

D. II . 24

Patrimoine

11111111

C

E

I

C

I

A

I

CORONA DECENNII

Explanationi Theol: moralis utri-
usq; lectionis impensi,

PP. Eremitarum seu Cameracensium.

Practica ratio agendi

In arcano colloquio, Confessarii docti

& Doctoris Eremitici Vigrensis.

Cum penitente praesertim rudi.

Opus Conscientiae arbitris & penitentibus perutile propositum

Per varia Confessionum paradigmata operose collectum

Ex generalibus Principiis recentiorum Theologorum.

Authore

Eremiti Vigrensis

P. JACOBO BARTOLT

Soc: JESU Theologo.

Reimpressum

Typis Collegii Sandomiriensis Soc: JESU.

Anno Domini 1718.

*Benedices Coronæ Anni
benignitatis Tuæ.*

Pfal: 64. V. 12.

*Antiquitus dabantur Co-
ronæ Sapientibus in si-
gnum, eos honore & gra-
tiâ aliorum dignos esse.*

Lyranus.

APPROBATIO.

Libellum, cui titulus CORONA DECENNII, eruditâ
operâ & pio labore Admodum Reverendi Patris
JACOBI BARTOËT, Soc: JESU Theologi Conscri-
ptam practicam rationem agendi in arcano Colloquio
Confessarii docti cum pœnitente præsertim rudi in se con-
tinentem, legi, dignumq; adinveni & approbavi, qui pro-
pter publicam utilitatem prælo excudatur. In quorum
fidem datam Pultoviæ Die nona Mensis Julii Anno Do-
mini 1726.

*Paulus Dominicus Dromler U. J. D.
Cathedralis Plocensis & Pultoviensis Canonicus,
ac in eadem Diacesi Librorum Censor.*

FACULTAS.

R. P. PRÆPOSITI

PROVINCIALIS Litvanæ Provinciæ Soc: JESU

Cum librum, qui inscribitur CORONA DECENNII,
à P. Jacobo Bartoît nostræ Societatis Sacerdote
conscriptum, aliquod ejusdem Societatis Theologi reco-
gnoverint; & in lucem fructuosè edi posse judicaverint;
potestate mihi facta ab Admodum Reverendo Patre
nostro Michâele Angelo Tamburino, præfato Societatis
Præposito Generali, concedo, ut Typis mandetur, si iis,
ad quos pertinet, videbitur. In cuius rei fidem hæc literas
manu mea subscriptas, sigilloq; munitas dedi Vitebscis
12. Xbris 1725.

**VLADISLAUS
DAUKSZA S. J.**

Ad Lectorem.

EXperientiâ magistrâ didicerūt, qui
examinatoris in ordine, ad excipi-
endas Confessiones, munus practicé o-
bierunt, interdum Confessarios scite
generalia principia rité præsidendi
Sacro tribunali; at dum venit coronâ-
da condigna praxi scientia in diiudi-
canda conscientia, hallucinari, hærerè,
& ad peccata non ritè explicata, veluti
mutus piscis tacere, omnino interro-
ganda non interrogare, docenda non
docere, nec morbis mederi. Proinde
quâ interno impulſu, quâ Doctorum
monitu & ſvaſu inductus ſum ad tra-
dendam practicam methodum agendi
cum penitente. Utere hac lector, &
velut Ariadnæ filium, in perplexo tot
difficultatum foro, in conscientia La-
byrintho prehende, & à recto Sacrae
tuae functionis tramite haud exerrabis:
Ne etiam cespites, sancta & dividua
textuum Trias præluceat. Imus est
Hugonis in Mat: 23. *Si erramus mo-
dicam penitentiam imponentes, nonne
meli-*

melius est . propter misericordiam dare
rationem, quàm propter credulitatem de-
ficere penitentem. 2dus est Chryso-
stomi: Ubi Paterfamilias largus est, de
spensator non debet esse tenax. Si DEus
benignus, utquid Sacerdos austerus?
Vis apparere Sanctus? circa tuam vitam
esto austerus, circa aliorum benignus.
3tius est Lucae Abbatis, qui in illud
Can: Labia eius distillantia Myrhā
sic ait. Labia Christi esse Confessarios,
quia per illos loquitur Christus ad cor
penitentium, eisq; Myrham peniten-
tiæ, viteq; austere instillat.

Quod in hoc teatro vitæ huma-
næ penitentis refert personam, ad
hanc ritè in conspectu Regis Regum
effingendam, animant te fidei, & mo-
rum Magistri, sequentiumq; textu-
um faces ministrant, 1ma fax est S.
Antonius Padv: Dom: 3. quad: *Multis
Cameris demon habet, vel habere potest
ingressum in domum Conscientiæ nostræ,
scilicet animæ; sed tamen nunquam, nisi
per unum ostium potest ejici, & expelli,
scilicet oris, seu Confessionis.* 2da est
Vincentij Ferr: Dom: 14. post Pentec:
Non

Non dicit ostendite caput, vel faciem,
vel manus, sed Vos, id est omnes pla-
gas ostendite Sacerdotibus. Recta Con-
fessio non est nisi ostensio plagarum. 3tia
Cassiodori in Ps: 74. Mortem plerumq;
generat vel semel terreno. Iudici crimi-
na confiteri; DEO autem frequentata
confessio, non parurit periculum, sed
salutem. 4ta S. Bernardini Sen: serm:
15. Plerique minimum, aut nullum
fructum de Confessione reportant, quia
imparati ad illam vadunt. Interea
quisquis es, monitum te volo Lector,
si huius operis principium ritè leg re
voles, incipe à fine, DEO optimo
Maximo, memor illius effati:

Finis Coronat opus.

LI.

LIBER TRICEPS

In uno Capite Coronato.

Liber hic triceps in uno capite non refert speciem mostri, Trias eius uno grandiori, capita, formam non informem, sed speciosam eximia recentiorum Theolog: venustate, commonstrabunt, dum angustum suum ita exporrigent sinum, ut angustum Confessarii, quam probi iudicis, quam periti medici, quam sapientis Doctoris, & Consilarii, munus completantur. In aliquibus tamen Confessionum, utiq; non ex foro interno acceptarum, paradigmatis, solum manus Iudicis, sed ad debitam noxis penam haud condemnatis exercebitur, non quod non debeant penam proportionatam iniquitates in Sacro tribunali plecti,

sed quod brevitati operis consulatur,
& ex prænotatis quantitas pænæ pæn-
itentibus destinanda perspiciatur.

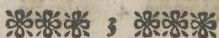
Expeditis Confessionum paradig-
matibus, Corona stellarum 12. hoc
est radians in 12. resolutionum mo-
rallum exemplaribus lux redimet,
libri tricipitis.

CAPUT Unicum.

De triplici munere Confessarij.

ANtequam triplex hoc unico capi-
te munus Confessarii in ratione a-
gendi cum pænitentibus paulò
longiùs evolvem⁹, prænotatis aliquit⁹
generalia principia Theologorum
breviter involvem⁹.

Prænoto imo. Ut pænitentem, qui
scilicet non explicat numerum vel
speciem peccati mortalis, sic & Con-
fessarium, qui non habitâ iusta causâ
negligit interrogare, quoties & in qua
specie sit peccatum, delinquere morta-
liter, adeoq; teneri quærere; si occur-
rat immediatè, ante a⁹ solutionem, non
esse

esse factam in materia Confessionis
necessaria interrogationem. Sacer-
dos enim est Judex, ergo debet co-
gnoscere causam, sive peccata omnia,
quæ pœnitens tenetur eius sententiæ
subiicere, Nec in hoc tribunali ha-
bendus respectus personarum, quia
Christus (ut ait P. Gobat) non con-
didit pro Principum, vel Magnatum
Confessionibus peculiarem Theologiam,
sed voluit omnes eadem lege teneri, Di-
sceretè tamen pœnitens enumerans pec-
cata debet iuari interrogando, ne
confessio reddatur odiosa. Imò non
tenetur Confessarius interrogare, si
sciat pœnitentem nosse, quid ad va-
lidam exomologesim requiratur.
Hinc Religiosi Clerici, & alii in Theo-
logia versati non facile interrogan-
di, nisi clarum sit, quod aliquid o-
mittatur, vel non satis discernatur spe-
cies peccati, vel aliquid necessarium.

Prænoto 2do. Dum Confessarius
quærit numerum, vel speciem peccati,
supponi ordinariè debet illud pecca-
tum

tum esse mortale, vel dubium de eo. Non enim tenetur, quamvis possit interrogare numerum, vel speciem peccati venialis, cum id solum sit sufficiens materia pœnitentiæ. In hoc autem opere confessarius supponitur, agendo cum pœnitente, interrogare numerum & speciem solum mortalis. Pœnitens quoque in secuturis paradigmatis Confessionum, cum addit numerum certum, vel plus minus, supponendus est mortalia confiteri.

Prænoto 3tio. Confessarium debere statim interrogare, ne postea obliviscatur, si pœnitens ex scripto confiteatur, & omittat aliquid, quod omnino addi deberet. Imò etiam si pœnitens de memoria confiteatur, melius statim interrogare, si Confessarius per experientiam scit, se in fine plerumque oblivisci: Expediit tamen prius audire, quodnam peccatum dicere voluit, post illud, quod non rite explicabat, ut postea reduci queat ad cursum suæ Confessionis.

Prænoto 4to. Cùm etiam in Sacro Tribunali ad munus Judicis spectet causam bene intelligere, & proportionatis pœnis noxas plectere, obligari confessarium, congruas peccatis pœnitentias injungere. Porro quanta pro uno mortali pœnitentia sit proportionata, respondet Arsdekin in trip: Theolog: esse proportionatam coronam sex decadum: non tamen juxta eundem, opus est pro 100. mortalibus injungere 100. coronas, sed hoc relinquitur determinandum judicio prudentis Confessarii, Et consuetius est interdum minoribus pœnitentiis plectere, quàm maioribus à Sacramento reflectere. Hinc possunt aliquando pro pœnitentia injungi consveta ieiunia Ecclesiæ, Missæ auditio die Festo, & alia ordinaria diei opera Ordinarie tamen imponenda est oratio, ieiunium, elemosynæ, spectata conditione & capacitate pœnitentis.

Prænoto 5. Ut Confessarius ex æquo functionem Doctoris & Consiliarii impleat, tengeri eum imo ad hoc,

ut illum moveat qui, ex ignorātia mortaliter culpabili est in malo statu. Si vero sit invincibilis ignorantia, *vg.* si in hac, pœnitens nupsit affini in 2do gradu, obligari quidem ad monendū & docendū cum est spes fructūs nec mala graviora timentur, sed non debere, nec posse monere, si non sit spes fructūs, vel prudenter gravius malum timetur. Obligatus enim bono pœnitentis providere, 2do, Teneri motiva à peccatis absterrentia pro conditione, & qualitate, ac capacitate pœnitentis, præsertim rudis proponere, & minùs rectè dispositum ad dolorem efficacem excitare; Suggesto hic aliqua motiva *imo*. Unicū mortale detrahit Angelos é Cælo ad ignem æternum. Adā & Evam elecit é paradiso, & tu post tot mortalia quid non mereris? Quanta Dei bonitas, quòd te hucusq; incolumem servet, qui multos in actu peccati perire fecit. Vivus es in corpore sed fœdissimum cadaver in anima, Angilla, corpus vivit anima, Regiæ str-

pis Domina, mortua probrosè iacet.
 2do. Peccatum mortale facit mancipium diaboli, tam crudelis hostis, ut si Deo permitteret, uno quadrante omnes in orbe homines, interuicini daret, & tu ei te tradidisti peccando. Nolles rebellis esse DEO, si scires, te in pœnam peccati. Turcarum mancipium futurum, & ausus es, te scæviori tyranno in servitutem crudelissimam dare. 3tio Quodvis mortale occidit animam, tollendo gratiam sanctificantem, quæ est vita animæ. Si scires te in pœnam peccati statim interficiendum, utiq; legem non prævaricareris, & ausus es peccare, sciens, fore ut moriaris in anima præstantissima tui parte. Plus tu æstimas vitam ancillæ, huius sordidæ carnis, quàm vitam Dominæ, animæ immortalis. 4to. Unicum mortale privat hæreditate regni cælestis. Si scires tibi mox post peccatum omnia, quæ habes amittenda, itaq; non peccares, & victas dedisti sceleri manus, benignarius, exuendum te aurea chlamyde
 grati.

gratiæ divinæ, animam sanctificantis,
& tamen iuxta S. Thomam: *Bonum
gratiæ unius, est majus, quàm bonum
totius universi, & sic exutum, privan-
dum jure ad Regnum cæleste.* Pluris
æstimasti lutum, quàm aureos montes,
bona transitoria, quàm æterna, po-
rum putrescens, quàm regnū. *5to.* Si
quis haberet vitam tuam é filo pen-
dulam, quod semper posset præscin-
dere, utiq; et non malediceres, aliàs
mittendus ex alto in lacum rabidorum
Leonum subiectum; & DEO toties
maledixisti, quoties male vixisti, &
tamen ille, cum posset statim deicere
in gehennam, te conservat. *6to.* Quid
tibi boni fecerunt dirissimi tui hostes
mundus, caro, & dæmon. Non tibi
vitam, non vitæ bona dederunt, &
tamen illorum obsequio te mancipasti,
& noluisti obsequi Deo, qui te & pro
te tam multa fecit. Quid mercedis pro
tuis obsequiis ab his hostibus recipies?
Non aliam mercedem, nisi vermem in
conscientia, damnum in fama, turpitu-
dinem

dinem in anima, pœnas æternas in inferno. Si stipendia mereretur apud tyrannum, utiq; fugeres ab eo, si posses, ad Dominum divitem, svavem, liberalem, Sanctum. Fuge & ab his hostibus per seriam vitæ emendationem, fuge ad Dominum DEUM & Patrem tuum, & implebit omnia tua desideria.

7mo. Non venderes equum vel villam guttâ mellis, quid est voluptas in peccato, nisi stilla dulcoris? & tamen pro huius precio nullo, reddidisti hosti tuo animam, præstantiorem mûdi thesauris, ut innuit Hyppon: Doctor dicens. *Unusquisq; animam suam vendit diabolo, accepto tanquam precio dulcedine temporalis voluptatis.*

8vo. Non attentares in Principem tui peraman-tem insurgere, & ausus es in Regem Regum delinquere; & tamen ex sensu, S. Chrystost: hom: 62. in Matt: *Quantum centum denarij à decem millibus talentis, tantum imò vero multo plus, ea, que in hominem peccata, distant ab his, que in DEUM committuntur.* Terra

respe-

*respectu celi est veluti punctum, Cælum
 & terra respectu DEI, est quid minus,
 & tu quid es? & tamen in tantam pec-
 care ausus es Majestatem? O homo
 mentis emotæ! gno. Si esses filius cu-
 tuspiam Principis, nunquam velles es-
 se filius rustici mancipii; & tamen cum
 esses filius Regis Regum per gratiam
 sanctificantem, factus es per tot sce-
 lera filius dæmonis. Ut innuit Christ:
 Joan: 8. v. 44. Vos ex patre diabolo es-
 stis. Iomo. Si scires te itatim post pec-
 catum in aliquam bestiam vel mon-
 strum transformandum, utique nolles
 peccare: & peccâsti; cum tamen sicut
 in corpore humano os serpentinum, sic
 in anima humana vitium detractionis;
 sicut in corpore humano rostrum porci-
 num, sic in anima humana gulostatis
 vitium, & sic de aliis. Imo incompara-
 biliter majoris indecentiæ Monstrositas
 ista Spiritualis, & magis horribilis a-
 spectu, quam illa corporalis. Gvntiel:
 Paris: l. de virt: c. 7.*

Prænoto 6to. Cùm incumbat Confessario etiam munus medici ritè exequendum, & cum nullum in periculo proximo peccati versantem possit absolvere, debet per media præscripta ex occasione proxima facere remotam. Sunt, qui naufraganti in peccatorum Oceano auxiliarem non porrigunt manum, sed dissimulanter faciunt perire. Male faciunt Duces militiæ, qui suos milites armis validis contra hostes non instruunt, peiùs confessarii, quia remedia efficacia, ignorantibus pænitentibus cõtra morbos animæ non suggerunt. Remedia hæc complura in Theologia Catholica, Varsaviæ non pridem in lucem publicam edita polonico Idiomate proposui, hic aliqua ex mente ascetatum in operis suggeram decursu. Cùm autem teneatur Confessarius, ut habituato interdum neget, interdum differat absolutionem, quatenus famæ pænitentis coram astantibus consulatur, debet super monitum priùs pænitentem de non danda absolutione, pro-

B

ferre

50

ferre, *vg.* Misericordiam &c. & omnia
 forma absolutionis facere Crucem ta-
 cite dicendo *vg.* Ego te benedico In
 Nomine Patris, &c.

Prænoto 7mo. Inratione agendi
 confessarii denotati per C. maiuscu-
 lum, cum pœnitente signato per gran-
 dius. P. intelligitur Confessarius ca-
 rens iurisdictione in casus reservados,
 ut hinc melius innotescat, quò recur-
 sus cum huiusmodi noxis fieri debeat,
 His prænotatis præcurrat aliis.

Ratio agendi cum Sacrilego
 Pœnitente.

P*œnit:* Benedicite Pater. *Confess:*
 Dominus sit in corde tuo &c. P.
 Confiteor DEO, quia peccavi ni-
 mis cogitatione, verbo, & opere. Post
 Confessionem factam à mense: invanū
 nomen Domini invocavi. C. an tunc
 invocasti cum mentitus es: aut dubita-
 bas de tuæ assertionis veritate. P. ita
 est. C. quoties ergo DEum testem
 mendacii fecisti: P. aliquoties. C. dic
 certum

certum numerum periurii, ut tibi dicat conscientia, fuit ne decies tale perjurium? P. fuit & pluries. C. quoties ergo? P. vigesies. C. quare prius dixisti aliquoties? dicendum prius erat: peieravi! 20. scito te gravem tuis perjuris dishonorem DEO presenti fecisse. Non auderes Principem personam toties quoties in testem mendacis vocare, & ausus es orbis Dominum, qui tale nefas etiam subitanea morte punivit, ut habet vita S. Edvardi Regis. *Minus creditur hominibus, qui jurant frequentius*, ait S. Basil: in Ps. 14. Et hæc est periurorum pœna, ut etiã si verum iurent, non credatur eis. Perge ultra. P. quoddam mortale peccatum in præteritis confessionibus ex pudore reticui. C. peccare nos cogit fragilitas innata, & confiteri prohibet cõfusio peccati cognata. Malum enim facere pudor non est, & pudor est cõfiteri, timemus dicere, quod committere non timemus. Hæc tibi Chrisologus serm: 34. tu mihi explica, quod-

7.

nam fuit illud mortale. P. Copulam habui bis cum sponsa mea consanguinea in 2do gradu. C. nupsisti ne postea huic sponsae? P. nupsi. C. putastne id liceret? P. dubitavi an non intercedat aliquod impedimentum dirimens. C. Omnino intercedit affinitas dirimens matrimonium. Debes talem fictam uxorem deserere. P. non possum sine scandalo, infamia & aliis gravibus incommodis, praesertim cum susceperim ex ea 3. liberos. C. saltem debitum a
 8. ficta coniuge nec pete, nec ei redde, & cum illa interea sic versare, semper praesentibus arbitris, tanquam cum sorore tibi exosa, & in alio tecto pernocta, donec dispensatio superveniat. P. Bene, sed quis poterit in hoc dispensare? C. potest etiam Episcopus, sed in foro conscientiae solum, idq; si haec omnia verificentur in te; hoc est si matrimonium tuum fuit publicum, & impedimentum occultum, de quo etiam sponsa prorsus nescivit; item si in separatione esset scandalum, & non sit
 facilis

facilis aditus ad Papam ob paupertatem vel aliam causam, vel certé ob periculum usûs putati matrimonii. Cardenas in crisi d. 79. n. 2. &c. quod tenet, & si sponsus ante matrimonium cognoverit Matrem sponsæ. Vide P. LaCroix l. 6. par 3. n. 835. P. ista omnia in me concurrunt, supplico Pater age meam causam, C. fac, quod faciendum dixi: ego curabo ab Episcopo dispensationem. Sed impedimento per dispensationem sublato, ut tuum convalescat matrimonium, debebis illud privatim etiam sine Parocho & testibus contrahere, ponendo cum sponsa novum consensum, allegata hac *vg.* ratione, quod in priori, in facie Ecclesiæ contractu, consensum non habueris. Consensus enim invalidus, re ipsa non fuit consensus, cum fuerit nullus & irritus. V. LaCroix &c. sed de hoc puncto convenies me extra confessionem, meliùs informandus. P. dictis morem geram. C. quot annis in tali persistis matrimonio? P. 10

annis. C. quoties tali usus es contu-
 glo: P. DEUS novit, C. id probè
 scio, sed & confessarius ex officio iu-
 dicit, id debet scire. Fuitne talis u-
 sus quotidie semel? P. ita est, inter-
 cesserunt tamen saltem 12. Menses,
 in quibus vel absentia, vel infirmitas
 prohibuit usum. Tactus autem turpes
 extra tempus coitus fuerunt quotidie
 bis p. m. C. à quot annis illud pecca-
 tum cum consanguinea sponsæ sacrile-
 gus subiecuisti. P. à 12. C. quoties sin-
 gulis annis confessus es, & Sacro epu-
 lo relictus, memor obligationis, cōfi-
 tenti? P. ter p. m. C. hæ tuæ confessio-
 nes, & Communiones fuerunt sacrile-
 gæ, & infructuosæ. Melius foret, si
 hucusq; nunquam esses confessus. Re-
 petendæ tibi sunt confessiones, his 12
 annis factæ. Itaq; compara animum
 pro confessione generali & comparaty
 sistes te Sacro Tribunali. P. scio, quid

10.

me premat, possum ulcera mea etiam
 nunc detegere. Fac quod vis Interea
 prius quæro ex te. Confessus es mihi

per-

periuria commissa post ultimam confessionem, an etiam his fuisti obnoxius à puero, & quoties? P. difficile est assequi numerum. Puto singulis hebdomadis totâ vitâ, quæ est annorû 35. me peierâsse 6. p. m. semel autem cum gravi damno tertii, sed hoc damnum, non vivente parte læsa, quantocius ex asse compensabo, dando pro Missis de Requiem stipendia, pro Xenodochiis stipem. C. publicum cum gravi damno tertii perjurium, est in hac Diœcesi casus reservatus, at ego carere iurisdictione reservata. P. sed ego hoc scelus sum confessus habenti potestatem absolvendi à reservatis. C. si ita est possum absolvere, quia per confessionem etiam invalidam factam coram habente potestatem in reservata, tollitur reservatio peccati, etiamsi fortè quis oblitus fuit, inculpabiliter reservati casûs, nam tunc confessarius vult facere, quantum potest, sed potest tollere reservationem peccati non cogniti; ut habet LaCroix l. 6. Lugo

II. Viva &c. contra Svarez &c. P. etiam tres alios singulos seorsim induxi ad periurium cum præfato damno. Pollutiones tactu proprii corporis causavi 30. p. m. C. fuitne tunc delictum ad aliquas personas vel affectus? P. fuit ad liberas, & maritatas imò ad quascunq; C. dic quoties? P. ad liberas 15. p. m. ad maritatas 8. p. m. ad quascunq; 7. p. m. C. per quascunq; solasne liberas intelligis? P. solas C. fuitne etiam pollutio seu mollicitas voluntaria sine affectu ad ullam personam? P. fuit bis. C. ignis lignis, stimuli carnis, tactu crescunt. In honorem Christi manuum perforatarum, abstine manus à tali contactu, & mente ad DEum conversa per actum contritionis aliquem corpori inflige dolorem, vel recogita, an dares consensum huic tentationi, si tibi hic & nunc esset moriendum, si te viri timentes DEUM, viderent: vel ineffabiles delicias Cæli recogita, respectu quarum voluptates carnis, sunt merum fel: vel
 DEum

DEum præsentem, in adiutorium, ne succumbas, invoca, vel mentem aliquare violenta aliò abstrahe, vg. aliquid memoriter discendo, aut retrogradè recitando. P. habui desideria merè interna ad personas voto castitatis ligatas 6. maritatas 10. liberas 20. masculas 3. Defixi oculos in cottum animalium cum affectu ad bestiam bis, ad liberas 3. Cogitationibus obscænis morosè cum delectatione deliberata sine affectu ad ullum inhæsi 10. p. m. Cantiones obscænas cecini pluries. C. quoties cum delectatione plena venerea, & sine affectu ad personã ullam? P. non memini. C. fuitne 100. P. non fuit his 12. annis. C. sed totã vitã fuitne P. fuit 500. C. sic inclusisti numerum minorem in maiore, sed quoties cecinisti cum desiderio? P. cum desiderio 13. ad liberas 40. p. m. ad maritatas 10. p. m. C. an & quot & quali peccato sumpserunt hinc alii occasionem peccandis? P. 10. p. m. & peccato solius impudicitia. Vx peccatori, qui solus non

12.

13.

non vult ardere in æternum, sed etiã
 alios ad id pertrahit, diaboli Apосто-
 lus. P. iactabam me bis de fornicatione
 semel commissa. Imprecatus sum
 matri malum, id audienti, bis. De-
 14. traxi in materia gravi & occulta cum
 gravi damno famæ ter. C. in qua
 materia & quem infamasti? P. dixi
 quendam militem fornicationi deditũ,
 & Sacerdotem certi Ordinis sacrile-
 go coitu temeratum. C. primus for-
 te suam non curat famam, sed Reli-
 giosi famam teneris reparare. P. sed
 illi coram quibus detraxi, non habue-
 runt fidem detractiõni. C. cur ergo
 addidisti cum gravi damno famæ?
 P. de quodam etiam cum sit Nobilis
 dixi. quod sit rusticus. C. si is rescir-
 ret id à te dictum, quo animo ferret?
 P. in diras & rabiem ageretur, C. an
 famam restituisti? P. non, sed nunc
 habetur ille nobilis pro tali, & coram
 quibus detraxi, sunt vitâ functi. Unq̃
 tamen adhuc meâ culpâ, famæ damnũ
 patitur, sed pari modo me prius in-
 fama-

famavit. C. ut servetur æqualitas, debes famam restituere, si ille tibi restituerit. P. sed nequeo sine iactura famæ. C. Utiq; fama tua non est præstantior, quàm fama eius cui detraxisti. P. ita est. C. ergo restituat tibi famam, & tu debes restituere. P. graves pœnitentias pro mortalibus post confessiones sacrilegas non implevi. C. nec tenebaris implere, cum in solis validis confessionibus pœnitentia iniuncta obliget. Sed nonne erroneè iudicasti eas sub mortali implendas. P. ita est. Retraxi domesticos sine causa ab audienda Missa die festo. C. quot & quoties P. 5. domesticos decies retraxi, & ipse Missam partim ex negligentia, partim ex iusta causa non audivi die Festo. C. quoties ex negligentia? P. totam vitam vicibus 50. p. m. ieiunia Ecclesiastica decies sine causa violavi. C. quot diebus, quoties, quomodo? P. diebus 10. bis in diem carnes manducando. C. Nonne etiam comedisti diebus esurialibus cum solis lacti;

lacticinijs, & quoties? P. comedi 6.
 diebus ter in diem. C. nonne etiam
 sine iusta causa comedisti bis in die
 stricti ieiunii cibos esuriales ad satie-
 tatem? P. comedi feriâ 3tiâ, & 5tâ ac
 Sabbato in quadragesima, item feriis
 6tis per annum non impeditis alijs
 ieiunijs Ecclesiasticis, quia audivi id
 utrumq; ex consuetudine in hoc Re-
 gno Poloniæ licere. C. consuetudo se-
 quenda, quam communitas sequitur.
 P. iussi serviliter sine gravi causa la-
 borare diebus festis. C. quot festis, &
 quamdiu? P. festis 20, p. m. & horis
 circiter 4. singulorum Festorum. C.
 16. *Plus proficiunt bona vestra ex bona ob-*
servazione Festi, quàm ex vestris labo-
ribus. Hæc S. Vincentius Ferrerius
 in asc. Dom: tu scito esse pec: mort:
 laborare die festo tribus horis. Ita
 Gobat in clypeo n. 283. Fill: &c.
 Quid habes amplius? P. plurium non
 memini. Doleo de omnibus, quòd
 DEum offenderim, nolo amplius pec-
 care. C. si aliquod grave peccatum
 poste-

6. postea tibi occurrerit, quòd adhuc ritè non es confessus debebis illud clavis subicere. Nunc agnosce DEI benignitatem, quæ te tam diu sustinuit, & iram Creatoris plus non provoca. Laborasti strenuè pro inferno, labora posthac pro Cælo. Non tibi quadret illud Kempisii. *Pro modica præbenda, longa via curritur, pro æterna vita vix pes, à terra levatur. &c.* Ut autem pænas noxarum luas, pro pænitentia ieiunabis feriis 4tis toto anno. Confiteberis his singulis anni mensibus dices Coronas 6. decadum 70. & alia opera tua DEO pro peccatis quotidie totâ vitâ offeres. In occasione verò peccati recordaberis iam DEI præsentis iudicis tui, iam Christi pro te passi, iam mortis, & inferni, ad quem multi in actu peccati detrusi sunt. Quoties verò per annum tentationi aliquod ex his, vel simile medium non opposueris, toties sextarium dabis pauperibus, vel toties in diem semel tantum capies cibum. Esne

contentus hâc pænitiâ. P. sum contentus, sed adhuc mihi occurrit, quod in una quadragesima extra tempus meridianaæ cænæ, comedi sæpius esuriales in parva quantitate cibos, & quidem quavis die, ut hi cibi simul sumpti sufficerent ad explendum 2da refectione appetitum. C. *Paulum*, 17. *jejunium in Cælum evexit.* ait S. Bâsilii Or: 1 Tu posthac cave, ne te gula in infernum præcipitet. Excitet in te amorem ieiunii S. Chrysi: hom. 2. in Gen: dicens: Jeiunium est animarum nostrarum tranquillitas, senum decor, adolescentium pædagogus, continentiaæ magister, quod omnem ætatem, & sexum quasi diademate quodam coronat. *Misereatur tui Omnipotens Deus &c.*

Ratio agendi cum palliante delicta sua.

PÆnit: Cõfessus sum pro Paschate peccata absolvi. C. forè pænitentiam non peccata. P. ita est. cogitationes

tiones malas habui. C. an maledicas, vel blasphemias vel alias. P. blasphemias. C. an placebant tibi? P. ita placebant sicut placeret fur ingressus concubia nocte domum meam. C. salua res. P. die esuriali, & non esuriali comedi anates, & anatem unam occidi. C. cur confiteris esum anatum? die non esuriali, cum id liceat, extra dies abstinentiæ à carnibus. P. ego audivi esse peccatum. C. Pro comedere, in Scriptura intelligitur imitatio, ille enim alium comedere dicitur, qui mores ipsius imitatur, ait Berchorius l. 2. moral. super Exod. c. 22. Si imitatus es anates pedibus vacillando ob excessum potûs utiq; peccasti. P. rem acu tetigisti Pater. C. ergo dicendum erat: excessi mensuram in potu, ut pedibus vacillarem. Sed percæsam anatem quid intelligis? P. animal alienum. C. comedisti nè id. P. horret natura talem cibum. C. anatem comedere non horret natura P. sed ego hominem occidi, vocatum Anas.

18. C. ineptias loqueris, dicendum erat, hominem occidi. Compensâstine damnum hinc secutum. P. nullum damnum fuit secutum. C. hic homo an erat uxoratus, & cuius conditionis? P. fuit rusticus uxoratus. C. damnum uxori, & Domino intulisti, compensa. At cur dixisti fuisse indemne homicidium. P. quia nihil è rebus occisi accepi. C. promittis ne damnum ex morte occisi, uxori, liberis & Domino compensare? P. hoc homicidium fuit soli DEO notum. C. si tibi quis furaretur bovem valde occultè, an teneretur ad restitutionem? P. utiq; C. ergo & tu teneris restituere, an id proponis? P. propono. Cingulum amisi. C. iterum ineptis, quid culpæ, proprium cingulum amisisse? Nonne illum cingulum intelligis? de quo Sanctus Chrysoft: serm. 23. innuit dicens *Lumbos nostros iubet Dominus adstringi balteo castitatis*. P. mi Pater, Inspector cordium es. C. quid ergo, an es fornicatus, & quoties? P. sum forni-

fornicatus bis. C. habesne uxorem?
 P. habeo. C. hoc peccatum non est
 fornicatio, sed ad ulterium. P. sed il-
 la cum qua commixtionem habui, fu-
 it libera. C. esto, tamen hoc nefas est
 adulterium. P. potui iocari cum uxo-
 re aliena. C. multa potuisti, quæ ta-
 men non fecisti. An re ipsa iocatus es?
 P. ita est. C. nonne iocari intelligis
 verba obscæna? P. ita est. C. nonne
 fuit secuta hunc iocum copula. P. fu-
 it secuta semel. C. cur has tuas no-
 xas his palliis involvisti. P. nolui
 nuditate oculos offendere. C. stulti-
 tia est, velle curari à vulnere, & vul-
 nus medico non detegere. C. dolesne,
 quòd hac insincera confessione DE-
 um offenderis? P. doleo. C. quid ha-
 bes amplius? P. nihil habeo. C. cur
 non confiteris peccata, de quibus ex
 publica fama constat. P. ut quid con-
 fiteri scienti. C. etiam notum aliun-
 de peccatum debet confessario dici.
 Accusa te primò, quod operarium
 tibi operas suas nolentem ultra locare,

C

spo-

spoliatum in solis albis reliqueris, & ei nolueris debitum dare stipendium. 2dò quod grave damnum intuleris fortunæ tui vicini. P. utiq; has duas iniurias iam compensavi, & pro secunda etiam pœnas à iudice inflictas tui, ut quid ergo confiteri? C. ut ab his Sacramentaliter absolvaris. Accusasne te de Illis. P. accuso. Dolesne quod DEUM offenderis, & proponis emendationem? P. doleo & propono. C. pro pœnitentia ieiunabis feriis 4ris quinque, aliquam eleemosynam dabis & septiduo decies Pater & Ave recitabis; & alia opera ordinaria pro peccatis offeres, recordaberisq; pœnarum infernalium in periculo peccati, &c. Miseriatur tui Omnipot. Deus &c.

Ratio prima agendi cum reser-
vatorum reo.

PÆnit: C.D.O. in libro hæretici legi bis paucas lineas continentes rem, quæ est contra fidem.

C. scivistine id esse veritum sub ex-
commu-

communicatione Papali? P. scivi, sed
 Becanus ait: *Catholicos in Germania
 non excommunicari, quia legunt libros
 prohibitos.* Hinc in Germania, ut &
 in Polonia inquisitores fidei non sunt.
 Et P. Layman ait: *in his partibus se-
 ptemtrionalibus, bulla cænæ, quo adlectio-
 nem librorum prohibitorum secundum
 eum rigorem non est recepta.* Itaq; in
 sententia. P. Claudii LaCroix &c.
 peccavi graviter, illas paucas lineas
 legendo, cum me exposuerim pericu-
 lo, & egerim contra finem totum le-
 gis, non tamen incurri excommuni-
 cationem. C. novi bene hanc senten-
 tiam, tu quid ultra. P. svasi alteri
 duellum ex condicito bis. C. hic ca-
 sus est reservatus Papæ, at ego à re-
 servatis absolvere nequeo? P. utique
 casus Papales habent sibi annexam
 maiorem excommunicationem. C. ita
 omnino. P. sed ego prorsus nescivi
 svasionem duelli esse vetitam sub ex-
 communicatione, adeoq; non fui con-
 tumax Ecclesiæ. C. si ita est, perge

C2

ultra

20. ultra. P. incendi domum mei adversarii sciens, id esse prohibitum sub excommunicatione Papæ reservata. Sed mihi cum incenderem prorsus non occurrit lex excommunicationis latae in hoc nefas. C. quid tum. P. utiq; non pecco contra legem Ecclesiæ, si carnes comedam die esuriali prorsus immemor ieiunii. Ergo & in hoc casu non fui contumax Ecclesiæ. C. bene arguis, stat pro te Suarez l. 4. sect: 10. num. 4. Diana p. 3. t. & 41. Delbene, Krimer &c. contra Clarkm, Avilameti, & ratio est, quia c. 2. de const: in 6. dicitur: Sententijs per statuta Ordinariorum prolatis non ligari ignorantes, ut animarum periculis obvietur, nisi sit ignorantia crassa seu supina. Hinc si scias percussio-nem Clerici sub excommunicatione esse prohibitam, sed nescias esse clericum illum, quem percutis non incurres censuram. Sed tu memor esto obligationis compensandi totum ex incendio damnum. P. non possum pau-

pauper restituere. C. impotentia te
nunc excusat, at cum poteris, resti-
tues. P. Bene est. Victus tentationi-
bus perstiti in hæresi interna 6. dieb9.
& eam prodidi externo signo, nulli
alteri cognito. C. est hic quidem ca-
sus bullæ cænæ reservatus Papæ, sed 21.
in aliis partibus, non in Germania,
vel partibus Septemtrionalibus, quia
hinc non est facilis imò moraliter
impossibilis ad Papam accessus, ob
sumptus magnos, facturam rei dome-
sticæ, molestias, & pericula vitæ. Ita
Layman, Gobât, & alii docent iu-
xta quos possunt quicumq, approbati
in Germania (idem dico de Polonia)
absolvere ab hæresi, & lectione li-
brorum prohibitorum, nec est obli-
gatio tunc Episcopum, vel Nuntium
Apostolicum adeundi, etiam per E-
pistolam, vel per Nuntium, quia Ca-
non solùm obligat ad adeundum supe-
riorem. Lugo Bonaá: vide Domin:
Viva, in prop: 3. f. 32. P. Sacerdoti 22.
simplici instigante diabolo infixi ala-

pam'ad sanguinis effusionem. C. hæc
 percussio, cum non sit enormis, re-
 curre ad Episcopum, vel mendican-
 tes, qui possunt absolvere à casibus
 iure communi reservatis Episcopo
 inter quos est etiam iste casus. Ita
 LaCroix &c. contra D. Viva. Jam
 verò postea, si non vis sine Sacramen-
 tis é vita migrare, disce Clerum ho-
 norare. P. in hoc autem casu ad
 quem recurram, quod cuidam Cleri-
 co enorme vulnus inflixerim. C. re-
 23. curre ad Papam. P. sed mihi moraliter
 est impossibilis ad Papam acces-
 sus ob sumptus magnos iacturam rei
 domestice & pericula viae, & vitæ.
 C. ergo recurre ad Episcopum. P. at
 nec Episcopum sine magna difficul-
 tate, & mora possum adire, cum sim
 pauper, valetudinarius, senex, rogo,
 absolve me Pater, ne forte tristis
 mors occupet inexpiatum. C. com-
 pensasti ne Clerico illatam iniuriam?
 P. compensavi. C. si hæc sunt vera,
 quæ opponis, possum te absolvere, sed
 cum

cum onere, & cessante hoc diuturno
 impedimento, coram Episcopo pœni-
 tens compareas. Rationem verò, quod
 possim te ab his casibus absolvere,
 hanc pro tua informatione do, quia
 iuxta Perez, Dian. p. 11. tr. 8. ref. 49.
 &c, contra Suarez &c. Potest quisq;
 confessarius à casibus etiam publicis
 bullæ cænæ absolvere, quando datur
 impedimentum perpetuum, vel diu-
 turnum adeundi Episcopum, tam in
 reservatis Papæ, quàm Episcopo, a-
 lias reservatio non esset in ædificatio-
 nem, sed in destructionem. Quare
 sicut Papa censetur annuere, quòd
 possit Episcopus absolvere à casibus
 bullæ cænæ in casu necessitatis, etiã
 extra mortis articulum, ne pro dila-
 tione pœnitentiæ imminet periculum
 animarum, ita etiam censetur annue-
 re, quòd possit aliùs Confessarius,
 si nec Episcopus possit adiri perso-
 naliter, & si Pater LaCroix l. 6. n.
 1020. de cas. refer. doceat, faciendum
 tunc recursum ad Nuntium Apost:

vel Episcopum per literas vel nuntium: Sed Henriquez & Dicastillo apud LaCroix de cens: ni 138. dicunt eo casu non esse obligationem ad scribendum, quia mens censurantis, vel reservantis videtur esse ut delinquens si possit, ipsemet adeat personaliter, alioqui censeatur esse impotens adire. Idem apud eundem docent, in casu necessitatis, quando adiri nec Papa, nec Nuntius Apost: nec Episcopus potest, posse Parochum a casibus Papæ reservatis absolvere. P. rogo mi Pater quid intelligis per impedimentum perpetuum, & diuturnum. C. illud dicitur impedimentum perpetuum, quod est valde longum vg. 5. vel plurium annorum, quia in illo moraliter subest mortis periculum, si autem non censeatur adesse mortis periculum, ut si quis uno vel altero die deberet expectare copiam confessarii habentis facultatem delegatam, diceretur impedimentum temporale. Jam vero impedimentum diuturnum illud est

est, quod habent impuberes, valetu-
 dinarii, pauperes, senes, fœminæ. V.
 Viva in prob: 3. f. 31. Tambur. l. 2.
 in decal: c. 1. §. 8. P. mi Pater, video
 te pietate & literis præstare, tot pec-
 cata mea revolve in defectum vivæ
 fidei, quæso propone mihi motiva cre-
 dibilitatis. C. motiva hæc potes vi-
 dere in Theologia Catholica &c. Hic
 ea huic includo syllogismo. Illa sola
 religio est vera, & in suis dogmati-
 bus infallibilis, quæ & ad perfectio-
 nem vitæ ducit, & licentiam peccan-
 di excludit, & plurimos Sanctos om-
 nibus sæculis habuit, & plurimis
 miraculis claruit & gentes semper con-
 vertit, & semper habita, & dicta est
 Catholica, & summam habet Docto-
 rum omnium circa fidei capita con-
 sensionem, facileq; controversias fi-
 nit, sed sola Religio Romano Catho-
 lica est talis. Ergo illa sola est vera.
 E contra illa Religio est falsa, quæ pri-
 mo nova est. 2do. successione Mini-
 strorum ab Apostolis caret. 3tio. In-
 ducta

25.

ducta est ab iis, qui legitimè missi non sunt. 4to. Nullis miraculis confirmata. 5to. Inducta ab hominibus malæ vitæ, & infamiâ notatis. 6to. Habet Authores in doctrina valde inconstantes, erroneos, sibi ipsis contradicentes, dolo malo, fraudibus, & mendaciis utentes, ut suam Religionem propagent. 7mo quæ omne studium bonorum operum tollit, sed licentiam vitæ tribuit. 8vo. Antiquas hæreses renovat. 9no. Nullam certam credendi regulam habet. 10. Multa secum adfert absurda. Sed aliæ Religiones, ut Lutherana, Calvinistica &c. sunt tales. Ergo sunt falsæ. Major est certa, minorem evidenter probat in libello, cui titulus: *Quæ fides capessenda?* Lessius, ut nec hiscere adversarii possint. Hæc tibi hic & nunc sufficiant. P. de his & omnibus peccatis doleo, &c. P. pro pœnitentiâ &c.

Ratio Secunda cum eodem.

PÆnit: Violentas manus inieci in Matrem. C. hic casus est reservatus. P. ego nescivi esse reservatum. C. ignorantia non excusat à reservatione. Vade ad habentem in reservata iurisdictionem, & si vis esse longævus super terram, honora Parentes qualiter te velles honorari à tuis liberis &c. &c. 27.

Ratio tertia cum eodem.

PÆnit: Inebriatus sum. C. an ad amissionem usus rationis. P. ita est. C. bibendo an prævidisti te ratione movendum. P. prævidi se-xics, interdum etiam non prævidi. C. remedium ebrietatis est, si quis inconditos & fædos tum suos, tum a-liorum mores velut in speculo intueatur: ita Lacones pueris ostendebant servos temulentos, ut eorum gestus inconditos videntes, odio haberent ebrietatem. Hæc Cornelius tibi. Tu quid amplius mihi. Vota aliqua violavi 26

lavi. C. quæ illa vota? P. votum
 quotidie dicendi Coronam 6. deca-
 dum. C. quoties hoc votum violâ-
 sti. P. toto trimestri, item voto ca-
 stitatis obstrictus nupsi C. an sim-
 plici voto; P. solenin, sum enim
 Subdiaconus ex certo ordine Apostata
 C. matrimonium tuum est inva-
 lidum, & sacrilegum. Fuisi hacte-
 nus corvus, esto columba, & ceu ad
 arcam Nôë, ad claustrum tuum redi.
 P. amor liberorum reditum inhihet.
 C. amor salutis æternæ persvadeat.
 P. timeo perpetuum carcerem. C. &
 carcerem infernalem non times? stul-
 tum te, si mavis in æternum ardere,
 quàm brevi tempore pro tantis deli-
 ctis tribulari. P. referam pedem ad
 claustrum, absolve me Pater. C. ex-
 cedit id meam potestatem, redi fili
 prodige à siliquis porcorum, ad do-
 mum Religiosorum, & ibi vinculis
 scelerum eximeris &c.

Ratio quarta cum eodem.

PÆnit: Fui ebrius sapius. **C.** fuisti ne tuuc mentis compos? **P.** fui. 28
C. ergo non fuisti ebrius, sed solum excessisti mensuram in potu, ad hoc ut sit quis ebrius mortaliter, opus est, ut saltem unâ horâ privetur usu rationis. LaCroix n. 327 **P.** raptui supellectilem post intestatum Sacerdotem in ea Diœcesi, in qua hic casus est reservatus. **C.** qua ratione huc venisti? **P.** Ut in hac Diœcesi, in qua hoc precatum non est reservatum abolverer. **C.** si alia ratione huc migrâsses, ex tacito consensu Episcopi tuæ Diœcesis possem te absolvere, quia hac ratione huc te contulisti in fraudem reservationis, Episcopus tuus non censetur consentire ut te absolvam. Clemens etiam X. vetat. Vide LaCroix l 6 p.3. de refer: Remea ad tuam Diœcesim, confessurus habenti jurisdictionem in reservata, interea restitue ablata, ne sis similis Philisteis. apud quos fuit arca Domini 7. mensibus 1. Reg: 6.

Ratio agendi cum converso
hæretico.

29. **P**Ænit: Pater mi esto, Pater ani-
mæ meæ. Ego ovis perdita ad ovile
redeo. Amplector fidem Catholi-
cam cuius veritatem ab anno plenius
cognovi. Hæresim eiuro. C. an com-
parasti animum pro confessione ge-
nerali ex tota vita? P. comparavi.
Ab annis 10. ferè quotidie DEO re-
velanti discredidi 5. p.m. Dubitavi de-
liberatè de articulis fidei 15. vicibus,
ceremonias, & ritus Ecclesiæ derisi 10,
contra agnitam fidei veritatem per-
tinaciter loquebar 9. Docui ter quendam
hæresim. C. an secuto effectus?
P. secuto. C. cura, ut ab hoc vene-
no ocysime salves. P. malè locutus
sum de Matre DEI vicibus 4, de
Sanctis v. 6. irrisi Reliquias SS. v. 7.
dixi verba blasphema & iniuriosa
DEO. v. 6. blasphemias contra fidem
libenter audivi v. 10. canam luther-
tanam sumpsi v. 9. Dæmonem inclu-
sum

sum annulo portavi annis 15. Volui
 peierare v. 15. non implere in gravi
 id, quod iuravi v. 3. Svasi ter alteri
 transgressionem voti castitatis
 cum libera. Falsas interpretationes
 Scripturæ excogitabam v. 6 Laudavi
 ter quosdam, quod Ecclesiæ Festa non
 servent. Volui Parentibus meis ter
 in faciem maledicere, & proximum
 graviter vulnerare bis, vindictamq;
 gravem de altero sumere v. 9. Dua-
 bus hebdomadis proximum gravi
 odio habui, ut illum etiam aspicere
 & alloqui nollem. Animo graviter
 lædendi honorem contumeliis affecti
 proximum v. 20. Bis iniecti alterum
 sine causa in periculum proximum
 mortis. Svasi, effectu secuto, ut in-
 sons Catholicus includeretur carceri
 ad longius tempus. Ex odio fidei
 nolui Catholicum in aquis periculi-
 tantem salvare. Meum famulum non
 corripui de fornicatione, domi meæ
 ab eo committi solita. Uno actu
 volui commisceri cum maritatis 5. &
 libe-

- liberis 6. C. esne nunc, aut fuisti
 30. conjugatus? P. nec sum, nec fui.
 Somniis turpibus veneris delectabar
 v. 20. In cogitationibus turpibus
 morosé delectatus sum 100. p. m. cum
 prævisione secuturæ pollutionis in
 somno. Juribus confictis adiudicata
 meo Avo bona teneo. C. pereat
 mundi lucrum, ne fiat animæ da-
 mnum, teneris restituere, arbitrio pru-
 dentis compensando lucrum cessans,
 damnum emergens. P. restituam.
 Svasi ut damnum cuidam Monaste-
 rio infereretur, idque ex odio fidelis
 & secuto effectu. C. si damnum in-
 ferens non restituit, tu teneris totum
 restituere. P. ad expensas magnas
 31. iniquè citatum induxi bis, sed resti-
 tuam. Mutuos modios siliginis cor-
 ruptæ dedi cum pacto, ut mihi toti-
 dem sani grani redderentur modii,
 sed curabo ut mutuarius indemnus
 fiat. De his & omnibus peccatis
 doleo &c. C. si tibi aliquid nunc non
 detectum occurrerit crimen, debebis
 illud

illud postea confiteri. P. utiq; nunc
 ab omnibus absolvar. C. absolveris
 à commissis directé, ab aliis indire-
 cté. Ut autem directé ab omnibus
 absolvaris, debes omnia clavibus su-
 bicere. Interea recogita, quàm
 gratus esses ei, qui te ex inferno ad
 hanc vitam pro agenda pænitentia
 revocaret, vel qui ex servitute Tur-
 cica eximeret, vel qui tibi cæco visum
 restitueret. Infernus quidam est rea-
 conscientia, servitus dura, esse obstri-
 ctum; hæresi, cæcitas summa Deo re-
 velanti discredere. Ut fias DEO
 tuo in libertatem assertori, & illumi-
 natori gratus, posthac serva DEI
 mandata, & pro pænit: singulis duo-
 rum annorum diebus in gratiarum
 actionem, pro beneficio vocationis ad
 fidem, dices 10. Pater & Ave, & A-
 ctus fidei, spei, & charitatis repetes
 v. 20. si aliqua die omiseris, compen-
 sa sequenti. Confiteberis etiam saltem
 octies singulis vitæ annis. Ad hæc
 ieiunia singulis Sabbatis, & alia to-

D

tius

tius vitæ opera DEO quot diebus offeres. Interea, ut constet fidelibus de tua conversione, facies publicam, me assistente, fidei professionem &c.

Ratio agendi cum rustico lapidè rudi.

Confes: Quid taces? ad quid huc venisti? P. pro confessione. C. confitearis ergo, quo DEUM offendisti? P. vel ego scio quo. C. quis debet melius scire, nisi tu? P. scio, quod nec cultro, nec securi, nec falce DEUM offendi, pedem tantum meum securi offendi. C. sed ego, quæ sunt peccata tua quæro? P. interrogate me. C. tu ipse non interrogatus fateri debes culpas tuas. Præparasti ne te pro confessione? P. utiq; C. dic ergo peccata tua. P. peccata tua. C. ita est, tua dic peccata. P. non occidi, non clepsi, non irascor. C. hæc tua confessio est Pharisæica, non venisti te laudare, sed accusare. Dic tua peccata, non occidere, non furari,

ri, virtus est. Nonne es mentitus?
 P. vel semel. C. an tunc iurabas?
 P. iurabam. C. quid dixisti iurando?
 P. dali Bog, ut DEUM timeo. De-
 us videt. C. voluisti tunc DEUM
 facere testem mendacii. P. nolui.
 C. non dic ergo iuravi. Juramentum
 enim est, cum DEUS in testem vo-
 catur. P. sine iusta causa graviter
 diu laboravi diebus festis totius æ-
 statis. C. *servando Dominicam diem*
magis proficiunt bona tua, campus,
vinea, grex, quam ex tuo labore totius
anni. Hæc S. Vincentius Ferrerius
 serm: 3. Dom: 5. Trin. Tu perge
 ultra. P. adhuc Missam hic audiam
 C, sed ego dico, perge confiteri alla.
 Nonne laborando pro Domino, plus
 otio, quam negotio dedisti? P. ita est,
 sed ego non culpandus, sed defectus
 superintendentiæ. C. DEUS est In-
 spector cordis, hunc non es reveritus?
 quantum temporis tam infideliter la-
 borasti. P. anno i. C. solvite tibi
 ex asse salarium Dominus? P. brevi

Dz

solvet

32

solvet. C. fustibus deberet solvere.
 Nunquid pro otiositate merces acci-
 pitur. Pars tantum stipendii pro ra-
 tione laboris tibi debetur, sed si vis
 totum accipere, ulteriori labore forti
 & gnavo negligentias compensa, ut
 Dominus indemnus fiat. P. sed ego
 sum insuetus strenuo labori. Hinc
 ab hæreditario meo Domino, relicta
 mea coniuge, fugam arripui metu pla-
 garum corpori meo infligendarum.
 C. à quo tempore fugitivus? P. ab
 annis 9. Domine. C. es ne iam con-
 fessus? P. sum. C. an es iussus redi-
 re? P. ita, sed metus plagarum re-
 ditum dissuasit. C. times plagas, &
 non timuisti causam plagarum? Pla-
 gæ te non temporales in aula, sed æ-
 ternæ in orco manent, nisi reditum ac-
 celeres. P. accelerabo. C. ita tuos
 iam ludebas confessarios, nec tamen
 steruisti promissis? Ego non absolvam,
 redi prius ad Dominum, uxoremq;
 tunc eris capax absolutionis. Cæte-
 rum dolesne, quòd DEUM offen-
 deris, &c, &c.

Ratio agendi cum Nobili.

PÆnit: C. D. O. Rusticum mihi 33.
 noti heri, ab anno profugum
 apud me detineo. C. sicut furari,
 sic & conservare rem furtivam non
 licet, sed rusticus ad te profugus, est
 res furtiva; nam se furatus est legi-
 timo Domino. Illi proinde significa,
 te transfugam extraditurum, sicut te-
 nereris denuntiare, si haberes eius
 equum ad te profugum. P. utiq; non
 tenerer denuntiare, si ad me profu-
 geret ob periculum vitæ, vel mutila-
 tionis iniustæ. C. solus DEUS est
 Dominus vitæ, & membrorum. Sed
 num tale periculum egit in fugam
 hunc hominem? P. protervia fuit
 causa fugæ. C. ergo teneris indi-
 care; utiq; in simili velles rationabi-
 liter id tibi fieri. P. parebo iussis. Non
 invigilo, ut mei subditi, & domestici
 diebus festis intersint missæ, templo
 non procul distante. C. quot anno-
 rum est tua negligentia hæc? P. uni-
 us anni. C. durissimum iudicium his,

qui præsunt fiet. Pastor es, teneris bono tuarum ovium præsertim Spirituali providere. Postea venientem sine causa, hac in parte, plebem rusticam, multâ pecuniaria mendicis tradenda, domesticos negato illa die prandio plectere poteris. P. operibus indebitis gravavi rusticos. C. quoties cum gravi singulorum damno? & quot? P. singulos 6. rusticos v. 7. C. resarcito damnum cito prudentis arbitrio. P. ex levi causa graviter iussi semel fustigari subditum, ut tri-duo decumberet. Debitum grave semel non solvi præsfixo tempore, cum effem ea solvendo. C. nonne hinc subditus & mutuator grave damnum passus? P. scio passos. C. ocyus damna compensa, debitum solve. P. cogitationibus venereis delectabar 10, sub secuta pollutione in somno. C. an prævdisti subsequituram? P. ita est. C. esne tu coniugatus? P. non sum, versus & libros spurcos legi cum voluptate obscæna v. 10. C. non aude-

res presentis Regis thronum luto com-
 maculare: Thronus Christi Regis
 Regum, est lingua tua, in qua per
 tot Communiones resedit: Thronus
 DEI est anima tua, in qua per gra-
 tiam sanctificantem requievit, & au-
 sus es hunc thronum talibus spurcitiis
 sedare. P. stuprum duabus liberis in-
 tuli. C. quoties? P. singulis semel,
 & gloriatus sum hoc peccato bis, sed
 non est habita mihi fides. C. tene-
 ris uni nubere, & aliam vel utramq;
 commodé dotare, vel curare effica-
 citer, ut æquè bene nubant, ac si essent
 virgines. Justitia enim exigit repa-
 rari, damna. P. id curabo. C. sed
 ego tibi absolutionem non dabo, cum
 in hac Diœcesi stuprum sit casus re-
 servatus. P. sed hic casus est ocul-
 tus, C. etiam occulti casus reservan-
 tur. P. & cur? P. Drews recensitis ca-
 sibus reservatis in Diœcesi Varmiensi,
 adiungit in distr: itiner. Hæc formula:
 A præmissis casibus (inter quos
 etiam est oppressor Virginis) dum

- occulti sunt, omnes approbati absol-
vere possunt; exceptis homicidio &c.
C. quod in una Diœcesi concessum
est ab Episcopo eius, ad aliam non de-
bet trahi, ex qua tu es diœcesis? P. ex
hac, in qua non subest reservationi
stuprum. C. si ita est, possum te ab-
solvere per iurisdictionem, ex usu ab
Episcopo tantum circa peccata suo-
rum diœcesanorum, & in bonum pro-
priae diœcesis. P. quod si hæc senten-
tia est falsa, an valebit tua absolutio,
C. valebit, quia in dubio iuris, Eccle-
sia supplet iurisdictionem, cum sup-
plere possit, hic autem est dubium
iuris, cum alii pro, alii contra senti-
ant. P. de his & aliis doleo &c. C.
Decimas an persolvisti? P. ut video
Domine Propheta es, ulcus meum
tetigisti, ab annis 10 non solvi, habens
copiam solvendi. C. forte non agno-
scis DEUM Supremum Dominum
omnium, qui in sui recognitionem
dominii, dedit hominibus ius exigen-
di decimas. Infideles olim diis suis de-
cimas

cimas persolvebant. ut innuit Plautus
 dicens : *ut decimam solveret Herculi.*
 Et tu non vis vero DEO solvere.
 Esto alter Jacob, qui Gen: 28. sic
 loquitur DEO: *Si dederis mihi panem
 ad vescendum &c. decimas offeram tibi.*
 P. Decimas solvere, est se damifica-
 re. C. erras toto caelo. Multum
 hominis interest reddere decimas: ut
 docet S. August: l. de Doct: Christi
 dicens: *Si decimam dederis, non solum
 abundantiam fructuum recipies, sed e-
 tiam sanitatem animæ & corporis con-
 sequeris, quia decimas dando, terrena,
 & caelestia præmia poteris promereri.*
 Hinc qui decimas dare nolunt, res alie-
 nas invadunt, hæc ille si ei non cre-
 dis, crede DEO Malach: 3. 10. di-
 centi. *Inferte omnem decimam in hor-
 reum meum, & sit cibus in domo mea,
 & probate me super hoc. Si non ape-
 ruero vobis cataractas caeli, & effudero
 vobis benedictionem, & non corrumpet
 fructum terræ vestræ, nec erit vinea ste-
 rilis in agro &c.* Huc spectat, quod
 legi-

36.

legitur in vita S. Anselmi Episcopi
 Cantuar: Villicus quidam S. Anselmi
 fructus collegit autumnales, & deci-
 mas, quas pro S. Anselmo debebat,
 retinuit. Cùm itaq; Sanctus horrea
 eius videret vix semiplena, quæsivit
 à Villico, quam ob causam tam pa-
 rum frumenti collegisset. Miror,
 inquit villicus & ego. Nam univer-
 sum triticū huc reposui, imò & deci-
 mas ipsas, quas non persolv: Ex-
 trahite, inquit S. Anselmus omne
 frumentum, & decimas statim per-
 solvite. Quod cùm factum esset, &
 frumentum in horreum reductum fuisset,
 post decimationem ita frumen-
 tum crevit, ut horreum vix illud ca-
 pere possent. Vide labat. tit: decimæ.
 Hinc rectè concludit S. August: l.
 cit: *Si non decimaveris, decimaberis,
 & dabis impio militi, quod dare volu-
 isti Sacerdoti.* P. Pater mi lumen cæ-
 co dedisti, experior dictorum veri-
 tatem. Sed de his & alijs doleo. C.
 Trident: Sess: 25. de refor: c. 12. pro-
 hibet

hibet decimarum detentores absolvere, donec prius satisfaciant. Redde quod debes prius, & tunc venies pro absolutione. Interea actus contritionis frequenta, ne te mors in malo statu occupet. P. Pater mi impetravi annum induciarum à Parocho, cum obligatione solvendi duplo plus, si non stabo promissis. C. si ita est, absolvam te. Pro pœnit: confiteberis sequenti bimestri toties, quoties advertes, te gravi tentationi succubuisse non differendo confessionem ad tri-duum, ut non differres certam gravis morbi medelam. Venereas etiam cogitationes in honorem E.V.M. statim relicias &c. P. bene. C. Misereatur &c. Ego te absolvo &c.

Ratio agendi cum sponso
infieri.

Pœnit: Sponsam meam osculatus sum cum delectatione venerea. C. scisne id esse p.m. P. scio, quia cui finis, id est copula non licet, etiam

tiam medium ad talem finem non licet. C. cur ergo non dicis numerum talis peccati. P. non me reflexi, fuit id 10. p. ni. Delectabar futuro actu coniugali venereé 7. sed oro, an possum ego nubere sponsæ meæ Nobili, cum sim in re rusticus adscriptus glebæ, licet in vicinia habear ut nobilis. C. decipies sponsam in re gravi, sed tuum matrimonium foret validum, quod Sanchez de matr: dicit fere certum: sed esset invalidum, si sponsa tecum contraheret sub conditione, si es Nobilis. Desiste omnino à talibus nuptiis, quare similem tui sponsam, & ad Dominum redi: an præstabis id? P. præstabo. Peccavi cum bestia septies, & falsificare sigilla, & chirographa attentavi bis. C. bestialitas, & talis falsificatio sunt hic casus reservati, in quo careo iurisdictione: P. sed ego non effectu sed solo affectu hæc scelera commisi. C. dicendum erat prius, interna peccata 38. non reservantur. P. tactu impudico
partis

non - partis veneræ meæ oblectatus sum si-
 erum - ne pollutione. v. 20. Tetigi me turpi-
 fuit - ter ob delectationem veneræ v. 5.
 actus - sed hæc non subsecuta. Non accepto
 possi- stipendio pro annuo famulatu, nec
 bili, - habita spe solutionis, clam accepi à
 ptus - Domino rem, parem stipendio, an
 no- - teneor restituere? C. restitutio sup-
 gra- - ponit culpam. Hic tua non fuit cul-
 va- - pa: si tibi Dominus volet satisfacere,
 dicit - dices: sit hoc interea apud te, modo
 n, si - non indigeo, quando requiram red-
 di- - des, & postea non require. P. dum
 nino - raperet quidam refertam aureis ci-
 tui - stam cuiusdam Domini, occidi iniu-
 : an - stum aggressorem. C. an cum mo-
 ravi - deramine inculpatæ tutelæ, seu an
 gil- - poteras ex charitate alienam rem de-
 C. - fendere aliter, quam occidendo. P.
 hic - non poteram, at hæc occisio unicé
 sdi- - ordinabatur ad conservandum bonū
 so- - hoc temporale. C. hoc in puncto tua
 di- - intercessit culpa. Debebas malum hoc
 ata - proximi ordinare ad bonum longé
 lico - præstantius, scilicet ad quietem in
 s -
 Repu-

39. Republica, Vide Doct: Viva in prop: 15. ab Innocentio confixis: P. amicus mihi optavi mortem, ad evadendas leves calamitates. C. proximo optare mortem ex levi causa est peccatum mor: ergo & sibi, cur non dixisset numerum quoties tibi optasti mortem. P. 20 plus m. C. an non stultus est, qui volens evadere ictum virgæ, resolvit se ad ignem æternum? Talis es tu: an post mortem putas te recipiendum in sedes Beatorum, præmisso tali crimine. Pænas æternas meritis, male refugis temporales. Singulare DEI beneficium, hic pro peccatis affligi: & tu tam ingratus fuisti huic gratiæ singulari, inimemor illius, quod Sacra Litera de DEO ait, quem diligit, castigat. P. de his & aliis doleo &c.

Ratio agendi cum sponsa de præsentanti.

PÆnit: C.D.O. Conscia peccati mor: contraxi inscitis Parentibus matrî.

matrimonium: C. cuius peccati? P.
 fornicationis factæ cum sponso. C. de- 40.
 buisti prius confiteri, aut saltem con-
 teri, sed quoties hæc fornicatio facta.
 P. 4ter. C. & quoties te coniecisti in
 proximum periculum fornicationis
 cohabitando sponso. P. bis: Marito
 debitum petenti primò bimestri non
 reddidi, erroneé putans me ad ob-
 bligari graviter. C. quoties cum tali
 errore conscientie instanter petenti
 non reddidisti? P. 20. p. m. cum affe-
 ctu ad alium reddidi v. 10. C. an ad
 liberum? P. nobilis est. C. non hoc
 quero, sed an liberum matrimonio
 vel voto? P. ita est. Inobediens fui
 marito in re gravi v. 6. In faciem
 maledixi marito graviter hinc offen-
 so 3. Maledixi ex impetu iræ dome-
 sticis crebro, ut impotens mei essem.
 C. sic irata respice speculum, & illud
 te feræ non homini consimilem exhi-
 bebít. Recogita etiam Christi agni
 patientiam, & leoniam depones fe-
 rociam. P. de his & aliis doleo &c.

Ratio

Ratio agendi cum coniugato
sciolo.

PÆnit: In excommunicatione minori incurfa per additionem Miffæ cum excommunicato vitando contraxi matrimonium in facie Ecclefia. C. an per auditionem totius Miffæ, & fine gravi caufa. P. ita eft, propter folam voluptatem, non propter prolem nupfi, idq; fponfæ coactæ metu gravi. C. matrimonium tuum eft invalidum. Quoties durante tali metu ufus es matrimonio, P. 10. C. & quoties voluiffi uti, non fecuto effectu? P. v. 7. C. omnino tibi defiftendum eft à tali connubio. P. at poftquam ceffavit caufa metûs habuim9 copulam fincero affectu maritali, & animô nos ad mortem habendi coniuges, & pacificè viximus per annum & medium, nunc difcordes. C. fi ita eft, omnino perfifte in matrimonio, nec illud iteratô contrahere teneris in facie Ecclefia (V. Gobat n. 261.) &c.

42.

P.

P. sed istius nunc meæ uxoris patri-
 nus fui in Baptismo. C. an in Bap-
 tismo solenni cum ceremoniis consuetis
 Ecclesiæ. P. in Baptismo privato,
 dum illa infans esset in periculo mor-
 tis, C. persista in matrimonio, quia
 probabilius non incurrit patrinus im-
 pedimentum cognationis. Spiritualis
 ex baptismo privato. Si vero in re in-
 currit, Ecclesia in dubio iuris dispen-
 sat, cum dispensare possit. P. sed du-
 bium prudens habeo num mea uxor
 præterita vivat. C. adhuc in hoc
 matrimonio persiste, sed debitum nul-
 latenus pete, si habes spem obtinendi
 maiorem certitudinem de vita prio-
 ris consortis, Non enim fas est stan-
 te dubio prudenti, operari contra le-
 gem. Debitum autem redde bona
 fide petenti, quia est in possessione iu-
 ris, ut petat debitum; & tu in obli-
 gatione, ut reddas. V. Carden: in 2
 cris: d. 19. Sanch: l. 2, d. 44. LaCro-
 ix &c. Interea quæro, an istud du-
 bium prudens tibi ortum est, iam

43.

E

coa-

contracto hoc matrimonio. P. ita est.
 C. si ita est, resolvo cum LaCroix de
 usu matrim: dicente sic: *Si uterque
 coniux bona f. processerit, erit possessio.
 Furis pro utroq; ad petendum, & red-
 dendum debitum.* Nec ab hoc iure
 poteris dimoveri, donec tibi probe-
 tur supervivere priorem coniugem.
 P. at habitâ probabilitate magnâ de
 morte prioris coniugis feci votum
 perpetuum religionis, & castitatis
 44. possum ne reddere debitum? C. potes,
 sed non pete. Si autem supervixeris
 uxori præsentî, redde DEo vota tua.
 Quod si casu quo, rescieris uxorem
 tuam præteritam superstitem, nec red-
 dere præsentî coniugi potes debitum:
 sed priorî coniugi reddere poteris. non
 petere. P. sed votum castitatis an non
 impedit. C. in præiudicium uxoris
 prioris hoc votum factum non obli-
 gat. P. infirmanti periculosè famulo
 non curavi vocari confessarium. C.
 hæc est pæna dominorum, ut etiam ipsi
 in extremis careant confessario, quem
 peri-

periclitantibus de vita subditis, non
 providerunt. P. causavi in me contra
 charitatem propriam nimio potu,
 gravem capitis dolorem, nauseam sto-
 machi ad 7. dies bis, invitavi amicos
 ad haustus, quibus probabiliter præ-
 vidi inebriandos. C. quot, & quoties?
 P. 7. erant bis sic tractati seorsim.
 Sine rationabili causa ad prandium
 invitavi ter eum, quem scivi solere re-
 dde ebrium plene. Pauperibus peten-
 tibus stipem in neccessitate communi,
 ordinariè negabam. C. ò infelicitas
 generis humani certa bibendi lege cõ-
 tenditur, qui poterit vincere laudem
 meretur ex crimine. - - Quam multi
 inveniuntur, qui ebriosos & luxurio-
 sos, amplius, quàm oportet, cogunt
 bibere, & ante ostium pauperibus
 petentibus, vel unum calicem dissimu-
 lant dare. Quando animalia ducun-
 tur ad aquam, ubi saturaverint sitim
 suam, etiamsi super aquam ipsam
 diutius detineantur, repleta siti, bibere
 nolunt omnino, nec possunt, confide-

45.

Ez

rent

rent ebriosi, si non peiores animalibus iudicandi sunt. Hæc tibi intonat D. August: serm: 231. de temp: Tu quid ampliùs, P. non impedivi alienam ebrietatem, dum sine incommodo possem ex charitate v. 5. Reum inebriavi, ut ad crimen fatendum inducerem, & ex hac scientia processi ad sententiam. C. ebriis non plus debet credi quàm somniantibus. V. Gobat c. 19. n. 61. P. exterius vocavi DEUM in testem falsi. & interius

46. non habui animum iurandi. C. cur non dicis quoties? P. quia hoc pro peccato mortali non habui. C. omnino est mortale, quia grave vilipendium DEI est, & directè contra finem iuramenti, qui est assecurare de veritate, qui finis evertitur, si homines intelligant, posse absq; gravi peccato fictè & falso iurari. P. utiq; sic iurans propriè loquendo non iurat, ut & qui vovet sine animo vovendi, re ipsa non vovet. C. sit hoc verum, quod adfers, sed falsa est hæc propositio.

sitio, Cum causa licitum est iurare,
 sine animo iurandi, est enim ab Inno-
 centio XI. confixa. P. iuravi sine
 animo implendi bis, [Item iuravi] DEO 47.
 rem indifferentem semel, & bis bonam
 rem, sed ob finem indifferentem, nec
 iuramentum implevi, an teneor im-
 plere? C. non teneris. Deus tantum
 honesta curat, & non indifferentia. P.
 utiq; tenerer iuramento factô homi-
 ni de re minùs bona & indifferenti.
 C. ita est, quia homo vult sibi utilia
 vel commoda, non semper meliora. P
 sed si res, quam iuravi, postea mutatis
 circumstantiis, ex vana & indifferenti
 fieret honesta, an tenerer iuramento?
 C. non firmatur tractu temporis, quod
 initio non subsistit: Reg. 18. iuris in
 6to. P. ergo non teneor pro illicita
 copula iam facta dare iuratum pre-
 tium. C. teneris, quia hæc solutio in
 se mala non est, nondum tamen pera-
 cto crimine, teneris rescindere con-
 tractum. C. memor pec: mort: in præ-
 terita confessione obliti communicavi.

E3

C. utiq;

C. utiq; sine nota potuisti redire ad
 confessionem, & confiteri saltem alteri
 P. ita est. C. est præceptum confi-
 tendi omnia mortalia ante Communi-
 ex sensu & praxi fidelium. V. Lu-
 go &c. P. votum peregrinationis ad
 limina Apostolorum non implevi, sed
 an teneor? quia putavi Romam di-
 stare 100 milliaribus, cum distet 300.
 C. non teneris, quia promissio hæc
 facta est non absolute, sed sub virtua-
 li conditione 100 milliarium. Utique
 non vovisses, si tam longe distare sci-
 visses. Quid amplius? P. satis est
 Domine: ad pœnas inferni vel semel
 peccasse, & ego tam multam operam
 posui pro inferno, ut ponam pro Deo
 allaborabo: De his & aliis doleo &c.
 Sed antequam discedam hinc, peto
 resolutionem: aliquoties provocatus
 ad duellum, non acceptavi. Timidi-
 tas mihi exprobratur, An possum
 acceptare? ne timiditatis notam in-
 curram. C. non potes. Non enim
 iure naturæ licet exponere propriam

& alie-

& alienam vitam periculo, ob finem valde levem. Nec incurres apud viros cordatos notam timiditatis, sed potius repuraberis insipiens, & vitæ prodigus, si duellum acceptes, & solum notaberis timiditatis ab idiotis, qui vani nominis umbram sequuntur. Sic vir liberalis si invitaretur ad proficienda, vel vocanda in periculum omnia bona sua, stultè ageret, si annueret propter notam avaritiæ, quia nemo cordatus diceret, eum ideo esse avarum, sed potius laudarent omnes, quod repulerit talem incitatore. C. pro pæniti: dabis elemosynam iuxta tuum posse &c.

Ratio agendi cum habituato.

Pæniti: Soleo ex consuetudine peierare, sed sine advertentia plena mali. C. huic consuetudini tollendæ an insistebas advertens obligationem tollendi. P. id profus neglexi. C. hæc tua periuria sunt peccata in causa seu in in voluntate non

48.

E4

remo-

removendi consuetudinem. Sic homicidium in ebrietate plena perpetratum non est formaliter peccatum, cum non sit liberè commissum, est tamen peccatum in causa voluntariæ ebrietatis, positæ cum prævisione homicidii. Dic quoties, & à quo tempore sic peierasti. P. à 4. mensibus quotidie ter plus m. C. ut hanc consuetudinem evellas, v. 30. abstinebis à mendacio in honorem B. V. M. & quotidie petes gratiam à DEO non peierandi. P. faciam id. Concubinam in superiori confessione iussus eicere, hucusq; retineo, & illi commisceor. C. vade eicce præs hanc pestem. Constat te non habere propositum firmum vitandi pecc: cum eius occasionem non amoveris: Vult comburi, qui è medio incensæ domûs non exiit: vult mergi, qui naufragus non arripit tabulam. P. hodie certo scelus hoc eliminabo: C. verbis non credo, factis credam &c.

Ratio agendi iterum cum habituato.

PÆnit: Post confessionem ab octo diebus factam in eadem recidi
 49.
 scelera. Quotidie 7. p. m. voluntarias pollutiones habui. C. quamdiu huic infixus hærebit limo? Quid prodest curari & resurgere à morbo, si iterum volens in morbum recidas? Quis modus vincendæ tentationis tibi datus in superioribus confessionibus? C. in aliis nullus est datus, in præterita confessione iussisti Pater mi pro pæniti: continere manus à turpi tactu in honorem Christi manuum transfixarum, & in hac tentatione repetere actus contritionis, 10. aut aliquid retrogradè recitare, sed nihil horum feci, quia mihi id non occurtebat. C. quis tibi in sensu esset de illo milite bene armato, qui rogatus, cur se tam enormiter permiserit imbelli hosti succiari, responderet, oblitus sum hosti arma opponere. Idem tibi applica, Venies ad me post confessionem, post biduum

biduum. Interea media tibi suggesta tentatus adhibe. Adhibita victorem, reor, facient, & dignum benefició ab- solutionis, nunc vade in pace, si hanc tibi permittent noxæ. Impi enim quasi mare fervens &c.

Ratio agendi cum iniquo pos-
sessore, & damnificatore.

50. **P**Ænit: Meo iussu ablatu est di-
scantista cuiusdam templi. C. hoc
grave damnum an restitues? P.
hic puer est meâ contentus aulâ. C.
Sed nec DEI gloria, nec ius edocendi
alium erit contentum, si non restituere-
ris. P. restituam. Jussi semel auferre
canem venaticum magni valoris. C.
an effectu secuto? P. non secuto.
Jussi quendam solùm graviter vul-
nerari, sed mandatarius excessit fines
mandati, & occidit, an teneor ad re-
stitutionem uxori liberis &c. C. qui
non est causa damni non tenetur ad
restitutionem. P. furi serio minitanti
mortem

mortem, nisi illi ostendam meam pecuniam, ostendi alienam. C. fuisti causa damni proximi, teneris ad restitutionem. P. utiq; non tenerer, si iuberet; quamcunq; pecuniam ostendi, & ego ostenderem alienam. C. hoc verum est, sed hic noli disputare, si non vis errare. P. dum inferretur proximo damnum non defendi, nec prohibui, & post illatum non admonui damnificatum, cum possem sine incommodo, an teneor ad restitutionem. C. tenebarisne ad impediendum & admonendum ex officio, vel contractu, an ex sola charitate. P. tenebar ter ex charitate, bis ex contractu. C. damnum illatum, quod deberes impedire ex sola charitate non teneris restituere, sed teneris, quod ex contractu vel officio debebas præpedire. P. ad inferendum damnum grave quendam induxi semel, sed fortè non teneor restituere, cum hinc non sum factus ditior. C. teneris, si ille à te inductus non restituit. P.

sal-

saltem in hoc casu non teneor restituere. quod quendam impediui, ne daret cuidam pauperi & digno largam stipem. C. teneris, quia hic pauper habuit ius conditionatum ad stipem, si quispiam dare vellet, & habuit ius absolutum, ne sic iniquè impeditur. P. sed ego ideo impediui, quia res danda pauperi erat furtiva. C. si ita, non teneris restituere, si Dominus rei supererat. P. manifestando verum, sed occultum crimen alterius, impediui eum à consecutione honoris. C. obligaris ad famam & damna reparanda. P. iussi furari modium tritici, tunc solium vendi fl: 8. C. an Dominus servasset triticum usq; ad illud tempus, quò vendebatur fl: 8. P. non servasset. C. debes adhuc restituere fl: 12. ut Dominum serves indemnem. P. si restituero solùm 10. re-rentis duobus, an retentione hac peccabo mortaliter. C. an illi Domino, sufficiunt duo floreni pro sustentatione unius diei sibi congrua, conside-

rata

rata sola eius personâ, secundum ne-
 cessitatem victûs, vestitus, & habita-
 tionis. P. omnino non sufficiunt. C.
 sicut furari tali Domino 2. fl. non est
 mortale, sic & retinere. Vide Sbogar
 Theolog: radic: LaCroix &c. qui
 docent quantitatem furti mortalis, de-
 sumendam esse ex gravi incommodo
 personæ damnificatæ. P. 10. iugera
 alieni agri biennio tenui, sed iam heri
 restitui, C. restituiistine fructus per-
 ceptos, detractis expensis &c. P. nul-
 lum fructum percepi, quia agrum non
 colui. C. sed Dominus coluisset: P.
 omnino. C. damnum emergens re-
 para. P. sed ille Dominus famæ meæ
 gravem inussit notam, sed vult abo-
 lere. C. potes non compensato da-
 mno, expectare famæ tuæ restitutio-
 nem. P. lumine accenso intrare vo-
 lens domum Caii ad furandum, for-
 tuito casu accendi horreum, an teneor
 ad restitutionem. C. non teneris,
 quia hoc damnum non est secutum ex
 formali iniuria contra Caium, cum
 illud

51.

illud non intenderis. P. ergo etiam non teneor reparare damna, ab aliis furibus illata Titio, cuius domum ingressus, accepi aureum monile, & ianuam apertam reliqui, prævidens periculum, ne alii intrent, & furentur. C. teneris: fuisti enim causa talis damni. P. an etiam teneor restituere eleemosynam, quam accepi fingens me pauperem. C. teneris restituere danti, vel pauperibus, si præsumis Dominum velle restitutionem, quia Dominus noluit in te transferre dominium rei, sed in pauperem. P. damnnum commodati equi sine ulla mea culpa amisi, non reparavi. C. obligasti ne te ad id, quo casu equus periret. P. non obligavi. C. ergo casui fortuito Dominus imputet damnnum, quod tamen tu post sententiam iudicis reparare debebis, ut te obedientem præstes. P. rem alienam à me bona fide emptam, longé maiori pretiò etiam bona fide vendidi. C. teneris domino restituere incrementum pretiè.

P:

P. vestem alienam sericam bonâ fide
 dono acceptam per usum detrivi, nunc
 Dominus à me exigit valorem eius,
 an teneor restituere? C. si tuam ve-
 stem sericam interea detrivisses, tene-
 ris; si autem viliozem, debes restitue-
 re cum veste attrita tantum, quantum
 factus es ditior ex re aliena. P. fu-
 ratus sum 30. aureos, at fors non te-
 neor restituere, quia in restitutione
 deberem impendere alios 30. è meis.
 C. teneris adhuc restituere, potius ti-
 bi reo damnum patiendum. quam in-
 nocenti damnificato. P. tunc etiam
 teneor restituere cum damno meo du-
 plo vel triplo. C. charitas videtur di-
 ctare, quod creditor rationabiliter non
 postulet, cum damno duplo restitutio-
 nem, sed præsumitur velle rem dari
 pauperibus. Lugo D. 20. n. 190. §. 8.
 Illus: Sporer Croix &c. P. sed hoc fur-
 tum nequeo restituere sine damno sa-
 mæ, quæ est altioris ordinis, quam pec-
 cunia. C. potuisti sine damno aufer-
 re, poteris & restituere vg. pecuniam

52.

mutu-

mutuam ex condicito nunquam' repen-
tendo, vel per confessarium restitu-
endo &c. P. mi Pater exciderem, à
proprio statu, privarem me equis, fa-
mulis, armis, si hæc omnia deberem
restituere. C. si iuste hunc statum
acquisivisti, potes aliquamdiu differre
restitutionem. P. hæc fortuna & sta-
tus est iniquè acquisitus. C. teneris
quamprimum etiam cum iactura sta-
tûs restituere; sic enim non excides
à proprio statu, sed ad priorem redi-
bis: potes tamen tibi retinere necessa-
ria ad tenuem victum & vestitum.
P. quod est valde difficile, est mora-
liter impossibile. Ad impossibilia au-
tem nemo obligatur. C. si scires cer-
tò te, restitutione facta, Regem Poloniae
futurum, an restitueres cum iactura
præsentis statûs. Putiq;. C. fac idem
pro Regno aeterno in Cælo. Fran-
ge pro DEO difficultates, qui fregisti
pro mundo. Si enim ex sensu D. Au-
gust: *Tanta suffert anima, ut possi-
deat, unde pereat, quàmta debet sufferre,*

ne pereat. P. utiq; si mihi valde difficile sit, vg. Sacrum die Festo audire, non teneor audire: ergo nec rem aliquam restituere. C. lex naturæ obligat etiam ad impossibilia moraliter, tu autem lege naturæ teneris ad restitutionem. Si DEUM timueris, providebit tibi vitæ necessaria, qui providet volucris. P. solvar à vinculo restitutionis, ingressu Religionis. C. ius naturæ prævalet Evangelico consilio. Fac primo, quod lege naturæ præcipitur, tunc facies, quod est consilii. P. itaq; ablata domini, erogabo pauperibus. C. an fores contentus, si tibi aliquid magni momenti auferretur, & mendicabilis daretur, P. non. C. quod rectè tradicâsti, fac, aliàs tanquam indispositum non absolvam. Quid tibi prodest, momento vitæ, temporalibus frui, si in æternum pereas. Mihi pareas, ne pereas. P. parebo, & de omnibus doleo &c. C. pro pœnit: dices &c. facies &c.

53.

F

Ratio

Ratio agendi cum Parocho.

54. **P**Ænit: C.D.O. Ex ebrietate gravi contracta infirmitate, non recitavi Officium Divinum unius diei; dubito an teneor restituere fructus tali recitationi respondentes. C. Ecclesia illos solos obligat, qui non habito legitimo impedimento non recitant, infirmitas autem v.g. est legitimum impedimentum. P. sed infirmitatem causavi ex intentione non orandi. C. nemini sua fraus debet patrocinari, teneris ad restitutionem. Vide Gobat. n. 31. &c. P. an etiam teneor, quod omiserim ex singulis horis unum Psalmum. C. non teneris. Ita Gobat Bonac. &c. contra Suarez, quia Canones pœnam restitutionis illis solum imponunt, qui horam integram non recitant. P. semel legitime impeditus non recitavi Officium trium nocturnorum, cum possem legere unum nocturnum. Interdum Officium Divinum non recitavi cum attentio

tionem interna. Requiritur ne hæc 55.
 sub mortali? C. alii dicunt requiri,
 alii non requiri. P. absq; causa &
 licentia Episcopi ultra bimestre ab-
 fui à Parochia, an teneor restituere
 totos fructus, an etiam illos, qui re-
 spondent residentiaæ neglectæ. C. te-
 neri restituere totos fructus commu-
 nior fert sententia, sed probabile, te-
 neri solum illos, qui respondent soli
 residentiaæ neglectæ, non verò aliis
 Officiis. P. sed teneor ad restitu-
 tionem ante sententiam iudicis. C. te-
 neris, si ob absentiam damnum illa-
 tum sit Ecclesiae, secus non teneris,
 cum Tridentini verba quo ad hoc
 punctum non sint in eo rigore rece-
 pta: ut putat Layman l. 4. tr. 216.
 P. alia etiam anni parte ex iusta cau-
 sa solum uno bimestri abfui à paro-
 chia sine damno ovium, an teneor.
 C. Trident absentiam duorum men-
 sium impune videtur permittere, si
 adsit iusta causa. V. LaCroix de
 oblig: par: &c. P. non sum ingressus

domos peste infectorum, quibus aliter non potui ministrare Sacramenta. C. malus est miles, qui praelium imminens declinat, peior pastor, qui periculo vitam non exponit, periclitantibus ovibus. P. omisi integro mense dicere parochianis, Verbum DEI. C. Bonac; in decal: d. 5. p. 2. n. ait peccare mort: parochum omittentem uno mense conciones. P. per meam negligentiam aliqui decesserunt sine Sacramentis e vivis. C. quod mortui sunt? P. 7. Rudes etiam non valentes Ecclesiam adire, in gravi necessitate Spirituali existentes, non adii, non instruxi. C. *Si non fueris locutus, ut se custodiat impius a via sua, ipse impius in iniquitate sua morietur, sanguinem autem eius de manu tua requiram.* haec ubi Ezech. c. 33. v. 8. P. extra meam Diocesim audivi confessiones 30. praenitentium alterius Diocesis. C. an bona fide processistis? P. in dubio an liceret, processi. C. probabilis est sententia, posse Parochum

chum extra suam diocesim licite au-
 dire confessiones alienorum sine ap-
 probatione. Sed probabilior est con-
 traria, quia mens Episcopi appro-
 bantis videtur esse, approbare pro
 sua diocesi quoad suos subditos, non
 pro tota Ecclesia. V. LaCroix n.
 1516, &c. contra viva. P. sine iusta
 causa non excepti confessiones volen-
 tium ovium reconciltari, C. Suarez
 Arr: &c. docent, non fore mortale,
 si semel aut iterum sine extraordi-
 naria ratione, extra necessitatem pe-
 tenti, deneget Parochus Sacramen-
 tum, quia tunc communiter non cen-
 setur subditus graviter iniustus, cum
 damnum aliàs facile suppletur. P. at
 ego saltem so, subditis pluries peten-
 tibus confessionem, negavi aures.
 C. qui est ex officio Pastor, tenetur
 ex iustitia suis subditis, etiam extra
 necessitatem gravem rationabiliter
 petentibus, conferre Sacramenta. Ita
 Suarez, Lugo & CC. P. in excom-
 municatione ex metu gravis infamiae

57. celebravi Missam, dubito an non incurri irregularitatem. C. per metum gravem excusaris à peccato, & à pœna ei annexa. Ita Lobner, Suarez &c. P. habitâ copiâ confessorii in circumstantia gravis metûs, stcebatne mihi excommunicato confiteri, (conficius pec: mor: eram) an etiam præmittere Missæ, actum contritionis, C. Ecclesia præsumitur pro hoc casu præcipere præviam Missæ, confessionem. P. bis adstiti matrimonio mearum ovium, extra fines mæe parochiæ sine licentiâ parochi loci. Exspiravit approbatio ad excipiendas confessiones, excepti tamen confessiones duorum bene valentium, num mea fuit valida absolutio. C. valida, si illi ex communi errore putabant te habere omnia requisita ad excipiendas confessiones. P. contra inhibitionem Episcopi adstiti matrimonio mearum ovium, an validè? C. validè. P. commisi Diacono potestatem assistenti matrimonio, C. matrimonium tale

tale est invalidum, si hic Diaconus non putabatur communi errore esse Sacerdos. Ita Bonac: de matr: q. 2. pun: 8. n. 33. Sporer & CC. P. non putabatur. C. ocyus cura, ut iterum contractus fiat in facie Ecclesiæ. P. non habitâ copîâ confessariis, solo actu contritionis præmissis, ter celebravi Missam conscius p. m. C. esse confessus quamprimùm, hoc est intra triduum. P. ultra triduum ter distuli. Dubium mihi est, an confessio mea fuerit valida, facta coram præbytero Soc: JESU peregrino, alibi, sed non in hac diæcesi approbato. C. certò fuit valida, quia licet una sententia asserit, alia negat, præbyteros Societatis iter agentes ex una Diæcesi, in qua sunt approbati, ad aliam, in qua non sunt approbati, posse audire confessiones, tamen Sacramentum non exponitur periculo nullitatis, quia in dubio tali Ecclesia supplet approbationem, cum supplere possit, & licet Sacramentum conferre cum sola

58.

probabilitate iuris seu circa ius Ca-
 nonicum. P. tunc etiam licet conferre
 cum sola probabilitate circa ius Di-
 vinum. C. nullo modò licet, nisi in
 extrema necessitate. Sic non licet ba-
 ptizare, priùs proferendo totam for-
 mam, & mox ponendo ablutionem,
 quia quamvis sententia est probabilior
 talem Baptismum valere, tamen, quia
 contraria etiam est probabilis, quæ
 requirit ad valorem, ut saltem ali-
 qua pars formæ contungatur phy-
 sicè cum ablutione, Sacramentum
 exponitur periculo frustrationis. Non
 enim potest Ecclesia supplere id, quod
 Christus pro materia, vel forma Sa-
 cramenti instituit, nec probabilis Do-
 ctorum opinio potest facere, ut ea
 59. materia, vel forma Sacramenti sit va-
 lida, quæ in re non est valida, quia
 à Christo non instituta. P. ego unum
 prius abluì, & post statim formam
 subiunxi. C. cum P. Gobat multi di-
 cunt talem Baptismum esse sub condi-
 tione iterandum. P. cuiusdam præ-
 niten-

ntentis Poloni matrimonium clandestinum esse validum resolvi, eò quod in Polonia non esse promulgatum. Concil: Trident: Inaudit, C. dicte quidem num: 767. de matr: Cl: La-Croix, de Polonia passim teneri, quod ibi nunquam fuerit publicatum Trident: nisi in quibusdam locis, sed si id verum est, dicendum est, in Regno Poloniæ Decretum Tridentinum de assistentia Parochi per consuetudinem solam observari. Potest enim per consuetudinem induci novum impedimentum matrimonii, ut habet cit: adeoq; in Polonia, non valent matrimonia absq; Parochi assistentia. P. quid si Parochus solù n minoribus sit initiatus, an validè assistet? C. valid: P. propter aliquod asses non redditæ decimæ pauperculæ ovi biennio negavi Sacramenta, aliam autem ob negatam decimam propria auctoritate excommunicavi. C. non pastor, sed lupus est, qui tam crudelis in suam ovem est, Decimandi sunt, qui

qui solvendo sunt, inopibus eleemosynæ titulo debitum indulgendum, nec ultima vitæ subsidia auferenda. Cùm verò Parochus in foro interno solum, habeat jurisdictionem, non potest sine consensu Episcopi quenquam excommunicare. P. celebravi septies in vino notabiliter ad acetum inclinato, idq; sine causa. C. non auderes tale vinum tuo Episcopo propinare, & DEO illud obtulisti, Cain est, deteriora DEO offerre, meliora sibi retinere. P. adisti bis matrimonio alienarum ovium sine scitu proprii Parochi. C. tale matrimonium non valet. Monendi ocyus pseudoconiuges, ut iterum coram proprio Parocho contrahant. P. sed altera pars fuit mea ovis. C. ergo matrimonium valet, & licite adististi, cur ergo dixisti alienarum ovium, cùm altera pars fuerit tua ovis P. duobus vulneratis in duello non dedi extremam unctionem. C. quare? P. quia supposui eos esse in peccato mort:

mort: C. an post duellum superfuit
 tempus pro contritione. P. superfuit.
 C. in extrema necessitate præsumen-
 dum est in favorem hominis, pro quo
 instituta sunt Sacramenta, adeoq; his
 vulneratis debuit dari extrema un-
 ctio, ut docet Layman, Tambur:&c.
 P. tunc etiam debebat dari Sacramen-
 talis absolutio. C. debebat, si doloris
 sensibile signum exhibuerunt. P. si-
 gnum doloris de vulnere, sed non de
 peccatis dederunt, ast ante duellum
 Christianè vixerunt, & Sacramenta
 frequentârunt. C. proba quidem vi-
 ra & voluntas Catholicè moriendi,
 est quædam confessio peccatorum in
 ordine ad absolutionem, saltim condi-
 tionatè obtinendam, in articulo mor-
 tis, ut docent plurimi recentiores a-
 pud Ardekin, adeoq; posse illum ab-
 solvi, qui nulla signa dedit doloris in
 agone, sed tamen constat eum vg. per
 testes probè vixisse, crebrò confessū
 esse, per quod sufficienter ostendit,
 se etiam in agone postulare absolu-
 tionem

61.

tionem. Attamen interrumpit hanc voluntatem Catholicę moriendi qui se resolvit ad pec; mort; v.g. ad duel. lum, adeoq; nullo habito signo doloris, nequit talibus vulneratis dari Sacramentalis absolutio etiam sub conditione, P. de his & aliis doleo &c.

Ratio agendi cum simplici Sacerdote.

PÆnit: Pænitentes non permittebam edicere omnia peccata, sed auditis aliquibus absolutos dimisi. C. quot dimisisti? P. 100, ob magnum concursum pænitentium. **62.** talis concursus non est causa iusta dimidandi confessionem, ut patet ex prop: 59. ab Innocent; XI, damnata. Alias multę tempore Pascali, & Jubilæi darentur confessiones dimidiatę, nec possent opportuna remedia dari, ad præcavenda nova peccata V. Viva. P. sed esset infamia pænitentium per hoc quod diu protraherent

gent

rent confessiones. C. potest quidem
 dimidiari confessio, dum est scanda-
 lum aut infamia, si pœnitens sine ab-
 solutione non communicet, sed in con-
 cursu pœnitentium, nullum suppone-
 tur adesse scandalum, aut infamia ex
 protractione confessionis, sed solum est
 querela pœnitentium, quod nequeant
 confiteri. P. vesp̄as dixi non ser-
 vato tempore sine causa. C. quo
 tempore dixisti. P. mox post hor. 12.
 C. est tempus hoc dicendarum pri-
 vatim vesperarum, etiam cum com-
 pletorio. Tempus enim diei post ho-
 ram 12. Inclinat in vesperum. P. Sa-
 cram Communionem distribui circa
 quartam à meridie horam. C. quo
 tempore licet celebrare, eo fas est e-
 tiam Communionem dare, non licet
 autem circa quartam post meridiem
 celebrare. Vide LaCroix, sed spe-
 ctanda est consuetudo ratione Com-
 munionis dandæ. P. accepi pro plu-
 ribus Sacrificiis plura stipendia par-
 va, & postea unam duntaxat cele-
 bravi

63.

bravi Missam. C. utiq; contentus
 fuisti illo stipendio parvo, & promi-
 sisti pro illo totum valorem Missæ
 offerre, P. Ita est. C. adhuc promi-
 sis stare teneris. P. omisi 10. p. m.
 Sacra, pro quibus stipendium accepi
 C. si iuxta Layman &c. peccat gra-
 viter, qui ad tempus absolutè longum
 differt celebrare Missas, pro quibus
 accepit stipendium, multò magis tu
 es reus peccati mort. Si non vis per
 te. satisfac per alium obligationi, vel
 danti restitue stipendium. P. accepi
 duos florenos pro una Missa, quam
 curavi per alium celebrari dato illi
 uno flor: C. teneris vel illi, cui dedi-
 sti 1. flor. restituere alterum, vel ut
 satis facias menti dantis, Missam pro
 eo celebra. P. sciens me aliquid potius
 sumplisse, sed nesciens, an ante 12. ho-
 ram noctis, an post sumperim, Mis-
 sam celebravi, an in hoc peccavi? C.
 Gobat Cardenas &c. probabilius di-
 64. cunt, te non peccasse. Quia adhuc
 videtur tunc possidere ius comuni-
 candi

candi, donec probetur intercessisse
 impedimentum, nec possessio est pro
 præcepto. Lex enim dubia non obli-
 gat. P. sine cingulo benedicto Sacris
 operatus sum, an est hoc pec: mortale?
 C. pleriq; docent non esse mortale.
 Imo in gravi necessitate v.g. ut die
 festo populus audiat Sacrum licet
 celebrare sine stola, aut albam, si non
 possit haberi benedicta, adhibere non
 benedictam. V. Dianam &c. P. mala
 fide celebravi in Ecclesia consecrata,
 polluta per Sangvinis humani morta-
 liter malam effusionem, factam in tem- 65.
 plo, licet non in templum. An hæc
 Ecclesia post talem celebrationem de-
 bet reconciliari ab Episcopo, vel ab
 alio privilegiato? C. Sa docet esse
 sufficienter reconciliatam per Missæ
 celebrationem etiam m. fide, quia hæc
 Sacratior omni alia reconciliatione.
 P. sine facultate Episcopi Ecclesiam
 tantum benedictam, sed pollutam per
 sepulturam excommunicati non tole-
 rati, reconciliavi aspersione aquæ
 be.

brnedictæ. C. iuxta Dianam licite fecisti. P. sed in hoc an peccavi mortis quod multas ceremonias in Missa negligam. C. peccasti mortaliter, si ita negligis, ut morali hominum iudicio, alium ritum censearis observare, & non eum qui est præscriptus in Missali; sed tu consulte conscientiam, an hæc tibi Sacris operanti dictavit esse mortale, & quoties? P. dictavit esse mortale 10. plus m. In ordinatione non tetigi physicè, & immediate calicem cum patena & hostia. C. non tangendo physicè instrumenta, Sacramentum exposuisti periculo nullitatis, debes iterum sub conditione ordinari, cum aliqui doceant esse invalidum, sic susceptum ordinem. P. Interdictus specialiter extra necessitatem confessiones excepi. C. quot hominum? P. 10. sed validane fuit mea absolutio? C. valida, cum interdictum non privet ordine vel iurisdictione, si tamen tuus ordo valet. Indubio valoris abstine ab exercitio
ordi.

ordiais, donec sub conditione ordi-
neris in præsbyterum. Curabis ne idē
P. curabo. Nolo me & alios perdere.
De his & aliis doleo, &c.

Ratio agendi cum Simoniaco,

PÆnit: C.D.O. &c. Sacrum bis ce-
lebravi, & concionem bis dixi,
propter stipendium tanquam pro-
pter finem principalem. C. utiq; si-
moniacus non est, qui dat Sacerdoti
temporale stipendium, & per illud
principaliter intendit Missam; item
non est culpandus, qui bona opera
facit, ut temporale affiquatur bonum.
P. sed hi supponuntur non pluris æ-
stimare temporale, quam Spirituale,
nec etiam æquiparare temporale Spi-
rituali, nec in finibus præfatis sistere,
sed per eas ulterius ad finem hone-
stum tendere. At ego in emolumen-
to temporali, tanquam sine principa-
li, & ultimato perstiti; nec illud di-
rexi ad DEI honorem, vel bonum
Spirituale proximi, æquiparando tem-

66.

G

pora-

porale Spirituali, ceu Barabbam
 Christo. Præsentavi duos ad bene-
 ficium simoniacæ, primum ex hoc
 principaliter sine, sed sine pacto ullo
 etiam implicito, ut ab eo pecuniam
 acciperem. 2dum ut illi obsequi
 temporalia non persoluta compensa-
 rem. Sine licentia Papæ procuravi
 alteri beneficium cum certa confiden-
 tia, ut ille ex eo pensiones & fructus
 præstet alteri. Impetravi mihi certum
 beneficium, & meum resignavi Titio
 cum pacto, ut Titius tam diu illo frue-
 retur, donec meus patruelis ætatem
 habuerit, quâ habita teneatur eidem
 patrueli illud resignare: aliud quoque
 beneficium resignavi Caio, cum onere
 ut Caius, meo patrueli solvat fructus
 eiusdem beneficii partem, donec
 in possessionem alterius beneficii ve-
 niat. Obligavi me daturum 100. s.
 non velut pretium, sed in vim grati-
 tudinis, si mihi collator daret bene-
 ficium, sed fortè per hoc simoniam
 conventionalem non commisi?

commisit, nam qui vult solvere de-
 bitum puræ gratitudinis, non debet
 se obligare ullo modo ad aliquid de-
 terminatum, sed potest se obligare ad
 solvendum debitum gratitudinis per
 rem aliquam indeterminatam prout
 ipse voluerit, vg. per preces, eleemo-
 synas pro Collatore &c. Quamquam
 Cardenas dicit, per veba: confer mi-
 hi beneficium, & ero tibi gratus, in-
 curri simoniam non solum mentalem,
 sed & conventionalem. subiectam pæ-
 nis iuris, præsertim si hæc verba ac-
 ceptentur, tanquam obligatoria ad a-
 liquid certum. P. ergo si non fiat o-
 bligatio ad aliquid certum, licet ex-
 pectando naturalem gratitudinem a-
 liquid dare, quando non agitur de
 beneficio conferendo. C. licet; sic li-
 cet demereri donis, usurarium, quando
 quis non est in necessitate mutui
 contrahendi, ut is postea gratus sit, &
 mutuum det sine usura. Item licet post
 acceptum mutuum sine pacto usuræ,
 dare pro libitu aliquid in vim grati-

67. tudinis, pariter post acceptum beneficium Spirituale licebit aliquid sine prævio pacto collatori offerre. Sed frustra disputamus, à simonia confidentiali, & reali te non possum absolvere. P. quis ergo potest? C. per simoniam realem & confidentialem, incurristi excommunicationem Papalem, ab hac te potest absolvere solus Papa, & illi, qui privilegium habent absolvendi à reservatis Papæ, in occultis autem, necdum deductis ad forum contentiosum, possunt secundum Trident: Sess: 24. c: 6. de refor: Episcopi. Ab inhabilitate verò ad idem beneficium, si occulta sit simonia, posse dispensare Episcopum asserit Less: Sanchez &c. apud Dianam p v. 15. Res: 18. sed negat CC. cum LaCroix n. 229. P. si dispensationem non obtinero ab inhabilitate, teneor ne beneficium restituere? C. illud nullo titulo potes retinere; imò fructus beneficii teneris restituere. P. an ante sententiam iudicis teneor restituere? C. ita est.

ita
ben
C.
etia
pro
rist

P
quil
illis
non
aute
var
&c.
C.
illis
niam
cium
obel
re i
mot

ita est. P. per hanc simoniam ad alia beneficia an incurri inhabilitatem? C. est sententia CC quod incurristi etiam ante sententiam iudicis, sed alii probabiliter docent. quod non incurristi ante sententiam. Vade in pace.

Ratio 2da cum eodem.

PÆnit: Impediebar iniuste à beneficio obtinendo, hinc redemi vexam iniustam pecuniâ. C. à quibus redemisti vexam hanc, an ab illis, qui solum possunt impedire, & non iuvare, si ita est rectè fecisti an autem ab illis, qui ad beneficium iuvare possunt, præsentando, eligendo &c. P. ab illis qui possunt iuvare. C. simoniam commisisti, quia dando illis, qui iuvare poterant, per pecuniam directè parasti viam ad beneficium. Dando autem illi, qui solum obesse posset, directè intenderes tollere iniuriam, & solum indirectè ac remotè parares viam ad beneficium,

68.

quod non est contra leges. P. possumne retinere tale beneficium? C. invalidé illud obtinuisti, non potes, sed debes dimittere, & restituere cum fructibus. P. consuetudo est ut pecuniis acquirantur beneficia. C. consuetudo hæc est irrationabilis, cui utpote contrariæ legi naturalis, & positivæ, constanter reclamât Ecclesia, quia damnat propositiones, quæ tali consuetudini serviunt, & rarissimè dispensat, imò iubet dimitti beneficia, & restitui omnes fructus. V. LaCroix de sim: n. 193. P & quare licet ex consuetudine clericis accipere dona quædam, seu oblationes pro exequiis, benedictionibus nuptiarum, ceremoniis Baptismi &c. C. huic consuetudini non reclamât Ecclesia, eò quod originem habeat à gratuita recognitione. Hinc exigi non debent, antequam functiones illæ fiant, ne sit species emptionis, sed dantur pro iam factis. Multæ etiam decimæ vg. lucrari in negotiatione pecorum lini, fructuum

ctuum, lanæ, &c. quondam Ecclesiæ
 dari solitæ, nunc in desuetudinem ve-
 nerunt, adeoq; præsumi potest, has
 esse conversas in particulares exacti-
 ones, tunc faciendas, cùm exhibentur
 Ministeria quædam Spiritualia, ut
 habet Engel l. 5. T. 3. 16. dicens
 n. 14. non licere Parochis ob negatam
 pecuniam, negare Sacramenta, sed
 debere aliâ viâ vg. apud Episcopum
 ius suum prof. qui, alias grave esset
 scandalum, & species simoniæ, non
 leveq; parochianis damnum, si me-
 diis salutis carerent. P. plura non
 memini. C. at ego memini me non
 habere potestatem absolvendi à Pa-
 palibus. Confer te ad habentem ius
 in reservata.

Ratio tertia cum eodem.

PÆnit: Dedi Episcopi famulo pe-
 cuniam, ut is mihi significaret
 prima beneficia vacantia. putan-
 do id esse simoniam. C. non est simo-
 69.
 4   nia,

na, quia pretium pro sola manifesta-
 tione beneficiorum vacantium remotè
 se habet ad beneficium. P. sed in hoc
 fuit simonia, quod euidam dedi ft. 20,
 ut is intercederet apud domesticum
 Collatoris intercessurum pro benefi-
 cio mihi dando, sed non est datum.
 Cariùs quàm materia valebat Sacrum
 chrisma vendidi, ex sola ratione bene-
 dictionis, vel consecrationis: Item
 cariùs vendidi imagines, quia Reli-
 quas attigerunt. Incurrine ego per
 hæc peccata pœnas Eccl. simoniæ? C.
 simoniæ pœnæ tantum incurruntur per
 simoniam in ordinibus beneficiis, &
 ingressu Religionis. Ita P. LaCroix
 de pœnis simoniæ. P. de his & aliis
 doleo &c. C. pro pœnitentia leges
 librum Spiritualem cum brevi refle-
 ctione ad mores &c.

Ratio quarta cum eodem.

Pœnit: Temporale munus sine pa-
 cto gravi dedi, veluti aliquid
 compen-

compensans, & adæquans æstimabili-
 litatem rei Spiritualis. C. grave vi-
 lipendium est rei Spiritualis, si illi
 æquiparetur temporalis, tanquam iu-
 stum pretium eius. P. inservivi E-
 piscopo hac intentione, ut pro mer-
 cede mihi conferat beneficium, sine
 ulla tamen conventionem externa, ver-
 bis aut signis facta. An incurri per
 hanc simoniam pœnas iuris. C. non
 incurristi nec teneris beneficium dæ-
 mittere datum in compensationem si-
 ne pacto. P. ob pretium acceptum
 promisi quendam non eligere ad be-
 neficium, an simoniam commisit? C.
 commisit, quia non solum eligere
 ad beneficium, sed etiam reicere ab
 eo, est exercitium Spiritualis iurisdic-
 tionis Eccle. Ergo est invendibile.
 P. utiq, non est simonia, si parochus
 pecuniam accipiat, ut non audiat
 confessionem Caii. C. non est, quia
 committens audire confessionem, non
 exercet iurisdictionem, sed solum vo-
 luntate illâ non utitur. P. de his

aliis doleo &c. C. dices Coronas 3,
& dabis elemosinam fl. 1. en.

Ratio quinta cum eodem.

70. **P**Ænit: habens ius ad rem, quia sui
præsentatus ad beneficium, sed nec-
dum habens institutionem, dedi
pretium ei, qui me debebat, sed in-
iuste nolebat instituere. An possum
ei hoc beneficium restituere? C. de-
bes dimittere, cum realem simoniam
commiseris, nam necdum habens ius
certum in re, per pecuniam stravisti
tibi viam ad beneficium pacificè ac-
quirendum. P. unque vexam licet
redimere in re Spirituali. C. R. 1. si
iuste vexeris circa aliquod ius Spi-
rituale, iam in re obtentum, simonia
est pretio vexationem redimere. Ita
Pirrh: Diana & CC. contra Pasqu:
quia nunc ius tuum non est firmum,
sed potest auferri, & tunc vexationem
dum redimis, re ipsa tibi emis ius
firmum & ut habendum pro futuro,

R. 2. Si habes ius Spirituale in re
 acquisitum, potes pretio redimere om-
 nem vexam iniustam, quam quis vult
 tibi illud ius auferre. Ita S. Tho-
 mas & CC. quia tunc non das pre-
 tium pro re Spirituali, quam iam ha-
 bes, sed pro liberatione ab iniuria, quæ
 est, quid temporale & pretio æstima-
 bile. R. 3. Si institutionem ad be-
 neficium habes, & impediaris iniuste
 à capienda possessione; licebit tibi
 pretio vexam redimere. Ita S. Tho-
 mas Diana &c contra Garciam &c.
 Quia acquisito titulo & iure, pretium
 non datur pro aliquo Spirituali, sed
 tantum ut tollatur iniustum impedi-
 mentum possessionis, quæ institutioni
 v.g. debita est. R. 4. Si nondum pa-
 cificè & indubitate obtinueris ius, sed
 alius quoque habens ius probabile,
 v.g: si tu & alius acceperit institutio-
 nem, simoniam committes dando pre-
 tium pro iure tibi sine controversia
 acquirendo. Less: Suarez &c. contra
 Pasqu. quia tunc datur pretium pro
 iure

iure neeum plenè acquisito, nec est redemptio vexæ iniustæ. Vide La Croix. P. de omnibus doleo, peto absolutionem. C. non habeo in simoniam realem iurisdictionem. P. Mi Pater absolve me cum onere comparandi coram Superiore. C. sine gravi causa nequeo. P. est gravis causa scilicet ut in DEI gratia Sacris operer, quæ decantanda suscepi, & hic & nunc non possum resilire sine gravi mea infamia scandalo & murmure populi meam solius Missam expectantis. C. pro pænitentia tamdiu feriis quartis ieiunabis, donec beneficium vel dimittas, vel ab inhabilitate ad aliud dispenseris &c.

Ratio Sexta cum eodem.

PÆnit: Contuli cuidam beneficium Eccl: sub pacto, ne me in posterum vexet, & non noceat. C. Spirituale dedisti pro temporali comodo, & amotionem vexæ emisti re
Spiri-

Spirituali. P. quod si absque pacto conferrem beneficium, intendens eum placare, ne ulterius noceat, esset ne simonia? C. non esset, quia amotionem vexæ non intenderes ut pretium beneficii dati, sed ut effectum consequentem ex collatione beneficii. V, La Croix n. 83. P. dedi pecuniam competitoribus ut desisterent ius suum prosequi in hoc beneficio, quod habeo. C. redemisti vexationem iuristam, & pretio parasti tibi directè viam ad beneficium. Teneris illud dimittere, vel ab inhabilitate debebis dispensari. P. post examen ratione concursûs ad hoc beneficium curatum, dedi examinatori pecuniam pro favore præstando. C. Trident: ait: Caveant, ne quidquam prorsus occasione huius examinis, nec ante, nec post accipiant, alioqui vitium simoniæ tam ipsi, quàm aliis dantes incurrant, à qua absolvi nequeant, nisi dimissis beneficiis, quæ quomodocunq; etiam antea obtinebant, & ad alia im-

post-

posterum inhabiles reddantur: hæc
 Conc: cui priùs satisfac. & tunc ve-
 nies pro absolutione.

Ratio agendi cum infirmo.

Confess: Indigesne nostro iuva-
 mine Spirituali? P. Indigeo. C.
 bene quod in corporis infirmita-
 te habeas curam animæ. Si hanc sa-
 71. nitati restitueris per pænitentiam, for-
 te etiam optimus medicorum DEUS
 corpus persanabit. Sæpe enim immit-
 tit morbos corpori, ut sanitatem donet
 animæ. Nam teste Lipsio Ep: 10.
 Erigit attollitq; se animus corpore ia-
 cente. Et S. Laur: Justin: ait: Opti-
 mum medicamentum ad salvandas a-
 nimas agritudo corporis esse com-
 probatur. Aperi iam morbos mentis.
 P. Volo confiteri ex tota vita. C.
 Hoc est consilii, illud autem præce-
 pti, ut confitearis peccata mort: post
 confessionem ultimam commissa. Fac
 prius, quod est præcepti. P. in infir-
 mita

mitate hac diebus ieiunii comedi cum
 lacticiis. C. Ecclesia non obligat
 ad ieiunium graviter infirmos. P. ego
 me putabam obligari, cum non habe-
 rem dispensationem. C. dispensatio
 in lege ieiunii non requiritur, cum
 subest certa, & gravis causa excusans
 à ieiunio. Quoties ergo, & quot die-
 bus esurialibus fuisti lactantius. P.
 ter singulis 6. diebus. C. recurren-
 dum erat ad Parochum pro dispen-
 satione, possunt enim Parochi dispen-
 sare in ieiunio, si ita ferat consuetu-
 do. P. maledixi valde inservientibus
 mihi. C. an cum desiderio ut evenis-
 ret malum. P. sine. C. ut leviùs tu-
 os feras dolores revolve animo Chri-
 sti passionem, & pœnas maiores, pec-
 catis debitas. P. tentationes contra
 fidem mihi saepe recurrebant. C. an
 illis consensuisti & quoties, & an du- 72.
 bitasti de fide? P. assensum præbui
 7. & dubitavi de fide v. 4. C. sic
 tentatus hunc oppone clypeum. Co-
 gitæ DEUM non posse falli, & fal-
 lere

lere, quidquid revelavit, esse infalli-
 billiter verum: dæmonem hunc laque-
 um tibi iniicere, ut te ad infernum
 pertrahat stultissimum te fore, si cum
 sapientissimo satana volueris disputare.
 P. hæc sunt peccata ab ultima con-
 fessione, sed ab usu, an abusu ratio-
 nis sunt hæc. Pluribus venialibus de-
 tractionibus sæpe repetitis graviter læ-
 si famam unius apud unum. De viro
 gravi & Religioso mendax dixi sæ-
 pe eum mentiri. C. quoties id dixi-
 sti, & an famam huic, & illi resti-
 tuisti; P. dixi semel sed famam non
 restitui, quia hæc alia ratione est re-
 stituta, & infamia prudenter nunc
 censetur abiisse in oblivionem. In præ-
 teritis confessionibus totius vitæ tacui
 peccatum sodomix ob pudorem. C.
 an sodomix perfectæ, id est masculi,
 cum masculino; P. ita est. C. dic nu-
 merum tot peccatorum. P. pudor &
 confusio operuit faciem meam. C.
 non novi te, si mihi dicas, idem est,
 ac si coram pariete diceres. Sed audi

S. Chri-

S. Chrysoft: in pf. 105. tibi in-
 clamantem. Cur vereris Domino in-
 dicare, quod veritus non es ipso præ-
 sente committere? P. sodomia fuit 7
 confessiones & Communiones sacrile-
 gæ 20. p. m. Fornicationem 10. re-
 petii, quia putavi DEUM tam bo-
 num, ut mihi hæc peccata per unicam
 confessionem eadem facilitate sit re-
 missurus. C. hæc est præsumptio de
 misericordia DEI. V. LaCroix, P.
 præmissis furtis parvis adverti me
 ad materiam gravem pertingere meo
 furto bis, sed restitui. Decem tamen
 aureos uni actu uno sublato, adhuc
 retineo, sed volo per te Pater resti-
 tuere: tu mihi singrapham soluti debi-
 ti exhibebis. C. possum quidem id
 facere, sed timeo ne ipse in suspicionem
 furti veniam; tu cum convalueris,
 potes sine infamia restituere, Domi-
 no tantundem, quasi gratis dando;
 vel aureos titulo depositi conceden-
 do, & eorum usum permittendo, do-
 nec repetas, repetes autem nunquam,

H

vel

vel etiam rem æqualis valoris rebus
 Domini, vg. equum equis adiungen-
 do. P. defatigationem & alia im-
 pedimenta ieiunio apposui, ex solo
 desiderio non ieiunandi. C. quoties?
 P. 8. p.m. sine gravi causa die Festo
 contuli me ad eum locum, In quo sci-
 vi me non auditurum Missam. C
 quoties? P. 5. p.m. Notabili tempo-
 re de re seria tempore Missæ con-
 fabulatus sum. C. attendistine tamen
 ad ea, quæ fiunt in altari? P. pror-
 sus non attendi. C. quoties? P. 7.
 p.m. C. ut satisfiat præcepto audi-
 endi Missam, debet haberi attentio
 saltem externa. P. pro aliis vero Mis-
 sis die Festo interdum veni sub E-
 vangeliū. interdum pro Offertorio,
 an pecc: mort; C. Suarez, Sotus &c.
 dicunt, tunc peccari mortaliter, si
 quis non intersit Missæ ab initio usq;
 ad Evangelium inclusivè. Layman
 & Illung tr: 5. n. 160. non damnant
 mortaliter eum qui venit ante Offerto-
 rium immediatè. Tu conscientiam
 consule

consule, an hæc tibi dictabat esse mortale. P. dictabat, id esse malum in genere: diebus vetitis comedi cum lacticinis in Prussia. C. id eò loci fas est, sed tu an id tibi duxisti crimini. P. duxi 6. In Polonia quoq; comedi die ieiunii lacticina, carens piscibus. C. habuistine aliquid, quo te confortares? P. habui panem & vinum generosum. Ferris 6tis comedi bis ad totalem extinctionem famis. C. id licet ex consuetudine recepta. Citatur à P. Młodzianowski in contra lex, sed contra eam est præscriptum. P. parvam quantitatem ter abstuli, volens singulis actibus pervenire ad magnam Clepsi equum Titio, putans invincibiliter illum esse Cneii, intera hic equus casu mero perit an ego teneor restituere Titio, cum non sim factus ditior, nec damnum aut formalem iniuriam intendi. Tambur: l. 5. c. 4. §. 3. n. 31. La-Croix & contra Sanchez &c. dicunt te non teneri ad restitutionem. P.

H₂

cum

73. cū teneat restituere furtum aureorum & sim ulterioris incertus vitæ, habe mi Pater apud te hos 10. aureos, & casu quo decedam, restitue Caio. C. annuo. P. de his & aliis &c. C. sodomia est hic casus reservatus, sed te absolvam, cum onere, ut sanus factus, hoc scelus confitearis habenti in reservata iurisdictionem. Nunc vero pro pœnit. morbum hunc crebrius DEO pro peccatis offeres &c. P. adhuc mihi occurrit hoc peccatum, quod votum grave ter violavi. C. an votum de re aliunde iam præcepta. P. de re arbitraria. C. & mihi occurrat, de quo non interrogavi. Extra tempus actūs fornicarii, habuistine delectationes venereas, vel desideria? P. habui cum desiderio ad liberas vicibus 20. p. m. sine desiderio 30. C. dolesne de omnibus peccatis? P. utiq, iam dolui. C. & ego te iam absolvi, ut iterum nunc absolvam debes præmittere dolorem. Vide LaCroix n. 717. P. doleo &c. C. & ego te absolvo &c.
- Ra-

R
C
pu
Da
me
eff
die
mi
off
rec
mil
tas
Cr
dol
xit
fca
fess
pra
dan
DE
&c
à p
Fill

Ratio agendi cum agonizante.

Confess: Heus bone homo! DEI
 memento hoc residuo vitæ mo-
 mento, peccata dolore elue, ut
 purus in conspectu Judicis appareas.
 Da signum doloris de pecc: stringe
 meam manum, osculum præbe Cru-
 cifixo, percute pectus, suscipe cælum,
 dic mente, quod ore nequis. Doleo
 mi DEUS, quod te summum bonum
 offenderim. Parce mihi, propitiare
 reo, de cætero nolo peccare; miserere
 mihi, amo te super omnia, fiat volun-
 tas tua. Ignosco inimicis meis, tu mihi
 Credo, spero in te. Nullum signum
 doloris exhibet. Vos dicite mihi, vi-
 xitne hic homo Catholicè. R. vixit
 scandalosè. C. ipse inclamavit con-
 fessarium. R. ipsemet. C. si ipsemet,
 præsumitur habere dolorem, adeoq;
 danda illi absolutio. Dolesne quod
 DEum offenderis? dic, doleo mi Deo
 &c. Misereatur tui &c. Absolvo te
 à peccatis tuis. In Nomine Patris, &
 Filii, & Spiritûs S. H3

Ratio agendi cum aspirante
ad nuptias.

76. **P**Ænit: ex mutua mecum conspi-
ratione Domina mea dedit suo
marito venenum, ut post suam
mortem me haberet maritum. Do-
mino persanato, & in duello interfe-
cto, possumne Dominae nubere? C.
potes. P. sed intercessit cum Domina
bis adulterium cum pacto nubendi
mibi post mortem Domini. C. per
datam fidem de matrimonio contra-
hendo cum adultera, contraxisti im-
pedimentum dirimens. P. sed hanc
promissionem revocavimus post ad-
ulterium. C. revocatio hæc non su-
stulit impedimentum iam contractum.
P. utiq; hoc impedimentum non ori-
tur, si promissio ante adulterium re-
vocetur. C. hoc verum est, quia tunc
nondum fuit impedimentum positum
P. sed forte Domina mibi fictè, &
non serio promisit matrimonium. C.

si cer-

si certus esses fictionis talis, probabilius est, te posse nubere Domina. Ita Dian, Layman, Krimer &c; contra Sanchez &c. Sed cum non sis certus, alia tibi sponsa querenda. P. ergo nubam Bertæ, quæ est meæ priori uxori consanguinea in 4to gradu. C. nec huic validè nubes, quia affinitas ex copula licita dirimit matrimonium ad 4tum gradum inclusivè. P. at mea prior confux fatis celsit, ante copulam. C. ne consanguineæ in 4to gradu uxoris tuæ, validè nugas, adhuc obstat impedimentum publicæ honestatis, dirimens matrimonium usq; ad 4tum gradum inclusivè. P. sed meum illud matrimonium fuit invalidum. C. fultne invalidum ex defectu consensûs, hoc est: contraxistine illud cum errore personæ, aut ex metu gravi iniuste incusso, aut in ebrietate plena, vel amentia. P. nihil horum, sed contraxi sine Parocho & testibus clandestinè, C. tale matrimonium non est invalidum ex defectu

consensûs, sed ex defectu Solennita-
tis à Concil: Triden: requisitæ, ja-
deoque Bertæ nubere validè non
potes: Ita Sporer n. 62. Perez &c.
contra Sanchez &c. dicentes, quòd
tunc sit defectus consensûs, nec spon-
salium vim habens. P. ego Sanchez
& aliorum sententiam sequar. & Ber-
tæ nubam, C. in dubio iuris supplet,
& dispensat Ecclesia. P. tetigi libe-
ram. C. an manu, vel osculo? P. ut-
troq; C. copula non fuit: P. fuit bis.
C. cur id prius non expressisti? P.
pudor dissuasit. C. utinam hic orator
& peccatum dissuasisset. P. non pe-
roravit tunc pro domo mea. C. pu-
dor tuus reus gravis sacrilegii, *Lit-
tum est iniquitas*, ut ait S. Ambro-
sius. Vis mundare ab hoc luto fa-
ciem conscientiæ? & peius inquinari.
Non pudeat dicere, quod non pu-
dicit facere, an accusas te de hoc sa-
crilego pudore, & doles? P. accuso
& doleo. Habui pollutionem, sed
eam detestatus sum. C. nonne fuit
delecta.

77.

de
tuo
tu
cer
sun
pos
fid
ma
lut
se
cie
an
&
his

P
bus
tra
re.
mu

delectatio spontanea in hac turpitudine. P. fuit 10. p. m., sed sine affectu ad ullam personam, C. id erat dicendum prius, cur dixisti detestatus sum? P. quia dolorem de peccatis post horam elieui, C. dic, an mala fide addidisti? Iy detestatus sum. P. mala fide. C. stultus qui se volens luto mundare, excrementis hominum se inquinat. P. negligens fui in reiticiendis cogitationibus venereis, C. an intercessit in eis plena delectatio, & quoties? P. fuit hæc 20. p.m. De his & aliis pecc: doleo etc.

Ratio agendi cum Iudice
Sæculari.

Pœnit: Ex horto Religiosorum 78.
mendicantium unum, alterum ex campanilli non distante 30. passibus ab Ecclesia, reos capitis iussi extrahere, & carceri sæculari includere, C. incurristi sacrilegium, excommunicationem, infamiam, reatum pænæ ca

næ capitis, & mulctam pecuniariam.
 V. Delbene d. 31. Teneris ante omnia reos restituere asylo. P. sed unus horum é carcere profugus, é fuga retractus est. C. si ita est, hic reus videtur perdere privilegium immunitatis non aliter, ac si é loco fugiens asyli, captus esset. V. Farin. Delbene d. 31. n. 17. Alterum autem debes asylo restituere. P. at est capitis sententia in eum lata? C. invalidé lata. Ita Greg: 14. P. reus renuntiavit iuri suo ad asylum. C. renuntiare nequit, cum sit principalliter ius, & causa Ecclesie. Ita Barbosa, Suarez &c. P. mi Pater hic 2dus reus non gaudet privilegio asyli, C. quare? P. quia ex insidiis erumpens spoliabat homines reb9 suis, intentata morte, si id non permitterent. C. nec eos, qui privilegio asylli non gaudent, licet extrahere, sine Episcopo, vel eius Vicarii autoritate, & licentia expressa. V. Delbene d 40 S. 1. P. sed Episcopus culpabiliter no-

luit

lult eum extradere. C. si ita est, po-
 quisti reum extrahere, sed in solo Ec-
 cleſiaſtico carcere detinere, donec E-
 piſcopus etiam per alium, vel eius
 ſuperior de crimine, quamvis exce-
 pto, & licet prius notorio, cognove-
 rit. V. LaCroix de aſylo. P. Mi
 Pater: videor etiam mihi in hoc ca-
 ſu non laſiſſe immunitatem. Primò,
 quia hortus ille non eſt ad DEI cul-
 tum ordinatus, nec adiacet Monaste-
 rio, ſed aulae, quam Religioſi Societ-
 tatis JESU recreationis cauſa ade-
 unt. 2do. quia unus ex reſis iuravit
 ſe rediturum ad carcerem, nec rediit,
 ſed ad hortum fugit. C. iuramen-
 tum de reditu ad carcerem, privile-
 gio aſyli reum non privat. V. Lay-
 man, Delbene ſect: 10. Et per pri-
 vilegium Eugen: 4. apud Lugo in
 reſp: mor: l. 3. d. 15. villa ſeu Gran-
 gia, quas recreationis cauſa habent
 Religioſi Cistercienses, & cum illis
 in privilegiis communicantes, gau-
 dent privilegio aſyli. P. ſine cauſa
 diſtu-

79. distuli valde notabiliter causarum expeditionem v.3. C. teneris restituere damna hinc secuta. P. semel tortum, eò, quòd non sit factus crimen, iussi iterum in tortura cruciari, non habitis novis urgentissimis indicis, nisi hoc, quòd in prima tortura tacuerit, quasi nihil sentiret. C. potuitne hæc naturaliter sustinere tormenta? P. non potuit. C. ergo imposuisti tormenta humana infirmitate graviora, ergo iniquè fecisti, nec habes ultra ius procedendi contra reum. P. quem privatâ scientiâ novi esse innocentem, quia fuit probatus iuridicè nocens, condemnavi ad mortem. C. adhibuistine omnes modos ad liberandum reum, v.g. impediendo accusationem, aperiendo carcerem, remittendo causam ad superiorem. P. nihil horum. C. directè occidere innocentem, est intrinsecè malum. V. Less: l. 2. c. 29. Lugo etc, adeoq; tenebaris adhibere modos liberandi. P. procuravi reo advocatum negligentem, nec

tem, nec satis intelligentem, minùsq;
 sollicitum pro fonte. C. hoc est, præ-
 cludere arma iustæ defensionis, &
 indirectè reos occidere. P. cùm par-
 tium iura essent obscura, actori poti-
 ùs favi quam reo, contra Reg: 11. in 6
 Advertens unum é litigantibus o-
 mittere aliquid, quo posito evinceret,
 hoc illi suggessi. C. an hoc habuisti
 pro pecc: mort: P. dubius fui pecca-
 ri. C. censeat quidem Diana &c. cum
 Dicastillo de iust: l. 2. t. 1. d. 5 n. 285.
 quòd id possit fieri ex charitate, sed
 Vasquez, Sanchez & CC. cum La-
 Croix docent in hoc esse peccat: mort:
 quia Judex debet se gerere tanquam
 persona publica in omnibus, &
 iudicare iuxta allegata & probata, ac
 indifferens esse ad utramq; partem,
 nec agere advocatum unius. P. Ju-
 diciariam sententiam iuxta opinio-
 nem minùs probabilem tulit. C. Ju-
 dex debet iudicare iuxta merita causæ
 & sententiam ad decidendam cau-
 sam eligere, quæ maxime videtur
 ratio-

rationi conformis: alias esset acceptor personarum. P. sed pravi di superiorem iudicem ex appellatione aliter iudicaturum. C. non ideo licebat tibi procedere contra tuam conscientiam. P. utiq; licet sequi sententiam probabilem relicta probabiliore. C. Judici non licet, nam Innocentius XI damnavit hanc 2. prop. Probabiliter iudico, Iudicem posse Judicare iuxta opinionem etiam minus probabilem. P. ergo mihi non liceret iuxta sententiam minus probabilem iudicare, quam superior iudicaret probabilio rem, & iuxta eam me iuberet iudicare. C. non liceret, si tibi certum esset, quod tua sententia sit probabilior, quia mandatum superioris esset de re peccaminosa. P. ergo si Titius v.g. certam probet possessionem, & probabilior sit ratio proprietatis pro Caio, deberem ad iudicare Cato rem sub lite. C. ob ius probabilius non potest possidens spoliari possessione. Quia certum est titulum

tulum legitimum possessionis prævalere. Attamen contra proprietatem certam alteri servientem, nulla valet possessio, nisi accedat præscriptio. V. Card: LaCroix n. 1485. P. iure duorum ad rem æque probabilem adiudicavi rem totam uni. C. debebat res dividi, vel per partes ipsas fieri transactio: ita Layman, Suarez &c. contra Dianam p. 24. t. 13. &c. dicentes posse adiudicare, cui volet, cum lex non determinet, cui sit adiudicandum: sed in hac sententia Judex facile erit acceptor personarum nec aget tanquam persona publica. Hinc Alex: 7. damnavit hanc prop: 26, Quando litigantes habent pro se rationes æque probabiles, potest iudex pecuniam accipere, pro ferenda sententia in favorem unius præ alio. P. utiq; in lite circa beneficia Eccles: quando est æqualitas rationum, Judex potest beneficium applicare, cui volet. C. est talis Ecclesie consuetudo, & beneficium dividi non debet, & id fit cum par.

partes, nec in compositionem, nec in
 sortes consentire volunt. V. La Croix
 de sta: n. 1493. P. accipi pretium
 pro sententia iusta ferenda. C. tene-
 ris ad restitutionem, cum hæc sen-
 tentia fuerit aliunde debita litiganti.
 P. & pretium pro sententia ferenda
 iniusta, an teneor restituere? C. non
 teneris. Ita Moya d. 1. Lugo dis: 37.
 n. 127. quia non tenebaris ad illam
 sententiam iniustam, & litigans cen-
 setur velle transferre dominium pro-
 pter utilitatem sibi obvenientem. At
 tamen fortè ad plus teneris. P. ad quid
 tale? C. ad restitutionem damni ex
 sententia iniuste lata. P. sed ego ta-
 lem sententiam non tuli, sed solum
 paritatem posui. De his & aliis
 doleo. &c.

Ratio agendi item cum alio
 Iudice.

PÆnt: non ex intentione iustitiæ,
 sed ex odio gravi personæ sen-
 tenti-

tentiam tuli, non habens sufficientem
 casuum ordinariorum notitiam, in 81.
 officio Judicis occurrentium, munus
 petii, admisi, & retineo. C. quoties
 cum tali ignorantia operaberis? P.
 10. p. m. C. fuitne id cum gravi
 damno aliorum. P. fuit. C. teneris
 ad interesse parti læsæ, ad expensas
 litis restituendas. Imò non potes hoc
 officium retinere cum damno & pe-
 riculo proximi. Visne renuntiare tali
 officio. P. non possum sine damno
 meo. C. imò cum gravissimo damno
 tuo non potes hoc munus retinere.
 Pereat mundi lucrum, ne fiat animæ
 damnum. Damnum proprium times,
 & proximi non times. Dic candidè,
 an vis nuntium remittere officio Ju-
 dicis? P. non possum. C. noile in
 culpa est, non posse prætenditur,
 ego etiam te absolvere non pos-
 sum &c. &c.

Ratio agendi cum Advocato.

PÆnit: Suscepi tuendam causam iniustam v. 5. p.m. C. fuitne 15 P. fuit. C. & quare dixisti 5. p.m.

82. utiq; per particulas plus minus, vel circiter, adiectas certo numero, demitur aliquid parvum vel additur. Sic parvi excessus videntur esse unum respectu 4. tria respectu 20, quatuor respectu 40, sex etiam vel novem respectu centum, & sic ultra cum proportione. Vide Sporer n. 446. &c. Addit Dicast: n. 119. Si dixeris circiter millies, esse satis, quamvis feceris millies quinquagesies, vel minus vicibus 50. P. mi Pater, ego dixi, quòd totâ vitâ vicibus 15. suscepi causas iniustas, at post ultimam confessi vicibus 5. C. damna inde secuta an restaurasti? P. non fui monitus de hoc. C. utiq; te pædagogus sæpe monebat. P. non novi pædagogum. C. an nôsti, quod dixit Epictetus? Parentes nos pueros pædagogo, DEUS
autem

autem iam viros, conscientiae custo-
 diendos tradit. P. hic quidem pæda-
 gogus me sæpe monuit. C. moneo
 & ego, an restitues? P. restituam.
 In causa criminali dubia bis defendi
 partes actoris secuto damno. Chien-
 tis unius causam minùs probabilem,
 dixi esse omnino iustam, & sic eum
 alias non litigaturum, induxi ad ex-
 pensas litis. Defendi bis partes A-
 ctoris, contra possessores agentes, sci-
 endo rem semper mansuram dubiam.
 C. non ferenda foro illa tabes; & ad-
 vocatorum pestis, quæ fortunas ci-
 vium arrodit, & hoc agit, ut malè
 plus à medicina, quam à morbo sit.
 Hæc Daniel Eremita de aul: vita l. 1.
 c. 13. Ego addo te teneri ad resti-
 tutionem damnorum omnium. P.
 quomodo salvâ famâ? C. in ludo
 vg: chartarum spontè tantùm perde,
 quantùm damnificato Collusori tuo
 debes. In contractibus etiam, emptio-
 nis, venditionis, locationis &c. tan-
 tùm deme, vel auge, quantùm tene-

83.

ris restituere vg: venditurus equum valentem ad minimum 200. timph: à damnificato tantum accipe 150 fl: si ei debes, flor: 50 &c. P. in progressu causæ iniquitatem videns, non svasi statim clienti, ut desistat, sed svasi compositionem cum damno partis. Nolui gratis patrocinari pauperibus in gravi necessitate, cum facile possem: tria fundamenta unius clientis, quem iustè defendi, aperui adversario cum damno clientis. De his & aliis doleo &c.

Ratio agendi cum reo capitis.

PÆnit: C.D.O. C. ante confessionem scito, quòd sive sis nocens, sive innocens, id tibi nec obesse, nec prodesse possit, cum ea, quæ mecum
 84. in foro conscientiaæ ages, nequeant Judicibus communicari. Aliàs multi rei falso se probarent in confessione innocentes, si scirent confessarium pro insontibus intercedere. Alii autem se fal-

se falso reos confiterentur ex metu
 removendæ torturæ. Jam ne es in
 foro externo probatus nocens? P. iam
 C. nunc confitere. P. cum non pos-
 sem mihi ab hoste instantem evade-
 re mortem, furatus sum ex campo
 equum, qui protunc me salvavit, at
 nunc ad malam crucem damaavit. C.
 in hoc casu non commisisti furtum;
 furtum enim in nullo casu licet, sed
 in extrema necessitate alienam rem
 accipere licet, in hac enim necessita-
 te omnia sunt communia. Hac in par-
 te es innocens. P. iusta DE I iudi-
 cia, aliàs enim furatus sum equum,
 nec pœnas lui. C. damnum an com-
 pensâstis? P. ablatum quidem quon-
 dam equum vendidi, sed alium e-
 iusdem pretii, equis domini illius, de
 nocte adiunxi, rogo mi Pater age pro
 nunc infontis causam. C. iam dixi
 me non posse, si pro te agerem, si-
 lendo de aliis mihi nunc confessuris
 reis, sigillum frangerem. Videbor
 enim, illorum scelera confirmare. Utriq;

85.

potes à sententia iniusta appellare.
 Potes etiam custodes ad materialem
 ebrietatem inducere, vel carcerem
 effringere. (vide LaCroix n. 342.)
 Interea confitearis tanquam non vi-
 cturus. P. aliquoties non advertens,
 octies advertens periculum ebrietatis,
 inebriavi me. Negligens fui in rei-
 ciendis cogitationibus veneris. C.
 habuisti ne in illis delectationem de-
 liberatam, & quoties? P. habui 10.
 plus minus. C. sic ergo prius ex-
 plicandum fuit hoc peccatum. Ha-
 bui delectationem veneream cum ple-
 na advertentia 10 plus minus. P. o-
 scula præbui liberæ personæ cum vo-
 luptate turpi 7. plus minus. C. quid
 nomine personæ liberæ intelligis? P.
 puerum speciosum. C. nonne fuit
 consensus & desiderium ad illum. P.
 fuit 7. plus minus. Defixi oculos in
 faciem virginis cum delectatione mo-
 rosa sine affectu ad illam vic: 8. pol-
 lutionem habui, sed detestatus sum.
 C. an ante & in ipso actu mollitiei
 fuit

fuit displicentia. P. in ipso actu fuit plena delectatio, post actum detestatio. C. Idem miles faceret, si graviter vulneratus arma arripere, & hostem ex oculis elapsam insequeretur: dic quoties fuit delectato plena? P. vic: 15. plusminus. Puer dormivi cum sorore bis, cum fratre bis. C. fuitne aliquis actus turpis? P. cum fratre dormitio fuit innocens, sed cum sorore nocens, quia habita copula. C. esne id iam confessus ante? P. sum. De his & aliis doleo &c. C. pro penitentia &c. &c.

Ratio agendi cum Sacerdote Confessario.

IN nigris paramentis distribui Communionem interdum, an est hoc pecc: mort: C. lex de re levi non obligat sub mor: Hic autem lex S. 86. Congregationis lata 22. Jan: 171. & de circumstantia levi. P. quendam Religiosum, ex ordine, cuius Superior

14

ordina-

ordinarié est non Sacerdos absolvi à
 casu iure communi in Religionibus
 reservato. C ante exceptas Confes-
 siones talium Religiosorum, petenda
 est à Superiore iurisdictione in refer-
 vata. P. turpem carnis accensionem
 soleo habere, sed nullo oborto sensu
 voluptatis, quia me mortifico, iam ci-
 licium deferendo, iam extremis di-
 gitis fortiter alias partes corporis
 comprimendo, iam per ter Pater &
 Ave, pedem suspensum vel à terra
 de die, vel à lecto de nocte tenendo
 Curis temporalibus intentus, solam
 externam attentionem in horis adhi-
 beo, oro mi Pater porrige modum
 conciliandæ internæ attentionis. C
 dic choro alterno etiam solus, stro-
 phas Psalmorum, periodos lectio-
 num &c. unam vg: stropham voce
 parum clara, alteram submissiore pro-
 ferendo. Vel cogita te mox mori-
 turum, audiri à DEO, vel obiter ex
 occasione lectorum, Christi Passio-
 nem recale. ut si fiat mentio in horis,
 manu-

manuum, pedum, capitis, faciei &c.
 Memento manuum, pedum clavis
 confixorum, capitis spinis coronati,
 faciei consputæ &c. vel orando assu-
 me iam personam mendici in extrema
 necessitate positi, iam maximi pecca-
 toris, iam subditi Regem, cæci illu-
 minatorem, infirmi medicum allo-
 quentis &c. P. hoc difficile. C.
 cui de rebus impertinentibus in o-
 ratione cogitare non est difficile sine
 merito, non sit arduum mente vol-
 vere salutaria cum merito. P. cui-
 dam extremè infirmo nolente paro-
 cho, dedi in vino particulam Hostiæ,
 putans ab eo non posse deglutiri sic-
 cam Hostiam. C. hoc faciendum
 svadetur. P. verba otiosa, menda-
 cia, detractoria cum parvo damno
 famæ locutus sum. De his & aliis do-
 leo &c. C. pro pænit: dices ter Pater
 & Ave. P. adhuc mihi occurrit:
 bis imprecatus sum grave malum
 uni in fortuna, alteri in honore, 3tio
 in famâ. C. an discernebas tunc inter
 ista

ista mala, illa, quia talia sunt, imprecando cum desiderio eventus. P. non optavi tunc lædi ius particulare ad fortunam, honorem, vel famam, sed tantum optavi malum in genere cum desiderio effectus. C. ergo sic erat hoc pecc: explicandum, sexties imprecatus grave malum cum desiderio, ut eveniat. P. utiq; distinguitur specie lædere in fortuna, & lædere in honore, vel corpore. C. ita est. si sit læsio in effectu, vel efficaci affectu. V. LaCroix n. 1018. P. de his & aliis &c. C. pro pœnitentia dices 6. Coronas B. V. &c.

Ratio agendi cum male
conjugato.

PÆnit: Meo Parente Nobili, ob debita contracta rusticorum obligationes amplexo, ego gravi metu coactus contraxi matrimonium cum
87. ignobili, & illud eodem metu durante consumavi ter. Postea profugus, alteri, scienti me iam nuplisse, nupli.
Jussu

Jussu confessorii, redii ad priorem uxorem, cum illa nunc vivo pacifice, prole procreata. Posterior autem uxor ad alias nuptias transit: Conscientia me inquietat, audio enim primum hoc meum matrimonium esse invalidum. C. omnino est invalidum. An bona fide usus es illo? P. confessorio credulus bona fide usus sum. Nunc mihi quid facto opus? C. deferenda prima pseudo uxor, ad posteriorem rediendum, quæ invalide nupsit alteri, te vivente vero marito. P. Mi Pater quid si iterum ab illo confessorio iubebor, ad primam redire. C. nec Papa id potest iubere. P. reditum ad secundam impedit pseudo-maritus. C. autoritas Loci Ordinarii hic intercedere debet. Vade & ei hunc casum confitere, vel eius Vicario. An facies quod dixi faciendum? P. faciam: sui duobus causa peccati mort: C. qualis peccati? P. turpis desiderii. C. in quibus personis & quoties? P. semel in uno conjugato, ter in

ter in Subdiacono. C. contraxisti ma-
 litiam adulterii in coniugato, sacrile-
 gii in Subdiacono. P. in somno cæ-
 ptam pollutionem promovi, protru-
 dendo ultimas eius reliquias seu po-
 sitive continuando. C. quoties? P.
 ter. De his & aliis doleo &c.

Ratio agendi cum Principe
 Persona.

PÆnit: Contra iustitiam distribu-
 tivam contulit officium digno, re-
 lictodigniore; sed contra iustitiam
 88. commutativam dedi officium indi-
 gnis 4. qui illud male administrant.
 C. Theologia parere faciles expectat
 aures. P. obsequiosam do aurem. C.
 Princeps tenetur ex officio idoneos
 constituere, sin secus, tenetur ad re-
 stitutionem damnorum inde fluenti-
 um. P. etiam scienti lex innuenda.
 Liberavi à pæna dignum morte iuxta
 allegata & probatâ, an id licet? C.
 respondet Fill. n. 31. probabilius esse,
 quod non liceat, quia contra publicas
 proba-

probationes iudiciorum agere, videtur esse contra ius gentium, & moris tyrannici. P. sed mihi certum fuit, illum reum esse innocentem. C. ergo bonum opus operatus es? P. & in hoc an deiqui? quod morti addixi eum, quem certo novi deliquisse, sed privatâ secretâ, & occulta scientiâ ut probari scelus non posset. C. Fill: n. 28. docet id licere; quia Princeps potest dispensare in iure humano, quo cavetur, ut non nisi ex actis, & probatis in quenquam sententia mortis feratur. Sed alii veriùs & probabiliùs docent, non licere. Quia si soli Principi delictum notum est, censetur occultum, & humano iudicio impunibile, cum negari possit in sensu aliquo vero, adeoq; iniuria fieret ei, si de tali crimine inauditus contra ius gentium puniretur. Ita S. Thomas q. 67. Caiet: Nav: &c. P. in-dixi bellum externis, & tributa subditis imposui, relictâ sententiâ probabiliore. An recte feci? C. Prin-
ceps

ceptus in hac parte sit veluti iudex, qui
 probabiliora tenetur sequi, & cum
 subditi sint in certa possessione suarum
 rerum, his privandi non sunt ob ra-
 tionem probabilem Principis, si pro
 possessione subditorum sit probabilior.
 P. ad recreandos spectatores imperavi
 duellum duobus reis mortis, dubitans
 an liceat. C. Azor, Layman &c.
 docent non licere, cum modus hic
 plectendi sit scandalosus & abusus
 potestatis. P. simoniace quendam
 presentavi ad Episcopatum. C. si
 realis intercessit simonia, est casus
 Papæ reservatus, in quem careo iur-
 isdictione. P. mi Pater innui au-
 læ, & Proceribus me hodie Divinæ
 mensæ accubiturum, & nequeo sine
 nota desistere. Si negabis absolutio-
 nem præmissa contritione accedam
 ad Communionem. C. gravis hæc
 ratio me compellit ad dandam abso-
 lutionem, ex tacito consensu Papæ.
 Sed onus erit iterum confitendi hoc
 reservatum coram habente iurisdictione-
 nem.

nem. P. teneorne restituere pretium
 simoniace acceptum. C. si pretium
 acceptum non excedat commodum
 temporale, quod ex beneficio prove-
 nit, non est obligatio illud restituen-
 di ante sententiam iudicis. Ita Less:
 c. 35. n. 160. Layman, c. ult. n. 82.
 contra Pirrh. l. 513. & alios dicentes,
 quod ius inhabilitet ad acquirendum
 dominium pretii simoniace accepti.
 P. de his & aliis doleo C. pro pæ-
 nitentia &

Ratio agendi cum plebeio rudi.

PÆnit: Quid est S. Trinitas, DEUS
 Pater, DEUS Filius, DEUS

Spiritus Sanctus. C. omitte hoc,
 confitere peccata. Quid taces? an te
 non præparasti pro confessione? P.
 non preparavi. C. nec pro peccatis
 doluisti? P. dolui. C. exprime
 verbis dolorem, quid siles? loquere,
 quid fecisti? P. dixi Pater & Ave.
 C. scisne quo opus ad Confessionem?
 P. tu Domine scis, quid me inter-

rogas?

89.

rogas? C. & te scire necesse. Antequam venias confessum revoca, quid cogitatione, verbo, & opere deliquisti? post dolorem de peccatis elice, dicendo vg: doleo mi DEUS, quod ego servus te Dominum, Creatorem meum offenderim; amplius nolo peccare. Detestor peccata mea, & sic accede ad confessionem. P. utiq; iam accessi, C. confitere an maledixisti? P. non C. utiq; non semel dæmonem imprecabaris. P. ita. C. ergo maledixisti. P. non maledixi, sed verum dixi. C. an tu es stultus? P. utiq; C. nonne es mentitus? P. non sum. C. utique domi dixisti id esse, quod non est. P. ita, domi sum mentitus, sed hic vera loquor. C. an obtemperabas Parentibus? P. non semper, nisi quando ad cibum vocabant. C. scisne tu Mysteria fidei? P. non revelasti ea parvulis. C. quis te creavit? P. Parentes. C. hi genuerunt, DEUS solus creavit. Cur te creavit DEUS? P. ut pecora pascam, C. dic ut Dominum

mirum

mi
&
De
ma
nes
C.
ten
illa
dix
P.
Ite
in
ca
inf
vel
rev
in
ma
P
ad
lav
inf
P.
inf
pha

An-
 quid
 qui-
 , di-
 lego
 me-
 care.
 de ad
 eisi,
 non
 pre-
 disti.
 i. C.
 onne
 rique
 est.
 hic
 abas
 uran-
 e tu
 elasti
 ? P.
 DEUS
 ELUS?
 De-
 m

minum Deum laudem, illi serviam,
 & salvus fiam. P. dic, ut Dominum
 Deum laudem. C. nugaris tu. Ani-
 ma tua vivetne post mortem? P.
 nescio. C. an tu es brutum. P. ita.
 C. non ita: anima tua erit post mor-
 tem, sed ubi erit? P. quo DEUS
 illam vertet. C. si in peccato mortali
 discedat à corpore, quo concedet?
 P. ad Cælum. C. dic, ad infernum;
 Iterum quæro, anima corpore soluta
 in peccato mortali quo ibit? P. ad
 cælum Domine. C. utiq; tibi dixi
 inferno tradendam. Quis hoc re-
 velavit? P. tu Domine. C. DEUS
 revelavit. Quamdiu anima hærebit
 in inferno? P. annum & 6. hebdo- 90.
 madas. C. non sic, corrige errorem.
 P. tamdiu, donec satis patiatur, vel
 ad diem Judicii. C. DEUS reve-
 lavit in æternum arsuras animas in
 inferno, credisne DEO revelanti?
 P. à patre audivi omnes animas ex
 inferno excessuras ad vallem Josa-
 phat, C. ita est: sed pænas inferni

K

secum

secum ferent. eodem reditura. Re-
 surgente aliquando homines? P.
 forte non. C. DEUS revelavit o-
 mnes resurrecturos, credisne hoc? P.
 credo. C. non credis id? P. non cre-
 do. C. an maledixisti aliquando,
 vel mentitus es? P. non. C. cur tibi
 non constas, negas quod affirmasti,
 quot habes annos? P. II. C. & ad-
 huc ratione non vales: non te absol-
 vam, ad Communionem non accede,
 post duos menses venies confessum,
 Interea dolesne quod DEUM offen-
 deris? P. doleo. C. amasne DEUM
 super omnia? P. amo. C. vade in
 pace &c.

Ratio agendi cum paupere Nobili.

PÆnit: Ab annis duobus non sum
 confessus, quia Parochus nimio
 pœcuniæ zelo noluit audire, de-
 cimâ assium 10 à me ob impotentiam
 moralem non persolutâ, quam nec mo-
 do

do sine magna difficultate possum
 solvere. C. Trident: Sess: 25. de ref:
 c. 12. præcipit, ut qui decimas non
 solvit, aut impedivit ne solverentur, 91.
 non absolvatur, nisi plena restitutio-
 ne secuta. Sed quia te videtur ex-
 cusare impossibilitas, & materiæ par-
 vitas, absolvam te cum onere, ut
 quamprimum poteris, solvas, & ut
 possis, dabo tibi viginti asses, ductus
 maiori zelo tuæ animæ quàm pecuniæ.
 Cur tamen alium tanto tempore pro
 confessione non adiisti. P. acedia
 dissuasit, ob quam his duobus annis
 vix ter Missæ interfui, servilibus diu
 intentus. C. hæc est causa tuæ pau-
 pertatis, quod Nillo rerum tempo-
 raliū intentus cum Ægyptiis, Cæ-
 lum non respicias. Quære primò
 Regnum DEI, & iustitiam eius, &
 hæc omnia adiicientur tibi, modicæ
 fidel. P. contra sponsionem Bertæ
 factam. contraxi sponsalia cum Caia.
 Utraq; ius suum prosequitur. C. Ber-
 tæ nubere debes, quia posteriora spō-

salia contra fidem priorum erant in-
 valida. P. sed Caia nuptias iuravi.
 C. iuramentum de re illicita non ob-
 ligat. P. sed Berta post sponsalia
 facta est infamis. C. habes iustam
 causam dissolvendi priora sponsalia,
 sed scivistine delictum infamans Ber-
 tam, antequam contraheres cum Caia
 P. nescivi. C. si scivisses, licite con-
 raxisses cum Caia. Per infamiam
 enim gravem solvuntur sponsalia ex
 parte innocentis. P. Parochus exi-
 get à me pro assistentia pecuniam,
 cui exsolvendæ non sum, an possum
 illo præsentem, sed invito contrahere
 92. matrimonium, habitis duobus testi-
 bus. C. potes, sed habebis turba-
 tionem P. Mulierem excantantem
 adhibui ulcere laborans, sed illa est
 Christiana, & nihil aliud loquitur,
 quàm nomen DEI. C. propterea tu
 magis averfare ipsam, quod se dicens
 esse Christianam, gentilium opera facit,
 etenim & demones Nomen DEI fate-
 bantur, sed tamen erant demones,

hæc Chrysoſt: h. 21. ad pop: Hoc eſt
 relicto Domino DEO confugere ad
 eius hoſtem. P. dæmoni nomen dedi,
 ut mihi daret 100 ſi: ad exſolvendū
 debſtum, ſed ſolūm dedit 5. ſi: quia
 nolui eiurare MARIAM. C. non
 traderes te in mancipium tyranno,
 qui te die & nocte exeruclaret: at
 ſavior eſt dæmon quovis tortore, &
 hic, & in æternum te torquebit, niſi
 reſipueris. Eiuraſti ſatanam in Ba-
 ptiſmo, & nunc in partes eius con-
 ceſiſti &c. P. de his &c. doleo &c.
 Sed adhuc occurrit. Votum non bi-
 bendi cereviſiam violavi, efficaciter
 eam deſiderando bibere. C. an in
 parva quantitate deſideraſti bibere?
 P. in magna. C. quoties? P. 8. rogo
 mi Pater diſpenſa me in hoc voto,
 labores mei egent cereviſiâ, quam in
 nuptiis cogar bibere. C. in votis ca-
 reo poteſtate diſſolvendi, imò & ab-
 ſolvend à reſervatis. Eſt hic in vici-
 na Eccleſia N. Sacerdos N. cui hæc
 eſt poteſtas conſeſſa, confer te ad eum

K3

P.

P. ad quem recurram pro dispensatione in prædicto voto. C. ad Episcopum, vel ad Confessarios Ordinis mendicantium &c. P. utiq; mihi Pater dixisti mihi impertinendam absolutionem, C. dixi antequam tu diceres casum reservatum &c.

Ratio agendi cum malè nupta.

93. P. Ænit: à Parentibus Nobilibus coacta nupsi rustico. C. scivitate de tua coactione Parochus: P. scivit. C. quandiu perstas in matrimonio tali. P. anno 1. C. debitum conjugale reddidisti: P. post aliquot hebdomadas reddidi. C. habuistine vel semel àd eum affectum, tanquam ad tuum verum maritum? P. nunquam habui. C. putabasne licitum matrimonii usum, P. putabam non licere. C. quoties cum talidictamine usa es matrimonio? P. singulis hebdomadis bis. C. tuum matrimonium vis & metus hucusq; durans

rans invalidat. Si vis amoto metu,
hunc pseudomaritum recognosce pro
vero marito. Si id renuis, omnino
tibi deserendus talis conlux, quid
modo facies? P. quò me oculi ferent,
eò ibo. De his & alijs doleo &c. C.
maritum tuum, antequam discedas,
potes certifieare, imò & Parochum
de nullitate tui matrimonii &c.

CORONA CAPITIS

Et tam libri tricipitis unico ca-
piti, Coronam 12. Stellarum, ille qui
coronat opus, imponat finis Corona-
tor. Stellæ hæ, sunt 12. sequentes
casus luce Theologicarum resolutio-
num radiantes.

C A S U S I.

*Titius non præmisso Confessione, sed soli
absolutioni dolore, & proposito implicito,
enormia scelera confitetur, pro peniten-
tia jussus ter Pater & Ave recitare di-
scedit.*

Quæritur primò. An peccat, qui soli absolutioni dolorem cum proposito virtuali præmittit, scienter reflexè omisso dolore ante confessionem?

Quær: addò An peccat Confessarius levem pro gravibus delictis pœnitentiam iniungendo?

94. Ante resolutionem suppono damnatam esse ab Innoc: XI hanc prop: Non est illicitum in Sacramentis conferendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti relicta tutiore. Hoc supposito ad 1. Q. R. affirmativè: ita LaCroix l. de pœn. & probatur 1. Peccat mortaliter, qui exponit Sacramentum periculo nullitatis, sed qui soli absolutioni præmittit dolorem cum proposito non expresso, exponit Sacramentum periculo nullitatis, ponit enim Sacramenti pœnitentiæ materiam dubiam. Nam et si dolorem soli absolutioni præmissum, dicat probabiliter Gohar, Moya, Lugo & CC. sufficere ad Sacram: pœnitentiæ

tentiæ, atramen Layman, bonæ spel
 &c. negant sufficere. Virtuale quoq;
 propositum communior sententia do-
 cet sufficere ad Sacram: sed negant
 sufficere Henriquez, Granado &c.
 apud LaCroix E. tutiora sunt se-
 quenda, & dolor cum proposito ex-
 presso confessioni præmittendus, præ-
 fertim cum is, qui differt dolorem,
 usq; dum peccata edicat, exponat se
 periculo, nullum eliciendi dolorem.
 Facile enim potest turbari, vel ho-
 minum tumultu, vel proprio pudore,
 vel confessorii dictis, vel naturali ca-
 pi oblivione, & sic omittere superna-
 turalem dolorem, ac detestationem
 cordialem peccati, quamvis verbote-
 nus dicat, doleo &c.

Probatur 2do. Dolor debet elici
 à pœnitente ex intentione confessio-
 nis, ut docet Stoz, LaCroix &c. con-
 tra Lugo, Ilfung, E. debet præmit-
 ti confessioni.

Probatur 3tio. Peccat mort: qui
baptizat lixivio, cum possit aqua na-
turali

turali. E. etiam peccat, qui soli ab-
 solutioni præmittit dolorem, cum pos-
 sit præmittere confessioni, Utrobiq;
 enim ponitur materia Sacramenti du-
 bia. Probatur 4.tò. Dolor sensibi-
 lis est materia proxima Sacramenti
 pæniti. Sed confessio dolorosa est do-
 lor sensibilis, E. confessio dolorosa
 est materia proxima, E. Dices 1.
 Praxis confessoriorum est, ut audita
 confessione, pænitentes adducant ad
 dolorem. E. & D. A. praxis est, ut
 adducant ad dolorem, iterum repe-
 tendum, ut sibi de iam facto constet,
 C. A. ad dolorem hinc & nunc primo
 ponendum T. A. Nam si ad talem
 adducerent, deberent cognito pæni-
 tentis dolore, dicere v.g: accusasne te
 de peccatis omnibus? & audita in ge-
 nere sui accusatione, absolvere: Hinc
 si quis etiam statim post absolutionem
 recordans peccati, illud addat, de-
 beatq; ab illo absolvi, tenebitur prius
 renovare dolorem, alioqui hæc 2da
absolutio exponetur periculo nulli-
tatis,

tatis, adeoq; peccabitur mortaliter,
 ut ait P. LaCroix n. 712.

Dices 2dò. Dubium iuris est,
 an contrahit cognationem, qui à Pa-
 rentibus, vel in eorum defectu à Pa-
 rocho non est designatus patrinus, &
 tamen non peccat huiusmodi patri-
 nus, si nubat matri eius, quem in Ba-
 ptismo tenuit: ut habet CC. E. etiam
 non peccat in nostro casu &c. R.
 CANG. quia in casu antecedentis
 impedimentum cognationis Spiritua-
 lis, si quod est, Ecclesia tollit per di-
 spensationem, cum possit tollere.
 Nequit autem Ecclesia facere, ut
 dolor, qui fortè non est sufficiens
 materia Sacram: pæn: sit sufficiens.
 Nec enim nostra etiam probabilior
 opinio potest materiam Sacramenti
 efficere validam, quæ forte non est
 valida, quia à Christo non instituta.
 Si tamen quis bona fide soli absolu-
 tioni dolorem supernaturalem præ-
 mit, non est opus confessionem pec-
 catorum iterare. Est enim proba-
 bilis.

95.

bilissimum, quod confessio fuerit valida, nec ideo Sacramentum exponetur periculo frustrationis, si confessiones non repetantur, quia certum est, ad valorem consequentium confessionum sufficere integritatem formalem. Vide LaCroix num: 885.

Ad 2dum Quæsitum R. peccare Confessarium pro magnis peccatis valde levem penitentiam imponendo. Ita Viva Lugo & CC. contra Beta, Diana &c. qui putant, excusari posse confessarium, si addat illud, quidquid boni feceris &c. Ratio nostra est, quia iudicis est proportionatam culpæ penam imponere, sed confessarius est iudex: peccat, si proportionatam penam peccatis non imponat. Ex causa tamen gravi, potest levior, quàm peccata merentur, iungi penitentia, ut si penitens maiorem implere nequeat, vel sit valde contritus, vel currat tempus indulgentiæ. Imò potest menti impoti, aut morti proximo nulla assignari penitentia. Et hæc de presenti casu.

CASUS II.

Titius in ebrietate, Cajum Sacerdotem interfecit, eò quòd contra ejus fratrem in causa criminali egerit coram judice, accusando, & debitis pœnis coerceri instando.

Quæritur primò. An incurratur irregularitas per homicidium in ebrietate patratum?

Quæ: An saltem in Regno Poloniae liceat Clericis absq; ulla irregularitate, contra latrones, homicidas &c tam civiliter, quam criminaliter, & mixtim agere ac experiri &c.

Prænoto irregularitatem esse impedimentum Canonicum, quod impedit susceptionem Ordinum Sacrorum, & susceptorum usum.

.96

Prænoto 2do. Ebrietatem aliam esse plenè inculpabilem, aliam culpabilem mortaliter, vel venialiter: his prænotatis ad **Quæf. I. R. I.** Si ebrietas fuit prorsus inculpabilis non incurritur irregularitas per homicidium

um

um in illa patratum. Ita omnes teste Gobat in quinario 4.v.c.20, sec: 1.n.1. & ratio est, quia nullus ex homicidio privata autoritate factio, contrahit irregularitatem, nisi homicidium fiat culpabiliter coram DEO. Irregularitas enim non incurritur, nisi in casibus in iure Canonico expressis, capit: qui de senten: excom: in 6to, & quidem ita clarè expressis, ut merito dubitari non possit, quin verba iuris ad illos casus se extendant. Suarez de cens: d 40, s. 4. Filiu: &c. cum Diana p. 9. t. 7. r. 28, contra Layman, qui l. r. t. v. p. v. c. i. n. 6. ait. nonnullas irregularitates sine iure expresso, per Doctorum ita opinantium auctoritatem introductas esse. Atqui nullum ius exprimit incurri irregularitatem ob homicidium privata auctoritate factum non culpabiliter v.g: in ebrietate præter omnem opinionem, scilicet, quia vinum est longè generosius, quàm existimatur aut quia vino inmixtum est aliqua pro-

movens

movens ebrietatem v.g. sal. Proba-
 tur 2do. Irregularitas non contrahi-
 tur ob homicidium, nisi illud sit fa-
 ctum à ministro publico, quamvis iu-
 sté vel à privata persona iniusté, ut
 docent, Turrianus, Diana &c. atqui
 hoc in nostro casu non supponitur E.
 Hinc refertur cum Gobat n. 3. Eos
 qui promoverant mortem alicuius
 iusté supremo supplicio affecti, non
 contraxisse irregularitatem, nisi pro-
 moverint publica autoritate instru-
 cti. Confessarios etiam tutissimos esse
 quando mortem hominis afficiendi
 supplicio accelerant, monendo, ut ipse
 surgat, aut monendo esrnificem, ut
 bonum pulverem ori hominis cre-
 mandi applicet, vel ut latronis rotâ
 frangendi pectus valido, primoq; i-
 ctu quatiat, ut citius liberetur cru-
 ciatu. Sed in hoc cavendum scanda-
 lum pusillorum, si metuatur; imò in
 praxi abstinendum ab hoc. R. 2do.
 Probabile est, ebrium non fieri ir-
 regularem per homicidium in ebrie-
 tate

tate commissum, etsi illius periculum præviderit, si in advertendo illo periculo solum venialem culpam admisit. Tum quia id satis insinuat P. Coniæg requirendo ad irregularitatem ex homicidio pecc: mort: contra ius naturæ. Tum quia Sotus l. 3. de iust: q. 1. a. 9. profiteretur, se vix audere credere Caletano asserenti, ob homicidium, in quo solum intervenit culpa venialis, contrahi notam irregularitatis, hæc enim est pæna gravis. E. si sit culpa levis non incurretur. Hinc sequitur nec irregularitatem, nec excommunicationem incurrisse eum, qui in ebrietate occidit Sacerdotem, non præviso in ebrietate tali periculo. Nam etiam ad excommunicationem maiorem requiritur peccat: mort: cum contumacia.

R. 3tio. Homicidium in ebrietate mortaliter mala factum, si sit prævisum eius periculum, nec ei sufficienter occursum, habet sibi annexam pænam irregularitatis, ut homicida

neque-

nequeat ordines suscipere. Ita omnes. Si tamen homicidium in ebrietate mortaliter mala factum non fuit prorsus prævium sed contigit præter prudentem æstimationem, ac suspicionem non incurritur irregularitas, ita contra multos censent Facundez, Layman, l. 3. t. 3. p. 3. c. 5. n. 2. cum multis Theologis & Canonistis, & ratio est, quia tunc homicidium contigit sine culpa.

Ad 2. quæst: R. affirmativè. quia Id Greg: XIII. ad instantiam Jacobi Brzeznicii Canonici Posnaniensis concessit. Do verba Bullæ decerpta ex Epistola Pastoralis impressa Vilnæ Anno 1710. *Et nostra omnium Ecclesiarum sollicitudo, & vester erga Sedem Apostolicam affectus requirunt &c. & cum vos adversus hæreticos, latrones, & homicidas, nec non alios delinquentes prædictos criminaliter agere, & experiri, ac inquirere debitisq; penis coerceri, & puniri facere intendatis, si vobis ad id Apostolica suffragetur auctoritate*

thoritas. Et ideo nobis idem (Jacobus Brzezuicius pro parte vestra humiliter supplicaverit - - Vobis ut per Procuratores, à vobis deputari solitos quoscunq; hereticos, sectarios, latrones, homicidas, & alios delinquentes præfatos, coram competentibus Judicibus accusare, & deferre, & experiri, nec non desuper quoscunq; processus, & inquisitiones formari, ac sententias ferri & promulgari, easq; solidæ executioni demandari petere, instare, & procurare absq; excommunicationis, aut irregularitatis pœna, liberé, & licitè possitis, concedimus, & indulgemus, ac vobiscum quatenus opus sit, desuper dispensamus &c.

CASUS III.

Titius violentas manus iniecit in Clericum volentem, & consentientem, mandante Caio.

QUÆR: I. An percutiens Clericum volentem & consentientem incurrat excommunicationem.

Quær: 2dò. An vitandus sit ille,
de quo non constat, quod Clericum
notorié percusserit?

Q 3tio. An mandans percuti Cle-
ricum incurrit excommunicationem '97
cùm mandatarius mandatum execu-
tioni dedit, mandante reconciliato?
Prænoto nomine violentæ iniectio-
nis manuum, Theologos intelligere, a-
ctiōnem externam, iniuriosam, confi-
sentem in facto, & contingentem
personam Ecclesiasticam sive imme-
diatè, sive mediatè.

Prænoto 2do. Nemine Clerici in-
telligi initiatum primâ tonsurâ, aut
aliquo ordine, etsi conjugatus sit, mo-
dò deferat habitum Clericalem, &
non sit bigamus; adeoq; affici ex-
cōmunicatione etiameum, qui percu-
tit Clericum degradatum verbaliter
tantùm, vel Clericum irregularem,
aut per excommunicationem etiam
vitandum, quia hi non amiserunt pri-
vilegium Canonis, Jam ad 1. qu: 8.
affirmativè. Ita expresse habetur in

cap: contingit de senten: excom: &
 Ita DD. CC. cum Suarez d. 22. f. 1. n.
 59. & ratio est, quia tunc fit iniu-
 ria, & Clerico & statui Clericali, cum
 Clericus etiam volens percutitur, v.g.
 in pœnam, quod hunc statum sit am-
 plexus.

Dices volenti & scienti non fit ini-
 iuria, E. B. D. Ans: non fit iniuria,
 cum volens & consentiens consentit in
 iis, in quibus potest consentire C. A.
 in quibus non potest consentire NA.
 Privilegium enim de non percutien-
 do Clerico sub pœna excommunica-
 tionis concessum est toti Ordini Cler-
 icali, & statui, cui unus Clericus
 non potest præiudicare & cedere.
 Nam persona privata, non potest ce-
 dere privilegio concessio communitati,
 aut toti alicui Ordini. Cum ergo
 Clericus non possit consentire in sui
 percussione, eo quod ipsius percul-
 sio vergat in damnum aliorum, se-
 quitur illum, qui percutit Clericum
 volentem, facere illi iniuriam, imò
 toti statui Ecclesiastico.

Sic dum homicidium committitur non solum fit iniuria occiso, sed etiam Resp: etsi occisus forte consentiat in occisionem sui.

Ad 2dum quæsitum R. i. illum qui percussit Clericum non esse notoriè excommunicatum, nec vitari debere ab illo, qui vidit eum percutientem, si id necdum sit aliis hominibus notum. Ita LaCroix n. 179. Castrop: Bonac: d. 2. p. 2. q. 3. &c. contra Suarez, Dicast: d. 2. n. 425. & alios putantes, ad hoc ut vitetur percussor Clerici, sufficere, si id notoriè alicui constiterit. Ratio nostra est, quia conc: Costantiense ait: *Salvo, si quem pro sacrilega manuum injectione in Clericum, sententiam latam à Canone, a deo notoriè constiterit incurrisse, quòd factum non possit aliqua tergiversatione celari, nec aliquo suffragio excusari.* E. videtur requirere, ut sit simpliciter notorium, quòd in excommunicationem quispiam inciderit. Ergo debet, multis esse notum, ita ut in

iudicio negari non possit. ¶ Et cū
 hæc interpretatio sit favorabilis ani-
 mabus, præferenda est alteri, præfer-
 tim, quod conc: Constan: voluerit
 auferre dubla ad pacandas innocen-
 tium conscientias, ne pro quolibet du-
 bio cogere vitare excommunica-
 tos, subirentq; periculum peccandi;
 ut habet CC. Ut ergo percussorem
 Clerici teneat vitare, non est satis,
 quod tres vel 4 viderint, quia ideo
 non est simpliciter publicum. Nec
 sufficit, quod sit notorium notorieta-
 te iuris, hoc est, quod sit notum, vel
 per sententiam iudicis, vel per con-
 fessionem rei in iudicio, vel per testi-
 um depositionem iuridicam. Sed re-
 quiritur notorietas facti, hoc est, ut
 notum sit personis multis, vel maio-
 ri parti communitatis, quæ factum e-
 videnter sciat. Hinc delictum com-
 missum coram decem non est notori-
 um respectu magnæ civitatis, quam-
 vis sit notorium respectu Collegii,
 aut vicinæ, ut ait Bonac: Hinc patet
 me

me non teneri vitare eum, qui coram me percussit Clericum eo tempore, quo non aderant tot testes, qui suffi-
ciunt ad faciendum delictum notori-
um; ut ait Avila &c. quia factum
illud, quamvis mihi certum sit, &
notum, non appellatur absoluté noto-
rium.

R. 2do. Quamvis factum percus-
sionis Clerici sit notorium, si tamen
accedat dubium iuris, non teneris vi-
tare percussorem, vg: si aliquis in
publico foro coram multis percussit,
sed allegat, se ideo non incurrisse
excommunicationem, quia dicit se
percussisse, vim vi repellendo, vel
nescivisse illum esse Clericum, vel se
ioco percussisse, talis non est vitan-
dus. Ita Suarez, Fill: Avila &c. cum
Pignateli t. 4. conf: 133. qui infert,
regulariter requiri, ut talis percussor
per Judicem denuntietur, quia alias
poterit aliqua tergiversatione, vel ex-
cusatione celari. Debet tamen hu-
ius excusatio iuxta Bonac: esse pro-

habilis aut probabile Idubium inge-
rere. Nam si contingeret eam fa-
ctam esse, adhuc esset excommuni-
catus vitandus, cum ficta excusatio
non certitudinem facti & ex alia par-
te omnes delinquentes soleant sua
delicta excusare, unde sequeretur
nullum excommunicatum esse vitan-
dum.

R. 3tio. Si fama publica esset, cap:
cum desereres de sent: excom: dici-
tur, percussorem Clerici esse vitan-
dum. Intellige si fama orta sit à fi-
de dignis & faciat moralem certitu-
dinem, tunc etiam sufficit ad notorie-
tatem facti, ut notat Castropalao n.
8. Putat tamen Avila, & Dicastillo
n. 404. non sufficere famam, quod
publicè percussisset. Imò Suarez, Mo-
lina, Dicastillo n. 404, censent, non
sufficere publicam infamiam, quando
hæc non procedit ex evidentia facti
per testes oculatos, quia aliàs non di-
citur notorium. sed famosum. Ad-
dit Dicast: n. 427. si quid fiat in
domo

domo privata | coram 7. non esse no-
torium, si autem fiat in foro cense-
re notorium, & si fiat in conventu Reli-
giosorum, non ideo esse simpliciter
notorium.

Ad 3^{ium} quæsitum R. affirmativè.
Ita Laisius, Silvester de excom: q. 5.
Reginaldus n. 216. &c. Ratio est, quia
ad incurrendas censuras prærequiri-
tur quidem, & supponitur pecc: mort:
non tamen necesse est, ut pecc: mort:
tunc committatur, quando censura in-
curritur, sed sufficit peccat: mortal:
prohibitum sub censura, commissum
antea fuisse. Idem in simili docet Su-
arez tom: 5. d. 44. § 1. 5. de eo, qui
causam dedit homicidii, sed ante se-
cutum effectum mortis, egit pæni-
tentiam de suo delicto, hic enim non
excusatur ab irregularitate: quia sicut
pænitentia non tollit irregularitatem
iam contractam, ita neq; facit, ut in
prædicto casu non contrahatur.

Dices, qui tempore suæ amentię
approbat percussorem Clerici non
incur-

incurrit excommunicationem. Ergo etiam mandans Clerici percussione, non incurrit excommunicationem, si fuit tunc in gratia DEI cum mandataris mandatum exequeretur. R. cum Molina CANC. quia predictus approbator, eo tempore, quo erat amens, non potuit humano modo approbare percussione Clerici, & mandare, quam postea mandavit is, qui nunc existit in gratia.

CASUS IV.

Titius & Berta vescuntur carnibus in quadragesima, non abstinendo etiam à cena Titius quidem, quia est dispensatus ad carnes. Berta verò, quia licet non sit dispensata ad illas, est tamen pregnans.

Quæritur 1. An dispensati ad carnes edendas, possint pluries comedere illas, si unica refectio sit eis satis

Quæritur 2do. An prægna obligetur

getur ad ieiunium quoad quantitatem

Prænoto plerosq; DD. consentire, quod dispensatus ad carnes ob iustam causam vg: ob infirmitatem, vel ob debilitatem virium, impediētem ob eunda rite munia, nec restaurabilem unica refectione, possit aliquoties in diem comedere carnes. Cū enim superior cum tali dispensat ad carnes, intelligitur dispensare pro causæ exigentia, quæ crebriorem (ut supponitur) sva det refectionem. In hoc dubitatur, utrum dispensati ad carnes edendas, possint pluries carnibus vesci, si unica relectio sit eis satis? Bifariam divisi sunt Authores, alii affirmant cum Tambur: Fill: Led: Caiet: & aliis multis: Fundamentum eorum est, quòd si quis semel comederit carnes, iam eo die liber est à ieiunio, cū id illi sit tunc impossibile. Nam de essentia ieiunii iuxta CC. DD. cum D. Thoma est abstinētia à carnibus. Sed hoc fundamentum probatur, scilicet posse eum pluries

98.

ries

ries comedere licite carnes, qui eas
 semel in quadrag: gulæ svasu come-
 dit. Nam etiam ei illa die est im-
 possibile ieiunium. Negativam am-
 plexurus suppono illum, qui dispen-
 satus est ad carnes, ideo dispensatum,
 quia illi cibi esuriales, pisces vg: &
 oleum valde nocent, quòd detrimen-
 tum ex aliis cibis secuturum, possit
 carniùm esu amoliri, ita ut causa, ob
 quam data est dispensatio, pro unica
 duntaxat militet refectione. Hoc sup-
 posito B. dispensatos ad carnes eden-
 das non posse pluries comedere illas,
 si unica refeccio, eis satis, quia non
 sunt dispensati ad multiplicem car-
 niùm eodem die comestionem, sed
 solùm ad unam, cùm causa solùm pro
 una militet refectione. E. cons; certa,
 nam quando cum subdito non dispen-
 satur in lege, non potest ponere quid-
 quam contrarium legi. Jam verò lex
 Eccl: non solùm prohibet unam, sed
 etiam plures carnis comestiones.
 Hinc iuxta receptissimam Theologo-
rum

rum sententiam, toties quis peccat, quoties die ieiunii carnes comedit? Confirmantur dicta: Dispensatio inferioris in lege superioris sine iusta causa, ex CC. Doctorum, est invalida, ac proinde non excusat à transgressione præcepti. Nam qui nomine alterius sine causa dispensat, dissipat: atqui in nostro casu dispensatus supponitur, solum habere causam, ut semel edat carnes, ergo ad exigentiam causæ supponendum est ei datam dispensationem ab inferiore. Tenet tamen dispensatio sine causa data à legislatore, vel parem potestatem habente; etsi peccet tam dans quam petens dispensationem contra ius naturale, dictans partem debere conformari suo toti, nisi iusta causa excuset. Illustrantur dicta ex regula communiter approbata, ut habet Medina in cod: de ieiunio q. 5. quòd quando alicui fidei ob causam aliquam permittitur in die ieiunii ab Ecclesiastica disciplina in aliquo recedere

cedere, in tantum id illi permittitur, quantum se extendit talis causae indigentia: Atqui dispensatus hic supponitur habere causam tantum pro unica carnum in die comestione. Ergo haec unica solum illi est concessa. Licet enim exemptus sit à lege, qua simpliciter prohibentur carnes in quadr: non tamen eximitur ab eadem lege, quã 2da & tertia carnum comestio prohibetur. Cum enim haec lex ad plures comestiones extendatur, idem ab illa soluto contingit, ac ei qui à una lege est exemptus beneficio Principis, non enim eo ipso eximitur à cæteris.

Probat 2do. Qui per privilegium potest horam ieiunii debiti praevénire, non eo ipso à ieiunio est liber, iuxta omnes. Ergo etiam in nostra suppositione dispensatus ad carnes, non est eo ipso totaliter ieiunii lege solutus. Probat 3o. ex cap: cum dilecti de dolo & contra mac: necessitas & iusta causa. quae

excu-

excusat ab integro ieiunio, non excusat ab omni parte eius. Præscriptum enim Eccl licet in totum servari potest, servandum est, præsertim cum finis ieiunii sit mortificatio carnis & potest haberi unica carnis comestione in nostro casu.

Probatur 3to. Argumento ad hominem; iuxta adversarios ut Tamb: & Joan: Sanchez in select: d. 5. n. 13. Dispensatus ad comedendas tantum semel in diem carnes, non potest ea pluries licite edere, quia præceptum abstinendi à carnibus toto perdurat die, sed in nostro casu dispensatio supponitur data pro una tantum refectione iuxta exigentiam causæ. Ergo nec sola dispensatio potest esse iusta causa faciendi aliquid oppositum legi, sed debet fundari in causa. Neq; in dubio præsumi debet (ut bené notat Reginaldus) dari dispensatio à Papa, ne ipse in destructionem, non in ædificationem potestate sua uti videatur, in re tanti momenti, quanti est
iei-

ieiunium Eccl: Si dicas. Qui liber est à ieiunio potest licité cœnare, sed in nostro casu dispensatus, est liber à ieiunio. E. B. DM. qui liber est à ieiunio tam quò ad quantitatem, quàm quò ad qualitatem potest licité cœnare CM. qui liber est quò ad qualitatem, & non quò ad quantitatem, N. Mai. Dispensatus in nostra suppositione non est liber à ieiunio quo ad quantitatem, sed solùm quo ad qualitatem ciborum. Sic iuxta Azor licet unica refectione sit de natura ieiunii Eccl: tamen liber à ieiunio quo ad quantitatem, non est liber quo ad qualitatem vg: feriis 6tis. Nam licet in uno, essentia ieiunii non seruetur, debet seruari in alio, nisi quid oblit? Ieiunium tamen quo ad quantitatem solam, vel quo ad qualitatem solam non est rigorosè ieiunium, sed potius abstinentia simplex. Nec dic cum Azor, Caiet: Consuetudo est, ut dispensatus ad carnes prandeat, & cœnet sine scrupulo. Nam hæc consuetudo
 valet

valet tantum, cum quis iustam causam habet pluries in die comedendi carnes.

Dices 1. Cessante causa dispensationis simpliciter, dispensatus potest adhuc licite semel die ieiunii comedere carnes, nam cessante causa dispensationis, dispensatio non amittit vim, B. N. A. prop: A. D. cessante simpliciter causa dispensationis dispensatio non cessat, si sit redacta ad actum irrevocabilem CA, nam cui dispensatum fuit in impedimento consanguinitatis, propter paupertatem faminae licet hac matrimonio contracto divitias obtineat, tamen matrimonium non est irritum. Cessante causa dispensationis, dispensatio non cessat. Si non sit redacta ad actum irrevocabilem. NA sic in nostro casu dispensatio non redigitur ad actum irrevocabilem, adeoque obligatio legis conditionate tantum extincta, vel ad certum tempus sublata, potest reviviscere, causa dispensationis cessante.

MI

Dices

Dices 2do. Accessorium sequitur principale. Ergo cui conceditur principale, conceditur accessorium; atqui principale est prandium, accessorium cæna. Ergo cui conceditur prandere cum carnibus, conceditur cænare. *R.* Dist: ultimum conseq; cui conceditur prandere, conceditur & cænare, si iustam habet causam cænæ C. secus N. C. potest etiam negari suppositum subsumpti: nam in nostro casu non conceditur principale scilicet prandium, sed tantum cæna, seu unica per diem refectio.

99. Ad secundum quæsitum *R.* negativè. Ita Navarrus, Silv: Caiet: &c. quia non est mens Ecclesiæ, cum gravi dolore vel læsione naturæ ad ieiunium obstringere, atqui si prægnantes ad ieiunium etiam quo ad quantitatem obligarentur, gravem dolorem & læsionem prolis paterentur cum uberiore & frequentiore alimento pro se & fætu indigeant, quo non sumpto, & earum, & prolis sanitas periclitaretur

CA-

CASUS V.

Titius pollens quidem usu rationis, sed adhuc sexennis vescitur carnibus in quadragesima.

QUæritur 1. An sexennis usu rationis pollens, licité vescatur carnibus in Quadragesima?

Quæ: 2do. An si illicitè vescitur, toties peccat, quoties carnes comedit?

Ante resolutionem noto, convenire DD. in hoc, quod pueris ante septennium completum, imo & postea, iuxta Joan: Sanchez l. 3. n. 31. si usum rationis nondum acquisierint possent dari carnes, quia cum hi non teneantur legibus Ecclesiæ, cooperatio non est ad actionem contra leges. In hoc dubitatur, an puero ante septennium doli capaci licité dantur carnes, & an is licité eas comedit? Silvius Lopez p. 2. infr: c. 2. 12 negat licitum esse in locis, ubi adesset consuetudo in contrarium. Sed rectius licentiam dandi & comedendi carnes parvulis

100

M. 2

etiam

etiam doli capacibus, dant cum aliis
 Tannerus d. 3. q. 3. dub. 5. n. 99.
 Azor t. 1. l. 7. c. 17. Saa, Sanchez, &
 si adesset consuetudo in contrarium.
 Ratio est, quia parvuli ante septenni-
 um non ligantur legibus positivis.
 Ergo nec consuetudine, quæ est lex
 non scripta. Hæreo illis, & ad quæ-
 situm 1. R. affirmativè. Quia leges
 positivæ in hac ætate. in qua commu-
 niter lumen rationis oriri non solet,
 non intendunt obligare, & quod in
 uno, vel altero usus rationis accelere-
 tur, id fit per accidens.

Ad 2dum Q. R. affirmativè. Ita
 Diana tr: 9. de ieiunio f. 163. Toletus
 l. 6. c. 3. n. 5. Lessius &c. Ratio est,
 quia quoties quis præceptum negati-
 vum, sive naturale, sive positivum
 transgreditur toties peccat, sed præce-
 ptum de non comedendis carnibus in
 quadråg: est negativum. Ergo quoties
 illud quis transgreditur, toties peccat.
Nor probatur. Præcepti de non su-
 mmedis carnibus die ieiunii sensus est,
 ne ab-

ne absolute sumantur, qualis negatio
distribucionem tribuit prædicato. E.
Dices: Qui in magna quantitate cibos
esuriales in quadrag: sæpius come-
dit, non peccat graviter, nisi 2da co-
mestione, supposito quod excesserit
annum 21. aliis autem comestionibus
non peccat nisi ventraliter, ut sentit
Lefsius &c. Ergo etiam qui die ieiu-
nii comedit carnes, etsi prima come-
stione graviter peccet, non tamen pec-
cat 2dâ vel 3tiâ. Probo conseq. &
præceptum de non edendis sæpius ci-
bis esurialibus. & præceptum de non
sumendis carnibus sunt negativa præ-
cepta. E. ad Antec: Medina Sylvius
&c. respondent negativè, ratio eorum
est, quia sicut peccat, quoties quis
furatur, quoties plus quam semel in
die celebrat Missam extra casus ne-
cessitatis, peccat etiam toties, quoties in
die ieiunii comedit cibos esuriales quia
tam peccato furti, quam pluribus co-
mestionibus contravenitur præcepto
negativo. Sed cum veriore sententia

M₃

Regi-

Reginaldi, Lefsi, Diana &c. B. C. A.N.C. ad prob. Toletus & alii dicunt præceptum de non sumendis sæpe cibis esurialibus esse affirmativum, sed falsum est, nam per illud non præcipitur aliquid ponendum, sed prohibetur poni comestio. Itaque ad probat. B. cum Reginaldo, Caiet. &c. & præceptum de non comedendis cibis esurialibus sæpius per diem, & præceptum de non edendis carnibus est negativum non eodem, sed diverso modo. Nam comestio carniū absolutè prohibita est in Quadrag: Multiplex autem comestio ciborum esurialium non est prohibita absolutè, sed per respectum ad aliud, scilicet, ad conditionem ieiunii, quæ est, ut ieiunans contentus sit una comestione, adeoq; dum transgreditur terminum unius comestionis, per alteram tantum comestionem peccat graviter, non per tertiam sicut si Semei sæpius transisset torrentem Cedron contra prohibitionem sibi à Salomone factam l. 3.

Reg:

Reg: c. 2. non sapius, quàm semel
 esset reus mortis. Itaq; distingvendū
 est inter præcepta negativa, nam illis
 quædam prohibentur, quia mala sunt
 intrinsecè, ut periurium, quædam ve-
 ro mala sunt tantùm, quia sunt pro-
 hibita vel absolutè, idq; vel sine deter-
 minatione certi temporis, ut celebra-
 tio Missarum plurium eodem die ab
 eodem Sacerdote, vel cum determinâ-
 tione certi temporis, ut esus carni-
 um in quadrag: Quædam autem sunt
 prohibita per respectum ad aliud. Sic
 pluries in quadrag: comedere prohi-
 bemur per respectum ad conditionem
 ieiunii de una comestione.

Infertur. Qui semel carnes come-
 dit, non potest servare ieiunium, qua-
 tenus vetat primam carni-um comestio-
 nem, potest tamen servare, quatenus
 vetat reliquas. Sic Sacerdos, qui sine
 necessitate celebravit bis, etsi non pos-
 sit servare præceptum Ecclesiæ, quo
 prohibetur plus, quàm semel celebra-
 re, potest tamen illud servare, ut vetat
tertiam celebrationem.

CASUS VI.

Titius ductus desiderio plurima congregandi apud DEUM merita tale nuncupavit votum: Voveo DEUS me facturum, quidquid capax voti totâ vitâ faciam.

QUæritur. An validum sit huiusmodi votum?

Ante resol: suppono, votum esse voluntariam, & deliberatam promissionem factam DEO de bono aliquo meliori, quam non ieiunare. Jam
 IOI ad Q. in Acad. Vilnen: resolutum R. affirmative Probo 1. Votum de materia possibili, meliori, & honesta est validum iuxta omnes, sed votum in nostro casu est tale. Ergo est validum
 Prob: 2 Illud votum est valid: cuius transgressio est peccaminosa, sed voti prædicti transgressio est peccaminosa. Nam si quis hoc voto facto, dicat vgi coronam, sed nolit ex obligatione huius voti eam recitare, is defacto peccaret contra Religionem, tanquam
 trans.

transgressor voti. Probo 3tio. Juxta
 Claud. LaCroix, valet hoc votum :
 voveo me salva sobrietate bibiturum
 quandocunq; bibam, voveo me hone-
 sté lusurum, quandocunq; ludam. E.
 etiam votum in nostro casu valet.

Prob. 4to Validum est votum facien-
 di omnia ex Latria, Hiperdulia &
 Dulia, item votum facienda, & patien-
 di omnia pro conversione infidelium.
 E. A. est Patris Kwiatkiewicz in fa-
 ce Ascetica. Conseq; prob; Similis
 est voti sensus in Antecedente, & in
 consequente. Nam etiam voti in an-
 tecedente est sensus talis. Voveo me
 facturum omnia ex amore DEI &c.
 quæcunq; faciam, voveo me passurum
 omnia pro conversione infidelium,
 quæcunq; patiar. Prob; 5to. Votum
 præfatum nihil habet contra fidem,
 vel bonos mores. E. est validum,
 nec est contra rationem, cum sit de re
 meliori & possibili. Prob; 6to. Vo-
 tum meritorium gratiæ est validum,
 sed votum in nostro casu est merito-
 rium

rium dum fit, & dum opera voto apta ponuntur. Accedit enim ex hoc voto specialis honestas Religionis. Nec refert, quòd tunc quis non cogitet de hoc iam facto voto, dum aliquid boni facit. Nam multa fiunt ex voto habitualiter tantum. Verè enim satisfacit voto, uti & iuramento, ac pœnit. Sacramentali, qui opus promissum, vel sibi iniunctum pœnit, quamvis non habeat intensionem satisfaciendi voto &c. Vota enim sunt leges quasi particulares, quas homo sibi imponit, hinc solum obligant ad substantiam actûs. Et sicut legi communi v.g. de audienda Missa die Festo potest satisfieri, & si quis nesciat esse diem Festum, ita potest quis legi particulari voti satisfacere, & si sit immemor voti; ut habet CC. cum La-Croix.

Dices 1. Hoc votum, Voveo me facturum ea, quæ me facturum vovebo; est nugatorium E. etiã. & N.A. nam sensus talis est: Voveo me impleturum vota facienda.

Dices 2do. Non valet hoc votum: voveo me facturum, si quid aptum voto fecero. E. B. N. A. Votum enim hoc est de materia possibili, meliori & licita. E. est validum. Sicut enim peccaretur hoc actu. Volo hodie peccare, si quid peccabo; ita hic actus, Voveo me facturum siquid aptum voto fecero, est meritorius. Præterea votum in antecedente positum, æquivalet voto consequentis. Dicere enim: voveo me facturum, quidquid aptum voto faciam, perinde est, ac dicere: voveo me facturum, si quid aptum voto faciam, cum utrumq; habeat pro obiecto liberam voluntatis determinationem ad licitum ponendum aliquid aptum voto. Bene enim sic arguo. Voveo me facturum, si quid, vel quidquid aptum voto faciam, sed hoc & illud faciam vg, eleemosynam dabo, ieiunabo &c. E. voveo me facturum hoc & illud vg. eleemosynam daturum, ieiunaturum &c.

Dices 3. Nugaretur, qui sic voveret

veret. Voveo me ingressum Religionem, si ingrediar eam. E. etiam nugatur sic vovens. Voveo me facturum, si quid aptum voto faciam.
 R. 1. N. A. in casu, quo quis hoc votum, prorsus libere deliberando de vitæ statu emittit. Nam tunc habet talem sensum: si me libere determinavero ad efficacem ingressum Religionis, volo illum ponere, etiam ex obligatione voti. R. 2. C. A. in casu, quo quis hoc votum emittit, volens evadere periculum mortis per votum Religionis, sed N. C. Nam taliter vovens, & vellet præsens mortis periculum evadere, & nollet; vellet, ut supponitur; nollet, quia sibi relinqueret libertatem ad Religionem ingrediendam, vel non ingrediendam licité.

Si dicas: etiam in hoc voto; Voveo me facturum, si quid aptum voto faciam; relinquitur libertas ponendi actiones voto aptas, vel non ponendi licité. R. D. A. relinquitur libertas ponendi

ponendi actiones voto aptas excluso motivo facti voti. N. A. peccaret enim, qui factio hoc voto determinaret se ad ponendam actionem aptam voto, & nollet eam ex obligatione voti facere Relinqitur libertas &c. ex suppositione antecedente liberam voluntatis determinationem, C. A. Votum enim præfatum habet pro objecto actiones aptas voto, ex suppositione consequenti determinationis liberæ ponendas, nec obligat determinatè, & ex suppositione antecedenti, ad aliquid simpliciter ponendum, sed obligat ad aliquid indeterminatè, ad quod scilicet voluntas se libere, & efficaciter determinabit.

CASUS VII.

Regularis Superior tempore pestis, duobus Sacerdotibus, Zelanio scilicet obsequiosam pestiferorum curam in virtute Sanctæ obedientiæ committit: Domorno autem solam custodiam claustrum demandat

dar. Zelantius desiderio mortis, ne amplius DEUM offendat, neglectis cautelis, & industriis communibus, necessariis ad conservationem suae vitae, peste afflatus obit. Post ejus obitum Domornus enixè rogatus, ad juvandas periclitantes extremè animas, relicta domo, post aliquot dies in obsequio pestiferorum, reus peccati mortalis cum sola attritione decedit.

QUæritur 1. An possit Superior sub obedientia præcipere obsequia pestiferorum externorum?

Q 2do. An liceat in pestis pericula sine ullis præservativis cæterisque industriis adversus infectionem se ingerere, eo solo fine, ut quis tantò citius moriatur, & consequenter constituatur in eo statu, in quo nequeat DEUM offendere?

Q 3tio An rectè egerit Domornus relicta custodiâ domûs, inserviens pestiferis?

Q 4to. An sufficit ad salutem hominis in peccato mortali constituti,

& in

& in obsequio charitatis morientis,
sola attritio:

Ad Q. I. R. I. negativé. Quia
obsequia pestiferorum externorum
præcipere, ad superioris iurisdictionem
non pertinet, cum hæc obsequia sint
res difficillima cum periculo vitæ præ-
standa. In rebus autem difficilibus
valdé, (ut ait Joan: Allaza, tit: obed:)
non tenetur subditus obedire, ut si iu-
beretur per plures dies in pane & a-
qua ieiunare, nisi ad hoc esset causa
rationalis: hæc illæ. Hinc S. Bern:
ait. Votum meum non adaugeat
Prælati. Bonacina etiam dicit. Pro-
babilius videtur non teneri religio-
sum cum magno cruciatu dare sibi
membrum amputari, ob salutem totius
corporis, ita iubente Superiore, quia
hic actus, ut ait ille, est nimis herol-
cus, nec cadit sub imperium Prælati
ob difficultatem.

Dices: Potest Superior præcipere
curam domesticorum peste infecto-
rum regularibus subditis. E. etiam
exter-

externorum. R. CA.N.C. Nam ad Superiorem tanquam ad bonum pastorem spectat, ut per se, vel per suos provideat bono subditorum, ovium suarum: Et sicut Parochus, nisi aliquem loco sui æquè idoneum substituat, nequit absq; peccato gravi deferre suos parochianos, peste affectos, sic & Superior regularis vel per se, vel per aliquem tenetur in gravi pestis casu suis fulcro, quæ ratio pro externis non militat.

R. 2do. Si est verè extrema necessitas, & desunt alii, nec haberi possunt, potest & debet Prælatus religiosus suis subditis præcipere, ut ministrent externis in peste Sacramenta. Ita Sanchez l. 6. mor: c. 2. n. 55. & Gobat in exper: Theol: f. 20. Ratio est. Quia ad ministranda externis in peste Sacramenta, dum extrema necessitas urget, & alii haberi nequeunt, tenentur regulares lege naturali, à qua status religiosus non eximit: sed est obligatio tunc talento

potestatis Sacerdotalis uti non tam
 vi obedientiæ, quàm vi legis natura-
 lis. Porro necessitas Spiritualis ex-
 trema, iuxta Gobat in Theol: exper-
 tunc est, cum homo reus pecc: mort:
 nescit elicere contritionem, vel si scit
 elicere, eam non elicit, nesciens hic,
 & nunc ad salutem sibi necessariam
 esse. Jam vero gravi necessitate Spi-
 rituali laborat is, qui non potest, nisi
 difficillimè contritionem elicere, &
 in hac, soli Parochi ex sensu T T. obli-
 gantur vitam suam exponere pericu-
 lo. Regulares verò possunt ex cha-
 ritate, sed non tenentur cum periculo
 vitæ, succurrere proximo in gravi
 necessitate Spiritualis, sed in extrema
 solùm.

Ar adum Q. & negativè per se
 loquendo, Ita Gobat cit: quia cum ne-
 mo sit vitæ suæ dominus, non licitè
 aliquid facit ex directa intentione vi-
 tam abrumpendi E.

Dices licet ob bonum finem petere,
 & optare sibi temporalia mala, ut

N

corpo

corporis morbum, mortem &c. E. e-
 tiam licet in pericula pestis, sine ullis
 præservatis se dare, eo solo fine, ut
 quis tanto citiùs moriatur, & in statu
 illo constituatur, in quo nequeat De-
 um offendere. R. 1. hoc argumen-
 probat multù, adeoq; nihil, probat
 enim licere effringere carcerem ad e-
 liberandum reum, cùm liceat id opta-
 re & svadere reo, imò instrumenta
 ad id suppeditare. R. 2. D. A. licet
 ob bonum finem sibi optare mortem
 à D. DEO inferendam C. A. pro-
 curandam ab illo, qui illam optat. N.
 A. Q. hic, quæ sunt illæ præservati-
 væ contra pestem? R. Gobatt. 10. c. 2.
 se: 2, dat has: Ne ieiuno stomacho
 accedas, nisi necessitas extrema ur-
 geat, peste infectum. Halitum eius,
 quo ad potes, commode declina, tene
 inter te, ac ipsum, faculam accensam
 Utere vestibus, si habere queas mi-
 nimé villosis, ac muta frequenter, si
 potes, lustraq; flammâ. Si quam alte-
 rationem sentias in corpore, provoca
 sudo.

sudorem copiosum. Bona est illa cautela, quam Theologi tradunt, scilicet neminem teneri integram materialiter confessionem penitentis peste affecti excipere, si sit periculum infectionis, sed potest aliquo à longè audito peccato dare absolutionem. Consultissimum quoq; est domum affectam, nisi sit magna necessitas, non ingredi, sed sub libero Jove confessionem excipere. At ego duos novi unum Pultoviae, alterum Varaviae. Primus sepulturae pestiferorum, & civitati Praesidens dicebat, se à peste immunem evasisse, quod quotidie mane ieiunus biberit quartam vini Hungarici. 2do autem pestiferis Sacramenta toto anno ministranti propriae urinæ seu lotii bonam quantitatem eposasse ieiuno stomacho, praeservativa fuit medicina.

R. 2. ad idem Quæsi cum Gobat, si quis obsequatur Spiritui Sancto, qui est Magister Magistrorum, licité negliget cautelas, & industrias, con-

tra infectionem. Ratio est, quia Spiritus Sanctus multos Sanctos, & Sanctas, tanquam Dominus vitæ instigavit, ut aliqua non modo omitterent, sed etiam facerent, ex intentione directa peremptionis propriæ ad consequendum per illam aliquod bonum.

Ad 3tium Q. R. 1. Non recte e-
gisse Domorum, si præsentibus aliis
Sacerdotibus operam navantibus
obsequio charitatis, claustrum totum
rapinis exposuit, quia fecit contra
disertam voluntatem Prælati cum pe-
riculo gravi direptionis rerum.

R. 2do. Si fuit extrema necessitas
Spiritualis, & nullus Sacerdotum erat
præsens, qui pestiferis inserviret, lau-
dabiliter reliquid custodiam claustrum,
& rerum Domorum, quia ut ait S.
Chrisost: Unius animæ perditio tan-
tam habet iacturam, ut nulla eam
ratio possit dignè æstimare.

Ad 4tum Q. R. negativè. Ita Ge-
bat 1. 6. casu v. in Theol: exp: Ratio est,

tio est, quia mors in obsequio pestiferorum non facit, ex attrito contritum, cum huius nullum sit fundamentum ex Scriptura, vel SS. Patribus, vel T. T. autoritate, quod autem non est Scripturae, vel SS. Patrum decreto sanctum, superstitiosis non est ad inventionibus praesumendum.

Dices: Baptismus fluminis, fluminis, & sanguinis, item Eucharistia, & extrema unctio facit ex attrito contritum. R. & mors in obsequio pestiferorum facit ex attrito contritum. R. 1. Nego suppositum, quod Baptismus fluminis faciat ex attrito contritum, sed est formaliter ipsa contritio cum voto Baptismi fluminis.

R. 2do. Transeat prima pars A. & 2da de Eucharistia ac extrema unctione. Nam Vasquez & Lugo contra Suarez & Sotum negant Eucharistiam, aut extremam unctionem causare gratiam primam: & Nego Conseq: Disparitas est, nam quod baptismus vg: sanguinis faciat ex attrito

erito contritum; constat ex Scriptura,
& Patribus. De Eucharistia etiam
S. Thomas q. 79. art. 3. in O. ait, for-
té enim primò non fuit sufficienter
contritus, sed devotè accedens, con-
sequitur per hoc Sacramentum gra-
tiam charitatis, quæ contritionem per-
ficit, & remissionem peccati: & S.
Augustinus teste S. Thoma in 4.
dist: 9. q. 1. à 3. ait, Eucharistia vivi-
ficat etiam mortuos.

De extrema etiam unctione Jāco-
bi quinto dicitur, si in peccatis sit, re-
mittuntur ei, puta, quando quis bo-
na fide ratus se non esse in mortali,
cum attritione hæc duo Sacramenta
suscipit. Quòd verò mors in obse-
quio pestiferorum faciat ex attrito
contritum, nullum est fundamentum.

Dices 2do, Martyrium facit ex
attrito contritum. E. & mors in ob-
sequio pestiferorum. Prob: Conf: II,
qui in obsequio tali moriuntur, sunt
verò Martyres, ut patet ex authori-
tate Martyrologii Romani, quod
pridie

pridie Cal: Martii facit mentionem
 Alexandriae in obsequio charitatis
 Defunctorum ut Martyrum. Item
 ex autoritate quorundam Theol:
 quorum Princeps est Theophilus
 Raynaldus, R.C.A.NC. ad prob:
 Dico Autoritates aliorum Theol:
 nobis consentientū opponendo. Mar-
 tyrologium etiam vocat in sensu la-
 tiore, & vulgari eos Martyres, qui
 sunt in obsequio charitatis defuncti:
 cuius ratio est, quia Martyrium stri-
 ctē sumptum est cruciatus letalis su-
 sceptor pro defensione fidei, vel vir-
 tutis alterius, sed qui moriuntur in
 obsequio pestiferorum, nihil patiun-
 tur pro defensione fidei, vel alterius
 virtutis, sed solum in exercitio cha-
 ritatis occumbunt. E. non sunt stri-
 ctē Martyres, aliās & boni Religiosi
 essent strictē Martyres. Primò, ra-
 tione paupertatis. Nam vere Mar-
 tyrii genus est, paupertas volunta-
 ria, ait S. Bernardus ser: 1. de ver:
 D. 2dò ratione castitatis, nam eo-

dem teste ser: 2. in cæna D. Genus
 Martyrii, facta carnis mortificare,
 3tio ratione obedientiæ. Nam ex sen-
 su S. Bonav: obedientia, palma tri-
 umphalis & nobile genus Martyrii
 decollat propriæ voluntatis caput.
 Hinc S. August: ser: 60. ad Fra-
 tres in eremo ait. Non putemus tan-
 tum in effusione Sangvinis esse Mar-
 tyriam. Semper Martyrium est
 Christianis & Religiosis.

CASUS VIII.

*Titius contraxit absoluta sponsalia cum
 Berta, quibus mutuo consensu dissolutis,
 nupsit Caiæ filie prioris sponse.*

QUæritur. An sponsalibus mu-
 tuo consensu dissolutis perma-
 neat, aut ex matrimonio invalido
 etiam solum rato oriatur impedin-
 tum publicæ honestatis? Si ita, an ad-
 huc Titius possit perstare in præfato
 matrimonio?

103

Prænoto, impedimentum publicæ
 hone

honestatis esse propinquitatem ortam
 ex sponsalibus, vel matrimonio rato,
 vi cuius neuter sponforum validé
 contrahit cum consanguineis alterius
 in certo gradu. Hinc Titius spon-
 sus invalide nubit matri, sorori, filix
 Bertæ sponsæ suæ. Item Berta spon-
 sa invalidé contrahit, cum Patre,
 fratre, filio, Tui sponsi sui, quia hæ
 personæ attinguntur in primo gradu,
 ad quem duntaxat, iure novo exten-
 ditur impedimentum publicæ hone-
 statis exortum ex sponsalibus validis.
 Item si Caius nubat Gaix, sed matri-
 monium non consumet, non potest
 mortuâ Gaia, nubere consanguineis
 Gaix, usq; ad 4um gradum; nec vi-
 cissim Gaia consanguineis Cai mariti
 sui; quia impedimentum publicæ ho-
 nestatis ex matrimonio rato oritur
 usq; ad 4um gradum, iuxta Cano-
 nes. Hoc prænotato. R. ad 1. Q.
 punctum affirmativé. Ita Sanchez,
 Layman, Sporer &c. quia impedi-
 mentum publicæ honestatis est per-
 petua

petuum, at non foret tale, si mutuo consensu sponsalibus dissolutis non permaneret. 2do sponsalibus valide contractis exurgit impedimentum publicæ honestatis, & contrahitur, non ex voluntate sponsalia contrahentium, sed ex voluntate Ecclesiæ. E. impedimentum publi: honest: in sponsalibus contractum non potest propria voluntate tolli. E. permanet, sponsalibus mutuo consensu dissolutis. Sicut permanet, si unus sponsorum religionem ingrediatur, vel moriatur: ut habetur c. Si quis apud Sponret n. 57.

Dices: Sententiam hanc, quod sponsalibus dissolutis mutuo consensu, cesset impedimentum publicæ honestatis, docuerunt graves DD. apud Tamb: & Gobat c. 15. & in praxi secuti sunt aliqui Episcopi, ac viri docti, & afferebatur pro ea declaratio Cardinalium Sacri officii. E. g. illa declaratio Cardinalium non est authentica, nec sufficiens ad legem statut-

tuendam, ut dicit Sporer &c. & illam
sententiam prorsus evertit, & certam
alteram Sanchezii, Gobat &c. reddit
alia novissima, & authentica decla-
ratio eorundem Eminentissimorum
Cardinalium sub Alexandro VII, a-
pud Fagnanum in cap: ad audien-
tiam de sponsab: & matr: & Tam-
bur: c. 9. n. 7. quæ incipit: Jubente
SS. Domino propositum fuit &c.

Dices: Per mutuum consensum in
sponsalia contractum fuit impedimen-
tum publ: honest: E. per mutuum
dissensum solvitur, & D. A. per mu-
tuum consensum in spons: contractum
fuit radicaliter impedimentum. C. A.
formaliter fuit contractum. N. A.
Nam impedim: publ: honestatis ori-
tur ex voluntate Ecclesiæ, mox ut
contrahuntur sponsalia. Hinc licet
liberum sit contrahere sponsalia, vel
non, tamen non est liberum contra-
here, vel non contrahere impedimen-
tum publ: honest: tam contractis spon-
salibus,

Ad

Ad 2. Q. punctum R. affirmativè
 Ita Sporer & CC. Doctorum, uno &
 altero apud Heriquez reclamante. Ra-
 tio, quia quo ad matrimonium ratum,
 manet in vigore dispositio iuris an-
 tiqui, qua nascebatur hoc impedi-
 mentum, etiamsi matrimonium fuerit
 invalidum, dum modo non ex defectu
 consensûs. Si dicas, si ex matrimo-
 nio rato invalido oritur impedi-
 mentum publ: honest: tunc qui matrimo-
 nium ratum invalidè contraxit cum
 Caia, sorore prioris sponsæ Bertæ,
 non posset, nec deberet ducere prio-
 rem sponsam Bertam. & N. A. hæc
 enim duo impedimenta, non habent
 vim reciprocâ dirimendi, ut ait
 Layman, & Gobat. Non enim ex
 matrimonio rato invalido cum aliqua,
 oritur hoc impedimentum in casu,
 quo præcesserunt valida sponsalia,
 cum eius sorore, vel filia ut habet
 CC.

Ad 3tium Q. punctum antequam
 respondeam, suppono Titium, nu-
 p̄sisse

plisse Caia: sorori prioris sponsæ Ber-
 tæ, quarum neutram carnaliter co-
 gnovit, quia fuit in sententia Busen-
 baum Pontii, Dianæ, Engel: &c. qui
 docent, sponsalibus mutuo consensu
 legitimé dissolutis tolli impedimen-
 tum. B. Titium posse perstare in
 matrimonio contracto cum Caia so-
 rore prioris sponsæ Bertæ. Ita Go-
 bat c. 15. & Sporer p. 4. c. 1. sec. 1.
 n. 57. ubi ait, non posse moveri pru-
 dentem serupulum illis, qui seuti
 priorem sententiam contraxerunt
 cum sorore, vg: prioris sponsæ, spon-
 salibus prioribus dissolutis mutuo.
 Rationem dat, quia iuxta legem Bar-
 barius ff. de officio Prætoris, valet
 quilibet contractus, etiam matrimo-
 nialis, ex allegata prudenterq; cre-
 dita autoritate legis, sed qui ex re-
 solutione illorum Episcoporum, &
 tantorum DD. sic matrimonium con-
 traxerunt, id fecerunt ex allegata,
 prudenterq; credita autoritate le-
 gis, scilicet declarationis illius Car-
 dinas

dinaltum, quasi habentis authoritatem legis clarissimè loquentis, esse revera talis non fuerit. E. valere debuerunt contractus illi, præsertim cum leges & Doctores toti sint in tuendo matrimonii bona fide contracti valore, ne ex dissolutione gravissima oriantur incommoda. Confir: ex responso Alexandri VII, qui in materia matrimoniorum dixit, ubi utrinq; essent opiniones probabiles, ut Missionarii sequerentur illas, quæ essent favorabiles aliis. Certum enim est causam matrimonii esse favorabilem. In dubio autem semper standum est pro valore actûs favorabilis, adeoq; in dubio quocunque etiam positivo standum est pro valore matrimonii, sive contractis sive contrahendi. Conf: 2. Dicimus ideo Sacramentum pœnitentiæ licitè conferri, cum iurisdictione probabili, nec propterea exponi periculo frustrationis, quia moraliter certum est, iurisdictione in tali casu ab Ecclesia

supple-

sup-
ter
tr: r
Eccle
lum
vali
quoc
aut
ctè
mar
nitu
pate
matr
ris c
ravi
decl
quia
bilis
amp
quoc
habe
In
babi
nium
vino

suppleri, si forte desit, ut communi-
ter docetur cum Viva & Diana p. 8.
r: 1. r. 93. sed etiam ex benignitate
Ecclesiæ impedimentum dirimens nul-
lum est, & matrimonium habetur pro
valido, quando est solum probabile,
quod aliquid non sit impedimentum,
aut quod dispensatio si valida. E. li-
ctè etiam cum hac probabilitate
matrimonium contrahitur, nec expo-
nitur periculo nullitatis. Id quod
patet ex praxi Ecclesiæ, quæ semper
matrimonia contracta cum dubio iu-
ris de impedimento dirimente, decla-
ravit valida, & quidem non ideo
declavit, quia fuerunt contracta, sed
quia causa matrimonii est favora-
bilis, & favores ex reg: iuris 15. sūt
ampliandi. Impedimentum etiam,
quod probabiliter non est dirimens,
habetur pro nullo.

Infer: 1. cum Viva. si tantum pro-
babile sit, quod aliqua res matrimo-
nium dirimat iure naturali aut Di-
vino, potest Ecclesia sequendo opi-
nionem

nionem probabilem oppositam, matrimonium iuxta has probabiles opiniones contractum habere pro valido.

Infer: 2. cum LaCroix n. 42. Qui cum dubio speculativo suscipit matrimonium, ex sententia probabili, relicta tutiore, non peccat, nec incurrit penas intentatas per damnationem huius propositionis: Non est illicitum in Sacramentis conferendis &c. Ratio est, quia ob dispensationem Ecclesiae, accedit circumstantia, quae sententiam illam ex directo probabilem facit reflexe certam, & practice tutam.

Infer: 3. Non valere matrimonium, si fuerit error facti, v.g: quia putabatur non esse consanguinea, cum tamen esset: quia ubi non est error communis, sed privatus paucorum, Ecclesia quamvis posset, non supplet, nec dispensat, Ita CC. cum Gormaz. Attamen Cardenas, Sanchez &c. dicunt, quod quando in quæsti-

qu
que
biu
ob
etia
sta
po

Ti
liu
rej

C

ex
qu
alt
qu
tat
for
tio
fec

quæstione facti ex coniecturis utrinque probabilibus, resultat purum dubium omnino invincibile, hoc non obstat contrahendo matrimonio, quia etiam hic, dum impedimentum est in statu puri dubii invincibilis, videtur, possessio esse pro libertate.

CASUS IX.

Titius contra fidem primorum sponsalium cum Berta factorum, promisit jurejurando Caiæ matrimonium, subsequatâ copulâ.

Quæritur: Cui nubere debeat? Suppono 1. Utrumq; sponsum peracto sponsalium contractu ex iustitia obligari ad nuptias, ita ut quamdiu alter in promissione persistit, alter sine iniuria resilire nequeat; quamvis sponsalia sine ulla solemnitate testium clam contracta fuerint, in foro tamen externo requiratur probatio per testes, aut iuramentum, in defectu, plenæ probationis, est CC. DD.

104 Suppono 2. Titium animo contra-
hendi sponsalia promississe nuptias,
tam Bertæ, quam Caiæ, & tam hanc,
quam illam acceptasse promissum, &
vicissim Titio repromississe matrimo-
nium. Nam si tantum promissionem
matrimonii acceptarent, & illud vi-
cissim non repromitterent, Titius non
faceret contractum sponsalium. Spon-
salia enim sunt, promissio mutua fu-
turi matrimonii. Actus etiam agen-
tium non operantur ultra intentionem
eorum.

Suppono 3. Bertam post contracta
sponsalia nullam dedisse occasionem
Titio, ut posset licite resilire, & spon-
salia nova cum Caiâ inire. Justæ
autem causæ resiliendi à sponsalibus
sunt primò mutuis consensus. 2. Re-
ligionis ingressus. 3. Ordo Sacer: 4.
votum simplex castitatis. 5. alterius
vel utriusq; sponsi fornicatio. 6. Im-
pedimentum superveniens ut affinitas
7. superveniens notabilis mutatio in
sponsis, vel quo ad bona corporis, ut
si quis

fi
inc
ut
ma
næ
qui
per
ta.
con
&c
por
por
iur
me
lib
sol
iur
iur
Ca
ciu
Di
ter
ran
sup
se

si quis ex sponsis incidit in morbum incurabilem: vel quo ad bona animi, ut si quis ex sponsis gravi infamia macularetur, vel quo ad bona fortunæ, ut si dotem promissam negat ille, qui promisit. Jam ad Q. R. Titium per se loquendo debere nubere Bertæ. Ita Layman t. 10. c. 1. de spon: n. 5. corol. 2. Sanchez l. 1. de matr: d. 49. &c. CC. quia qui prior est tempore, potior iure, sed Berta fuit prior tempore in sponsalibus. E. est potior iure. E.

Dices 1. Sponsalia Caiæ sunt iuramento firmata: E. sunt potiora sponsalibus Bertæ R. C. A. N. C. Nam ius solum legitimum & non illegitimum iuramento firmatum, est potius iure iuramento non firmato. Jus autem Caiæ est illegitimum, & in præiudicium Bertæ. Nec iuri Caiæ favet lex Divina, ut non favet, si quis iuret se alteri gravem iniuriam facturum. Iuramentum enim non valet, quod cadit super rem illicitam, ut si quis iuret, se peiseraturum. Oz Di-

Dices 2do. Si quis post votum simplex castitatis DEO promissum violavit puellam sub promissione matrimonii, debet illi nubere, omisso observatione voti. E. ex eo, quòd sit prior tempore Berta, non sequitur, quòd sit prior iure, quàm Caia, E. R. 1. Dianà negat Ant: quia deflorator virginis, emissò voto castitatis, debet servare votum, cùm ad id urgeat promissio DEO facta. R. 2. meliùs Tamb: in Decal: l. 7. c. 5. de stupro C.A. quia debitum hoc ducendæ in matrimonium puellæ defloratæ, oritur ex delicto defloratoris, at votum castitatis est ex mera promissione. Debita autem ex delicto prius sunt solvenda, quàm debita ex promissione gratuita, ut docet CC. hinc si quis voveat centum aureos Ecclesiæ, & deinde furetur, prius debet reddere hoc, quod 'abstulit,' illi, cui abstulit, postea votum adimplere. N.C. disparitas, quia votum factum DEO non adeo urget, ut promissio facta homi-

homini. DEUS enim non est tam rigidus exactor, ut homo, & benigne præsumitur ius suum remittere in concurrentia iuris iustitiæ, quod est homini servandum, homo autem non facile ius suum remittere censetur.

Si dicas: Debita ex delicto prius sunt solvenda, quam debita ex promissione, sed sponsalia Titii cum Caia posteriùs inita, sunt debitum ex delicto, sponsalia verò cum Berta sunt debitum ex promissione. E. sponsalia Titii cum Caia sunt prius solvenda &c. R. 1. Hoc argum: probat multum adeoq; nihil, probat enim Titium debere nubere Caia, etsi eam non deflorasset, quod tamen nullus concedit. Titii enim posteriora cum Caia sponsalia essent debitum ex delicto. Non enim ei licebat contrahere cum Caia. R. 2. Si Berta debitum ex promissione matrimonii remittit Titio, poterit is nubere Caia.

Dices 3. Juxta regulam receptam apud Syl: ver: sponsalia n. 7. si duo

vincula disparis potentiae incompossibilia contrahuntur, fortius repellit minus forte, sed sponsalia cum Berta item cum Caia sunt duo vincula disparis potentiae incompossibilia. E. fortius repellit minus forte, atqui sponsalia cum Caia sunt vinculum fortius, cum Berta minus forte. E. B. sponsalia cum Caia non esse per se loquendo, vinculum fortius nisi Berta cedat iure suo, uti cedere debet, si sponsalia clam, Caia vero inscia priorum sponsalium, coram Parocho, aliisque testibus celebravit. Ita Layman, tr: 10 de spons: n. 5. c. 4. Tambur: 13. de spons: c. v. §. 5. Etsi enim per se loquendo, prioribus sponsalibus standum sit per accidens tamen, si sponsus intelligat sibi, & priori sponsae omni probatione carentibus, etiam oblato iuramento, fidem coram confessorio negandam, sed censuris compellendum ad posteriorem sponsam, cum sui maiore infamacione &c. tali casu prior sponsa rationabiliter contenta

tenta esse, atq; iure suo cedere debe-
 bit. Ita Sanchez d. 49. Item si ex
 violatione priorum sponsalium exi-
 guum incommodum foret, grave au-
 tem famæ damnum metuatur 2da
 sponsæ, quæ priorum sponsalium igna-
 ra consensit in copulam spe matri-
 monii, præsertim si etiam prolem
 concepit, tunc tali casu, deceptor ex
 iustitia debet damnum mulieris aver-
 tere. Ita Layman cit: Hinc iudicis
 erit cognito periculo gravis damni
 interdum compellere deceptorem ad
 2dam ducendam, ut docet Sanchez n.6
 Cum autem iudex per sententiam,
 non possit priorem iure suo privare,
 sed solum declarare, ius eius in tali
 casu per naturalem æquitatem cessare.
 Imò si talis causa manifesta sit, dece-
 ptorem id ipsum exequi posse in con-
 scientiæ foro, ante iudicis sententiam
 declaratoriam. Ita Layman contra
 Sotum.

Dices 4. Si equum Censio libera-
 liter promissum, vendas Gaio, pretio

accepto, & consumpto, teneris equum
 tradere Gaio, at per priora sponsalia
 Titius se in matrimonium Bertæ pro-
 misit, per 2da verò se quasi vendidit
 Caiæ recepto pretio copulæ, imò tra-
 didit se, seu corpus suum quo ad u-
 sum. E. per se loquendo Caiæ tene-
 tur nubere. R. C. I. p. An. ad 2dam
 R. Titium promississe matrimonium
 Bertæ non merè liberaliter, & non
 sine posita repromissione, sed pro-
 misisse onerosè, posita repromissione,
 qualis promissio non est, cùm alteri
 equum promittis. Imo in prioribus
 sponsalibus recepit aliquid pretii pro
 sua promissione Titius, recepit enim
 repromissionem quasi pretium suæ
 promissionis. Nec se potuit vendere
 Caiæ, receptâ copulâ, quasi pretio, si
 ante se quasi vendiderat, an inceperat
 vendere alteri. Si istes: Res
 vendita uni, & non tradita, si postea
 vendatur, & tradatur alteri, ei,
 cui iam est tradita debetur. E. etiam
 licet Titius promiserit tradere usum
 sui

sui corporis Bertæ, & non tradiderit, tamen cum tradidit usum sui corporis Caiæ debet per se loquendo nubere Caiæ. & cum Titius tradidit usum sui corporis sponsæ Caiæ, nihil absolutè suum tradidit, cum id fuerit contra ius prioris sponsæ. At equus cum pro pretio traditur, traditur tanquam suus & proprius. E. traditio illius usûs corporis nullam legitimam possessionem facit Caiæ. Sic non fit possessio legitima, dum quis rem furto ablatam etiam accepto pretio alteri vendit. & tradit.

CASUS X.

Titius & Caius litigaturi, munera notabilia iudici obtulerunt, ut quisq; in suam partem animum illius moveret.

Quæritur 1. An Iudici acceptatio munerum sit aliquo iure illicita?

Q. 2. Si est illicita, an tenetur ad munerum restitutionem?

Q.

Q. An peccat, qui iudici munera offert?

105 Suppono licere Iudicibus aliquid loco stipendii accipere, pro labore personali, qui iudicis studium, industriam, & peritiam requirit, & ad quem gratis exercendum non obligatur, quia licet opus exercendi iustitiam sit Spirituale, & ex hac parte videatur esse simoniacum aliquid accipere, tamen non est simonia aliquid accipere loco stipendii pro obligatione, qua se obligat Iudex ad exercendum illud officium eò quòd tunc Iudex locat, seu vendit obligationem, non opus iustitiæ, quod exercet. Obligatio autem, quæ quis se obligat ad aliquid faciendum temporale quiddam est, & pecuniâ æstimatur. At si Iudex habet à lege, vel conventionem stipendium certum sibi assignatum, vel quando habet beneficium cui annexa est iurisdictio in litigantes, tunc nihil potest aliud loco stipendii accipere à litigantibus, quia

quia alias acciperet, aliquid ultra
mercedem sibi debitam. Si tamen sti-
pendium assignatum in pretium, in-
iustum esset, neq; publica potestas
illud auget, potest iudex tantò plus
pro labore accipere, quantò maius
salarium esse, oportebat, ut iustum
foret, quoniam lex iniusta in con-
scientia non obligat. Sylvester v. re-
stitutio q. 5. Dicastillo de iure & iust:
f. 453. Possunt etiam Iudices reci-
pere pretium maius, quàm sit taxatum,
quando propter litigantes, aliquem
extraordinarium laborem manifestè
maiores assumunt, ad quem ratione
officii non tenebantur, vg: ut noctem
insomnem ducant, vel aliò profici-
santur ut citius, quàm tenebantur,
causam expediant. Nav: Mol: &c.
Jam restat difficultas de acceptione
munerum, quæ dantur ad movendum
Iudicis animum in alteram partem,
an hæc acceptio sit aliquo iure pro-
hibitæ itaq; R. 1. Iudici acceptionem
munerum, quæ dantur ad moven-
dum

dum eius animum in alteram partem, esse iure positivo illicitam: ut constat ex l. plebiscito ff. de officio præsidis &c. Non intelligitur tamen contra eas leges peccare, qui accipit quidem munera, non tamen ut Iudex, nec tali intuitu dantur, sed ob amicitiam aliunde ortam, & contractam ob beneficia privata, danti collata, ob consanguinitatem &c. leges enim solum prohibent accipere aliquid occasione Magistratûs. Ita Sanchez l. 3. consil: c. unico dub: 1. n. 21. & alii,

R. 2. Esse etiam illicitam iure naturali munerum acceptionem, quæ dantur ad movendum animum Iudicis in alteram partem. Ita Lugo d 37 sec: 11. &c. Impossibile enim est moraliter loquendo, ut iudex; qui, pendente lite accipit à litigantibus magnum aliquod donum, prostea in decursu causæ, & in prolatione sententiæ non propendat multum in favorem plus offerentis. Munera enim excæcant prudentes & subvertunt
verba

verba ' Justorum Exodi 23. Et dato quod possit aliquis adeo rectus reperiri, qui etiam donis acceptis condemnaret nocentem, tamen acceptatio munerum est periculum proximum pervertendæ iustitiæ, quia à communiter contingentibus est iudicandum. Sic peccatum fornicationis accipit suam malitiam ex damno prolis, quæ malè educabitur, quod inconueniens licet in aliquo particulari cesset, à communiter tamen contingentibus: iudicatur. Ita Lugo f. 629. Et sicut fornicatio non potest contraria consuetudine præscribi, eò quod coniciat in periculum malæ educationis prolis, sic donorum acceptatio non potest esse per consuetudinem licita ex eo, quod inducat efficaciter in periculum pervertendæ iustitiæ. Nec dic ex Athen: de Iudicibus ¶, ne autem, recipiendi munera. Nam lex Iudicibus concedit recipere munera, quæ accipiunt alio titulo, non eo quia sunt Iudices, vel permittit accipere munera

nera exigua, seu xenia, sed & de his Eccl: 20. dicitur: Xenia & dona excæcant oculos iudicum.

Ad 2dum Q. R. Judicem, ante finitam litem obligari iure naturali ad restitutionem eorum munerum, quæ data sunt ad movendum eius animum, aliàs versabitur iudex in periculo proximo pervertendæ iustitiæ, si retineat munera.

Nec refert, quod iudex munerum liberaliter datorum dominium iure naturæ acquirat. Nam hoc dominio tenetur se iure naturæ spoliare, ne sit in periculo violandæ iustitiæ.

3tii Quæsitæ duplex potest esse sensus. 1. An peccat, qui Judici offert munera? ad movendum eius animum in suam partem? 2do An peccat, qui offert ad redimendam iniustam vexationem? Si primùm R. peccat, qui munera offert Judici, quia illi dat occasionem gravis peccati. Si 2dum R. non peccat. Ita Molina &c.

Porro tunc est vexatio iniusta, quan-

quando est periculum, ne iustitia u-
 nius clara pervertatur, vel quando
 Judex non est æqualis omnibus in
 expediendis eorum negotiis, sed ex-
 pedit prius eos, à quibus munera ac-
 cepit, alios autem differt in longum
 cum gravissimis sumptibus & mole-
 stis. In dubio autem, iuxta Molinam
 an iniustitia illi fiet, etsi ex affectu ad
 proprium commodum, timeat se frau-
 dandum iure suo non licet munus of-
 ferre.

Probatur iam 2da responsio. Non
 peccat, qui invitat alterum obstina-
 tum, ad peccatum minus, ne faciat
 maius, vg: ut vulneret potius, quam
 occidat, sed qui offert Judici munera
 ad redimendam iniustam vexationem,
 invitat ad peccatum minus, vexatio
 enim iniusta & gravis, est maius pec-
 catum Judicis, quam est acceptio mu-
 nerum. E. vide Dicastillo f. 465. In-
 vitatio tamen ad minus peccatum est
 malum simpliciter, si sit cum affectu
 desiderio peccati minoris.

CASUS XI.

*Titius suspensus ab Ordine Sacro, causâ
censuræ sublatâ, benedicit aquam, fru-
ctus, nuptias, mulierem: post partum
juxta solemnitatem Ecclesie.*

QUæritur I. An incurrat irregu-
laritatem?

Q. I. An requiritur absolutio
à censura, causâ censuræ sublatâ, &
contumacia cessante?

106

Ad I. R. affirmativé, quia violat
suspensionem Ecclesie per exercitium
Ordinis Sacri: est CC. cum Bonac:
d. 3, p. 4. Benedictio tamen mensæ
non est exercitium Ordinis Sacri, cum
eam etiam laici præstare queant.

Ad 2. Q. R. affirmativé, & certum
est ex c. cum desideres 15. & cap:
Sacris 38. de sent: excom: Hinc Ale-
xander VII. damnavit hanc 44. prop
Quo ad forum conscientie, reo cor-
recto, eiusq; contumacia cessante, ces-
sant censuræ.

Nec obstat, quòd censura sit me-
dicina

dicina, quæ desinit morbo sublato.
 Nam censura est medicina, & pœna:
 hinc licet cesset ut medicina morbo
 sublato, non tamen semper cessat ut
 pœna, ut habet Viva ad prop: 44.
 At tamen per se expirat suspensio me-
 ré pœnalis, quæ fertur ad certum
 tempus in pœnam delicti ob pecca-
 tum meré præteritum: nam tunc non
 est propriè censura. Ita CC. Fieri
 etiam potest ex mente censurantis, v.g.
 dum dicitur: Sis suspensus, donec re-
 stituas, ut hoc ipso concedatur ab-
 solutio, si postea fiat restitutio ut aiunt
 Navarrus &c.

Infer: i. Quamvis contumacia sit
 causa, ut ponatur censura, non ta-
 men est causa, ut conservetur. Sic
 licet culpa sit causa pœnæ tamen su-
 blatâ culpâ sæpe manet reatus pœnæ.
 Hinc quia causa positæ censuræ fuit
 voluntas Superioris, ita hæc eadem
 debet esse causa sublationis censuræ.
 Nec est alienum à pietate Ecclesiæ,
 velle eum censuræ obnoxium, qui se
 P corre.

correxit, & non petit absolvi à cen-
 fura, & talis licet sit membrum Chri-
 sti & Ecclesiae, non tamen vegetatur
 influxu Spiritualis auxilii, quod ex
 publicis Ecclesiae suffragiis provenit,
 sed vegetatur influxu interno chari-
 tatis, & fidei.

CASUS XII.

*Resolutione sequentium quaestorum
 locupletior.*

QUaritur 1. An homines non in-
 terdicti incurrant interdictum
 si post latum interdictum fiant
 convives populi interdicti?

Q. 2. An possit die nativitatis Sa-
 cerdos celebrare tertiam vg: Missam,
 qui in 2da vg: per errorem loco vini
 consecravit aquam & sumpsit? item
 an possit consecrare hostias, sumpta
 iam Communionem, Sacerdos, propter
 multitudinem communicandorum?

Q. 3. An validum est matrimonium
 Titii peregrini, quod cum Berta etiam

pere-

peregrina coram Parocho non suo, mentitus se fixisse quasi domicilium in eius Parochia, contraxit contra fidem priorum sponsalium contractuum cum Caia, spe matrimonii imprægnata, cui ne nuberet, filium ex ea susceptum, e Sacro fonte levavit?

Q. 4. Quænam sui ratio agendi cū mercatore? quæ cum aliis?

Ad resolutionem primi quæsitii, suppono interdictum esse, censuram privantem participatione Sacramentorum, Divinorum officiorum, & Ecclesiasticâ sepulturâ. Itaq; ad 1. Q. 107
 & affirmative. Ita Bonac: d, §. p. 1 n. 16, &c. Tum quia homines non interdicti, fiunt pars communitatis interdictæ, si fiant concives populi interdicti: Tum quia Cives communitatis interdictæ, dum absunt hinc, cū fertur interdictum, subiacent interdicto. E. & homines non interdicti incurrunt interdictum si fiant concives populi interdicti. Antecedens est Sarsi c. 4. n. 2. Alterii Avilæ &c.

Probo Conf: Tam hi, quàm illi sunt pars communitatis interdictæ E. Cõfirm: Amentes aut infantes, qui tempore lati interdicti generalis non utebantur rationis usu, acqñsito usu rationis, subiiciuntur interdicto, & capella addita Ecclesiæ tam interdictæ, item locus additus priori loco interdicto, subiiciuntur interdicto. Ita Alterius d. 10. c. 5. E. etiam.

Obiicies 1. Interdicto populo non intelligitur interdictus Clericus, & e contra, E. & interdicto populo non intelliguntur interdicti, qui post latum interdictum fiunt pars populi interdicti. & cum Suarez &c. C. A. N. C. quia populus absolutè prolatus, solet distingvi à Clerico, & accipi pro laico. Homines vero non interdicti, si fiant pars populi interdicti non distingvuntur à populo, nisi tanquam pars à toto.

Ob: 2. Interdictum est pæna Ecclesiastica. E. solos ligat nocentes, atqui hi, qui post latum interdictum facti

facti sunt pars populi interdicti sunt innocentes. E. B. C.A. & C. distinguo subsumptum, sunt innocentes præcisè secundùm se C. sunt innocentes, ut sunt pars populi interdicti. Nego subsumptum.

Ob: 3. Si unus habeat duo domicilia, unum in eo loco, in quo totus populus est interdictus, aliud in alio loco, ubi non est interdictus, non subiacet interdicto. E. B. cum Suarez, Fill: &c. Dist: Ant: Habens duo domicilia &c. non subiacet interdicto, si habitet in domicilio loci, in quo populus est interdictus N.A. secus C.A. & N.C.

Ob: 4. Terra non interdicta, acquisita post interdictum locale, non subiacet interdicto, ut docet Gobat &c. E. & homines &c. B. Disparitas est, quia interdictum generale personale fertur in personas, ut faciunt unum populum, consequenter qui advenit, & fit pars illius populi interdicti, incurrit interdictum: sicut qui

recedit, cūm desinat esse pars populi interdicti, non remanet interdictus, Interdicto vero locali non attenduntur loca, quatenus sunt sub uno Domino, sed ipsamet loca singula afficiuntur interdicto, Ad hæc si unus locus vendatur post interdictum, adhuc est interdictus, si verò alius post latum interdictum locus acquiratur, non remanet interdictus. Vide Gobat.

Ob; 5. Qui post latum interdictum fit de Familia interdicta, non incurrit interdictum, E. &, qui lato iam interdicto, fit pars populi interdicti, non interdicitur, R. C. A. N. C. quia interdictum familiæ est, particulare, ferturq; in certas personas talis familiæ, Interdictum verò communivitatis est generale, Ita Suarez n. 6. Fil; &c.

Ad 2dum Q. quidam ipso facto & praxi respondit affirmativè, sed errores non sunt allegandi, Itaq; omnino quo ad utrumq; punctum est respondendum negativè.

Ratio primi, quia Sacerdoti non ieluno non licet celebrare, nisi sit gravissima necessitas, ut metus maximæ infamiæ, scandali, & aliorum gravissimorum incommôdorum. Tûc enim lex Ecclesiæ de naturali ieiunio non obligat.

Ratio 2di Quia consecratio Xsti nequit licite poni, nisi iuxta ritum ab Ecclesia præscriptum. Nec est tanta necessitas communis, ut hic ritus etiam ad dandum Viaticum o-mitti queat.

3tii Q. & 4ti, ut elarior, & ad captum resolutio fiat, instituemus e-am per arcanum colloquium, seu per rationem agendi Confessarii cum pænitente male nupto, & per rationem agendi cum mercatore Siritaque.

Ratio agendi cum pænitente malè nupto.

Pænit: C.D.O. Ex mea & sponsa parochia, veni ad alienam pa-

rochiam: finxi me in illa fixisse quasi
 domicilium habereq; animum per-
 manendi potiore anni parte. Ibi con-
 tracto in facie Ecclesie matrimonio,
 post aliquot hebdomadas, contuli me
 ad propriam Parochiam. Conscien-
 tia urgeor, quod coram proprio Pa-
 rocho non contraxerim, & dubito,
 an meum matrimonium sit validum.
 C. valeret tuum matrimonium, si
 habuisses saltem tu verum animum
 ibi figendi quasi domicilium, ubi
 contraxisti, sed quia talem animum
 non habuisti, tuum matrimonium non
 valet: debes illud iterum in facie Ec-
 clesie propriae contrahere. P. si non
 valet, cum mea ista quasi consorte
 furibunda, & altera Rixa nata, ma-
 lo alteri parere, C. licebit, sed tali
 matrimonio uti non licuit, dic quoties
 illo mala fide usus es? P. copulam
 habui vicibus 15. solam copulae vol-
 untatem cum tactibus & osculis vic-
 10. p.m. matrimonium etiam hoc con-
 traxi contra fidem priorum. sponsa-
 lium

lium cum Cata, cui nolens nubere
 filium meum ex ea, à me imprægnas-
 ta, natum levavi é Sacro fonte, oro
 Pater, an possum illi nubere? C. imo
 debes. P. sed impedimentum cogna-
 tionis Spirittualis dirimit matrimoni-
 um. C. lex Ecclesiastica de tali im-
 pedimento dirimente, non præiudicat
 legi naturali obliganti ad servandam
 promissis fidem, aliàs esset iniqua,
 præciperet enim id, quod non licet.
 In concursu etiam legis naturalis, &
 legis humanæ prævalet lex naturæ.
 Deniq; sua fraus nemini debet patro-
 cinari. Ita DD. P. sed ego Catae
 conditione inferiori fictè promisi nu-
 ptias. C. si eam non imprægnâsses,
 probabiliter ei non tenereris nubere,
 sed quia imprægnâsti, non ideo liber
 es quamvis fictè promiseris. Quia
 saepe fit, ut aliquis nobilior, serio pro-
 mittat, aut etiam ducat viliozem. P.
 quid si Cata renuntiabit iuri suo?
 C. si non, timeantur prudenter gra-
 viora mala, non potest renuntiare.

109

sed

sed tenetur urgere matrimonium, ut
 ita consulat bono prolis legitimandæ.
 P. ego Calæ certam pecuniæ summã
 pro illata sibi iniuria offeram. C.
 cum damno prolis non legitimandæ,
 nequit hanc summam acceptare. V.
 Croix n. 72. P. inter malleum, & in-
 eudem positus, quò malorum deveni.
 C. nemo læditur nisi à se ipso &c.

Ratio agendi cum mereatore.

PÆnit: Vendidi mercem, aucto
 pretio eius ex eo, quòd illã valde
 egeret emptor, & erga eam affi-
 ceretur. C. rem alienam hoc est af-
 FIO fectum, & indigentiam ementis aucto
 pretio vendidisti. P. utiq; licet mer-
 cis pretium augere, si venditor illã
 ægre careat propter commodum &
 oblectationem. C. quid tum. Hoc
 commodum & oblectatio sunt res ven-
 ditoris pretio æstimabiles. P. sed ego
 mercis pretium auxi etiam ideo, quia
 circa eam infortunium passus sum.
 C.

C, si infortunium commune multis
 mercatoribus induxit penuriam mer-
 cium, potuisti tunc pretium augere.
 Pretium enim vulgare saepe muta-
 tur prout est copia vel inopia tum
 mercium, tum emptorum. P. at meū
 unius infortunium non induxit penu-
 riam mercium. C. id debet vendi,
 quod est merci intrinsicum, & tanti,
 quanti communiter aestimatur; infor-
 tunium autem tuum est merci extrin-
 secum. Quantum pecuniae hac ini-
 quitas tibi invexit? P. fl. 200. C.
 quot erant huius mercis emptores?
 P. 15. p. m. C. teneris ad restitutio-
 nem iniusti pretii. P. imperito ven-
 didi 3. centurias imaginum timph: 39.
 vendendas timp: 15. requisitus postea,
 iureiurando affirmavi me consveto
 pretio vendidisse. Gemmam etiam
 valentem 100. fl. emi à quodam flor:
 10. C. sic empti gemma non est tua;
 ut sit tua, fl. 90. debes venditori da-
 re. Non enim tibi praesumitur quid-
 quam voluisse donare. Non ditescas
 alieno,

alieno. Res alienæ sunt tanquam
 plumæ aquilarum, quæ alias plumas
 sibi mixtas consumunt, ut ferunt Hi-
 storix. P. utiq; si agrum emerem,
 in quo thesaurum reconditum scirem,
 non tenerer quidquam venditori re-
 stituere. C. ita est, quia agrum tunc
 currenti pretio emeris, E. id non mi-
 litat pro te. P. Mi Pater ego me
 non agnosco debitorem gemmæ ven-
 ditori: nam illi inui hanc gemmā va-
 lere 100. fl: sed ea me non indigere,
 hinc pro ea tantum fl: 10. dedi non
 invito. C. si ita est, nihil debes tali
 venditori. P. sed mihi tunc constat
 hanc gemmam esse furtivam. C. tan-
 quam alienam Domino teneris resti-
 tueris P. at ego titulo emptionis
 sum Dominus gemmæ. C. fur in te
 non transtulit dominium, quod ipse
 non habuit. P. at ego in furem trans-
 tuli dominium 10. fl: C. transtulisti,
 si tuâ pecuniâ emisti: P. meâ, ergo
 mihi fur nihil debet. C. est quidem
 fur hic Dominus 10 fl: ex vi emptio-
 nis, sed cum obligatione tibi resti-

tuendi. Ille mihi rē. si: non restituet nisi ego illi gemmam tradidero. C. ut te indemnem serves, potes & furi reddere. P. sed scio gemmam non redditurum furem Domino. C. si ita probabile est, te rem non posse reddere furi, quia res ē potestate furis extracta, hoc ipso acquisivit meliorem statum, qui spectat ad rem ipsam, & eius Dominum. Ita Layman, l. 31. tr. 4. c. 17. S. 2 &c. contra Ilfungo. 3. n. 40. &c. P. mi Peter nemo tenetur ex charitate magis prospicere bono alieno, quā proprio. Hinc si invenirem rem alienam in aliquo loco, & postea timens eam mihi perniciosam, possem eam in eodem loco reponere, ut me indemnem servarem, etsi hæc res in meis manibus acquireret meliorem statum. Ego potius sequar sententiam Ilfung: C. si placet sequere. Sed si non poteris reperire furem, ut ab eo rē si: recipias, rem vero Domino teneberis restituere saltem in æquivalenti, si ti-

mes suspicionem contra te furti. vide Bonac: n. 4. P. iuravi bis me non posse tali pretio merces vendere, cum tamen possem. C. si per hoc significare voluisti, quod non posses cum honesto, & mediocri lucro ita vendere, excusaris. P. potui oblato pretio vendere cum honesto lucro. Item iuravi ter, merces mihi pluris constare, cum id esset falsum. C. si per hoc non intellexisti nudè pretium rei emptæ, sed etiam computasti expensas vg: vecturæ &c. excusaris. Expensæ enim iuste possunt venire nominæ pretii, quo res tibi constant. V. Gobat t. II. n. 6. P. intellexi nudè pretium rei emptæ, Ad creditum vendidi merces bis supra pretium summum. C. si habuisti titulum iustum vg: lucri cessantis, vel damni emergentis, vel periculi sortem amittendi, excusaris. V. Bonac: t. 2. n. 20. &c. P. solus titulus dilationis in solvendo intercessit. C. sola dilatio solutionis non est iustus titulus acqui-
rendi

112

rendi plùs, quia iustum pretium rei
 adùm se est, quo res valet, quando
 traditur: & solutio futura tantundem
 aestimatur, quanti præsens. Nihil ul-
 tra pretium iustum accipies à tali
 emptore. P. vendidi merces corru-
 ptas pretio mercium recentium, C.
 an in magna quantitate, & quot em-
 ptoribus? P. in magna, & emptori-
 bus tribus, à quibus interrogatus,
 non detexi vitium occultum, sed asse-
 rui merces recentes. C. tenebaris ex
 officio explicare conditionem rei tuæ
 venalis, & detrahere de pretio pro
 ratione vitii, sed quia emptores in re
 gravi decepisti, teneris reddere inde-
 mnes? P. pro certa variarum mer-
 cium mensura, idq; paulò minore
 ultra pretium summum accipiebam
 fl: 2. C. statera dolosa abominatio
 est apud DEUM. prov: n. 1. P. e-
 tiam famulum meum similiter delin-
 quentem laudavi. C. quoties laudâ-
 stis? P. ter. C. digni sunt morte, no-
 solum qui talia faciunt, sed & com-
 probant

probant illa facientes. Ad Rom: 2.
 Et interprete Chrysoſt: de David
 & Saule, collaudare delinquentes lon-
 gè plus eſt, quàm delinquere. Quan-
 tùm tibi hinc acceſſit pecuniæ ultra
 pretium iuſtum acceptæ? P. ſi: 100.
 C. à quot, & an à pauperibus em-
 ptoribus? P. 50. prope pauperibus.
 C. redde, quod debes. P. dolio po-
 tûs eximii affudi aquæ ollas 5. &
 vendidi. C. potus ſi ex illa admix-
 tione non fuit minùs bonus, quàm
 ille, qui ab aliis venditur, non eſſes
 condemnandus iuſtitia, qui eodem
 pretio vendebas. V. Leſſ: l. 2. c. dub: 11.
 quia illa fraude nullum damnum in-
 ferres emptori, poteras enim rem tu-
 am deducere, ad eum ſtatum in quo
 ſunt res aliorum. Attamen talem
 poſſe puniri, tanquam eum, qui ad-
 ulterat ſpecies, & emptores decipit:
 docet idem Leſſ. P. meum vinum
 per hanc mixtionem fuit deterius
 vino aliorum. C. 5. ollas aquæ ven-
 didiſti, & tibi cum obligatione re-
 ſtitu-

stituendi, pœnas ineffabiles post mortem emisti. P. aliis deficiente venali vino, literis confictis, sparsi rumorem, de navibus, quæ vinum advehabant, submersis, & ideo carius 20. dolia vini vendidi. C. teneris restituere, damnificatis minore pretio vendendo, vel si non omnes nôsti, pauperibus iniquè collectam pecuniam conferendo. P. sed sub mortali an teneor? C. an magnam omnibus simul sumptis hac fraude fecisti iniuriam. P. non magnam, quia venditis ollæ mensurâ tali fraude vini doliis lucratus si 50. C. amor proprius tibi ex camelo fecit muscam. Sub mortali debes restituere. P. utiq; non tenerer restituere si pretium vini auctum esset, iam falso tali rumore non per me causato, & inscio fraudis. C. etiam probabilius tunc tenereris. Nam idem pretium nequit esse iustum & iniustum respectu diversorum, sed respectu illorum, qui rumoris sunt causa, est iniustum. E. etiam respectu

Q

alio-

aliorum, cum tale pretium non sit à Magistratu constitutum, nec approbatum. Ita Rebellus &c. contra Medinam & Graffium. P. monetam falsam defectu ponderis, & materiae iustae pro mercibus exposui. C. in qua quantitate, & quoties? P. in magna & ter. C. redde, quod debes. P. ut. q. non tenerer reddere, emendo merces formaliter falsam monetam materiam bonam habente, cui appressa est forma & signum Principis sine ulla auctoritate. C. talis moneta si exponatur habet valorem intrinsecum, & communem, non item prior. Sed quorsum haec tua argumenta, an venisti conscientiam expiatum, an me examinatum? P. mi Pater ignosce, multis antea confessus, resolutiones mihi damnosas accepi, sed difficultates oppositae confessarios ab errore in viam bonam reduxerunt. Sed adhuc dubio coarctor. Illam monetam materialiter falsam inscius exposui. C. adhuc teneris eam recipere, & aliam bonam

bonam dare. Receptam autem *sup*
 prime, aut detecto vitio vende, quan-
 ti potes. P. habeo damnum. C. hoc
 casui & improvidentiæ tuæ impu-
 ta, & aliis non noce. Errasti talem pes-
 cuniam acceptando, sed error oli-
 ranti nocere debet. Ita Nav: & OO.
 P. quandam rem pretiosam vilissimo
 pretio emi ab hoste raptore. C. si e-
 misti eo fine, ut redderes Domino
 pretium datum refundenti, utiliter
 gessisti negotium Domini, quem de-
 beres inquirere. P. rem hanc emi,
 quia casui prudenter, à Domino ha-
 beri pro derelicta. C. pro hac re de-
 didisti vile pretium seu infra dimidiū,
 titulo occupationis, non emptionis, & **117**
 potes eam retinere. Sed si Dominus
 comparuerit. deberes ei rem reddere,
 si eam constaret non habuisse pro de-
 relicta. Tunc enim eius rei adhuc
 dominium haberet. P. plura non
 occurrunt. C. caudata hæc sunt tua
 peccata, non dimittenda, nisi gladio
 efficacis propositi de restitutione, nunc

Q2

hanc

hanc caudam refecis. Promittis ne id verè & ex animo, non verbotenus tantùm DEUS enim non irridetur. P. propono. C. non sis post hac tam avidus rerum, quæ nunquam exsatiant cor. Et bona omnia caduca non sunt nisi micæ, quæ cadunt de mensa divitis, scilicet DEI ad canes, nempe mortales. Quæ igitur hæc cæcitas, quæ fatuitas, recusare regias epulas in Cælis, ut obtineas micas in terris, ut comedas pomum, perdere Regnum. Ut sis bonus imiteris hominem pessimum, te ipsum, quantum studuisti opibus colligendis, tantum stude virtutibus &c.

Rationem agendi cum mercatore expediimus. Huius autem quæsitæ, quænam sit ratio agendi cum aliis penitentibus resolutionem habes, à num: 6. ad n. 91. & infra.

Capite libri tricipitis coronato sub faustissimis auspiciis

speciis Magni **MECÆ NATIS**
 fit
CORONIS CORONÆ
THEOLOGICÆ.

NEmpe lapides pretiosi, non illi,
 de quibus innuit Laurentius Ju-
 stin: c. 7 dicens: in ipsa Corona
 tanquam lapides pretiosi fulgent 12.
 genera gaudiorum, sanitas absq̄; infir-
 mitate, juvenus absq̄; senectute, satie-
 tas sine fastidio, libertas sine impedi-
 mento, pulchritudo sine deformitate,
 impassibilitas sine morte, abundantia
 sine indigentia, securitas sine timore,
 cognitio sine errore, gloria sine ignomi-
 nia, pax sine perturbatione, gaudium,
 sine tristitia. Hec ille. Nam hi sunt
 pretiosi in oculis DEI, & Sanctorum
 soli Coronæ calicæ proprii. Porro lapi-
 des Coronæ Theologicæ & si sint per-
 cari in oculis sed vilissimi in conspectu
 populi. Sunt autem 12.

118

Q3

Pri-

Primus Adamas, cujus durities sanguine hirci domatur.

Aliàs

Ratio agendi cum obstinato peccatore.

PÆnit: Mi Pater sum in periculo vitæ C. video te sanum. P. sanus sum, sed fors hodie moriturus. Provocavi adversarium ad duellum hodie horâ tertiâ instituendum; ne sine Sacramentis decedam, confiteor tibi peccata mea. C. hoc primò feci **119** lus confitere, quod ad duellum iure naturæ vetitum provocasti. P. à quibus habeo animum resiliendi, de his me accusabo à proposito autem duelli resilire nequeo. Aliàs promissis non stabo, cum ad hoc iure naturæ obliger. C. ineptis. Promissio de re illicita non obligat, utpote stulta, & peccaminosa. Si vis patere tibi aures confessariis, desiste ab impii duelli proposito. P. non possum. Honor meus periclitabitur. C. imò periclitabitur, si in

si in malo perstiteris. Nemo tibi, nisi stultus timiditatis notam affricabit si destiteris, imò prudentes te, laudibus sub sidera tollent, quod non fueris prodigus vitæ tuæ. P. sapientia mundi tales habet ut timidos, ego autem, communi sensu sum audacis pectoris heros. C. sapientia huius mundi stultitia est apud DEUM. Stultus fueris, si stultitiæ huic credulas aures dederis. P. at risus & opprobrium populi fiam. C. si stipendia mereris apud Regem, an curares sannas, & sibilos stultorum, habita magna æstimatione, favoreq; Principis, ac totius Regni? P. contemnerem latratus canicularum. C. Quis amabo, maior, an Rex cum Proceribus, an DEUS cum Sanctis Omnibus? P. DEUS utiq; maior. C. imò infinites maior. Si huic præfers stultitiam mundi, stultior es, quam si præferres aureis montibus stercora. Utiq; Regi cum toto Regno, annueres postulanti id à te, quod per me DEUS cum Sanctis petit. P. annue-

rem. C. & Regi Regum haud annues? P. do victas manus ab impio proposito refilio, & eius me accuso, ac doleo, quod DEUM offenderim. C. condonasne inimico personalem
 220 offensam? P. non possum. C. potuit David, Stephanus, & alii gravissimas condonare offensas & tu levioribus dicis, te non posse veniam dare? Ais te fortis pectoris heroem, & hic imbellem puerum te probas? Fortior est, qui se, quam qui fortissima vincit mania. P. sed hic meus adversarius, villam meam iniquissimè occupatam infedit. C. Jure cum illo agito, offensam autem personalem ignoscito. P. sed me gravissimè læsit in honore, & fama C. id mihi constat sed magis tu, & toties læsisti Regem Regum, & tamen tibi libenter paratus est veniam dare, si resipueris. P. DEUS est infinitè bonus. C. & tu non vis esse bonus? Visne ne tibi dimitti à DEO peccata? P. volo. C. non vis si non dimittis Dimittes, DEUS te imitabitur,

tur, & tibi veniam dabit, nam id pro-
 miit, dicens: Dimittite & dimitte-
 tur vobis. Si hac tuâ irâ noceres ini-
 mico tuo, haberes rationem licet fu-
 tilem non dimittendi, at verò tibi
 soli gravissimè noces, insomnes no-
 ctes ducendo, vitam amaram cum
 continua mentis perturbatione, & gra-
 vi conscientia remorsu exigendo, ac
 æternæ damnationis reatum incur-
 rendo. P. mi Pater vicisti. Condono
 offensas. C. cuius amore? P. tran-
 quilitatis internæ, C. potius condona
 amore Christi pro crucifixoribus, i-
 mò pro te deprecantis. P. condono:
 C. perge ultra. P. bona immobilia
 progenitoribus meis iniquissime ad-
 iudicata possideo. C. restituere tene-
 ris cum lucro cessante, & damno e-
 mergente. P. si restituero, nec ego,
 nec filii mei habebunt subsidia ho-
 nestæ vitæ. C. restitue, non est ab-
 breviata manus Domini: providebit
 tibi & filiis necessaria vitæ. Dominus
 orbis Pater est, utinam te, ut filium
 geras

geras. Megisne tu diligis te, & filios, quàm Patrem tuum, DEUM tuum? P. ratio dicitur, me debere, DEUM amare super omnia. C. obsequere rationi. Utiq; tibi filii fortè nihil boni præstiterunt cùm tamen DEUS, quotidie sua in te effundat beneficia, Illi, & legi naturæ restitutionem præcipienti morem age. P. quid faciendum, propono restitutionem? C. non ne id in antea actis confessionibus promissisti? P. omnino ita. C. promissisti, nec fecisti, animam perdidisti. Si vis à peccatis absolutionem, fac primò restitutionem. Lulisti alios fictis propositis, & me ludes &c.

Secundus Amethyslus, qui vini rubri colorem præfert, & ebrietatem reprimere creditur.

Aliàs

Ratio agendi cum ebrietatis osore.

Pænit: Plus æquo punivi famulum ebrietati deditum, ipse pte-ctendus

ctendus, nam bibi coactus, propter
 solam voluptatem, & victus aliena
 importunitate, inebriavi me, non ad-
 vertens periculum ebrietatis. Item
 concitavi quendam ad blasphemias,
 eius ebrietatem sine vi illata impe-
 diendo C. Previdistine id? P.
 prævidi. C. debuisti potius permit-
 tere ebrietatem, utpote minus malum,
 sic determinato aliunde ad peccatum;
 potest svaderi minus, ut avertatur
 maius crimen &c.

122

*Tertius Azbestus, qui semel accensus,
 susceptos detinet ignes, extinguiq, nequit*

Aliàs

Ratio agendi cum habituato
 peccatore.

PÆnit: Sæpe inadvertenter peie-
 ravi ex consvetudine. C. raro
 quis ex consvetudine mortaliter
 mala aliquid faciens, facit sine ulla
 advertentia malitiæ, aderit enim com-
 muniter advertentia saltem virtualis,
 sive

sive tenuis, & quasi imperceptibilis, quæ prout sufficit ad actu bene operandum, sic ad actu peccandum. V. LaCroix n. 974. Accusasne te, si advertenter peierâsti. P. accuso. C. esne conatus hanc malam consuetudinem extirpare? P. non adverti ad hanc obligationem. C. quivis tenetur amovere causam peccati etiam materialis, si nihil obstat. P. quid hoc est peccatum materiale? C. quod fit cum usu rationis, sed sine advertentia mali. P. mi Pater porrige modum huius consuetudinis tollendæ. C. à mendaciis abstine, & quoties te deprehendes mentitum, pœnam aliquam tibi impone. P. in ebrietate plena v. 15. commissâ, contumeliis graviter inhonoravi personas honoratas, an teneor deprecari? C. non teneris, si id non prævidisti. P. prævidi v. 9. C. teneris læsum honorem reparare. Si in ebrietate occideres prævidens, nec sufficienter præcavens malum, teneris ad restitutionem damnorum ex homicidio

cidio. P. hæ contumeliæ nec mate-
 rialiter fuerunt peccata, nam proces-
 serunt à me ebrio, veluti à psittaco.
 C. at fuerunt peccata in causa ebrie-
 tatis. P. ebrietas non potest causare
 verba utentis ratione. C. quid tum:
 sed tu scienter dedisti causam contu-
 meliarum voluntariè te inebriando.
 P. solebam me exponere periculo pec-
 candi. C. quo peccato? P. mortali.
 C. qua specie peccati, & quoties, &
 an periculo proximo? P. non capio
 quid sit periculum proximum? C.
 quod sæpe coniungitur cum peccato.
 Hinc qui scit, si decies accedat tale **124**
 consortium, se octies, vel septies ca-
 dere, periculum illi est moraliter cer-
 tum, si autem ter, aut 4ter solum ca-
 dat est periculum tantum probabilis.
 V. Gobat n. 527. P. exposui me pe-
 riculo ebrietatis ter. C. dic quo ge-
 nere potùs excedis? P. vino adusto.
 Detrahebam aliis sæpe in re gravi.
 C. in quo eorum læsisti famam. P.
 dixi de iis, quod sint superbi, iracundi,
 parci

parci, prodigales, invidi. C. hæc vitia non sunt iniuriosa valde, nec multum detrahunt de existimatione famæ apud ignorantés illa. P. plura non memini, de peccatis doleo. C. pro pænitentia 10 diebus etiam interruptis quibus placuerit, abstinēbis à vino adusto amore Christi felle poti &c. &c.

Quartus Carbunculus, qui Ruellio teste, gemmis sui imaginem imprimit.

Aliàs

Ratio agendi cum scandaloso
Sacerdote.

PÆnit: Gulâ victus comedi carnes 4 septimanis quadragesimæ, ut videntes inducerem ad idem nefas. C. quoties singulis diebus hæc fuit comestio? P. bis. C. quot tali
125 esu contiecisti in gravem difficultatem, & tentationem, cui difficillimè poterant resistere. P. contieci 4. C. dæmonis & Lutheri Apostolum egisti.
P. lo.

P. locutus sum turpia cum desiderio ad liberas prævidendo hic lapsum audientium. C. quoties locutus es cum tali desiderio, & ad quot liberas? P. locutus sum ter cum affectu ad liberas duas. C. an singulis vicibus loquelæ fuit desiderium ad duas. P. semel fuit desiderium ad unam, bis ad duas. C. fuitne hæc loquela cum scandalo. P. non fuit cum scandalo directo, quia ruinam proximi non intendi, sed fuit cum indirecto. quia prævidi scandalizandos audientes, & movendos ad peccandum. An mihi dicenda species peccati, ad quod prævidi movendos? C. aliqui cum Tambur: l. 2. c. 1. §. 17. dicunt, non esse dicendam, quia tale scandalum solùm est contra charitatem debitam proximo, quâ non debet quis illi esse occasio peccati, non autem contra alias virtutes particulares, quæ non obligant saltem graviter, ut vitia contraria in aliis impediamus, sed ut illa positivè non svadeamus. Sed alii melius docent, eum, qui scandaliz-

dalizat committere etiam peccatum e-
 tus speciei, ad quam alteri est occasio,
 & debere præter speciem peccati, per
 quod, & ad quod induxit, confiteri
 quot personas, & quali peccato scan-
 dalizavit? P. cum quodam hac inten-
 tione solebam potare, ut expensis pe-
 cuniis furaretur res maioris pretii. C.
 quoties hac intentione potasti? P.
 vicibus 10. an teneor ad restitutio-
 nem? C. non teneris, quia non pec-
 casti contra iustitiam, sed solum con-
 tra charitatem. Sic non tenetur resti-
 tuere, qui solo tantum exemplo, non
 verò cooperatione aliqua induxit a-
 lios ad furtum. P. cantiones obscæ-
 nas cum delectatione turpi sine effe-
 ctu ad ullum cecini ter. C. an fuit
 cum scandalo? P. nescio ullum hinc
 sumpsisse occasionem peccati. C. po-
 terasne probabiliter timere, ne per
 hanc actionem alliciantur alii ad pec-
 catum, qui aliàs non peccarent. P.
 de tribus poteram timere, de quatuor
 non; nam horum duo erant valde pro-

bi,

bi,
 sic e
 tion
 fact
 dalo
 con
 mat
 sa c
 soli
 ni,
 test
 P. h
 trin
 con
 P. t
 etia
 cibo
 ad
 pro
 lat
 cat
 secr
 hos
 dec

um e-
 ccasio,
 ti, per
 niteri
 scan-
 inten-
 is pe-
 titi. C.
 P.
 tutio-
 pec-
 con-
 resti-
 non
 tit a-
 bscæ-
 effe-
 fuit
 hinc
 po-
 per
 pec-
 P.
 tuor
 pro;
 i,

bi, duo vitis carnis dediti. C. ergo
 sic erat confitendum. Obscenas can-
 tiones cum delectatione facta sine af-
 fectu ad ullum cecini ter cum scan-
 dalo trium. P. Horum peccatorum
 confcius Sacramentum pænitentia &
 matrimonii administravi non præmis-
 sa contritione. C. quid ineptis Utiq;
 soli coniuges sunt ministri matrimo-
 nii, Parochus autem est qualificatus
 testis, forte hic latet aliquod scelus.
 P. hoc latet, quod cum uxore aliena
 trinam habuerim copulam. C. &
 confessions quoties, & quot excepisti
 P. ter, & hominum decem. Habitâ
 etiam copiâ confessarii, celebravi vi-
 cibus 10, sed ne indigné consecrarem,
 ad speciem tantum, sine intentione
 protuli formam. C. grandem idolo-
 latriam commisisti: minus tuum pec-
 catum foret, si præmissa intentione cō-
 secrares. An etiam non consecratas
 hostias pro consecratis dedisti? P.
 dedi infirmis 10. C. etsi tibi mors in-

126

R

tenta-

tentaretur, non liceret tibi sic adm-
nistrationem Sacramenti simulare &c.

*Quintus, Cinedia tumores persanans,
tempestates, & serenitates, prænuntiās*

Aliàs

Ratio agendi cum superbo.

PÆnit: Putabam ter, me habere à
me ipso bona naturæ & fortunæ.

C. bona ista an sunt donæ? si sunt
dona, sunt al cuius dona, sed non al-
127 terius, nisi DEI, dicentis: Quid habes
quod non accepisti? P. iactabam me
scientiâ. Aliqua feci exterius, ut San-
ctus viderer, sed intus volui esse ma-
lus. C. an per mortalia. P. per ve-
nialia? Appetii dignitatem, ut libe-
riùs peccarem. C. quo peccato? P.
oppressionis pauperum. C. quoties sic
appetiisti? P. ter. Munus Iudicis
assumere præsumpti, cum gravi alio-
rum periculo, cum sim ignarus iuris.
C. teneris dimittere. Nonne iam hinc
aliquid secutum damnum. P. adhuc
non.

non. Vané mihi complacebam in
donis DEI. C. imago non sibi com-
placet in auro, & gemmis, quibus pro
processione ornatur: huic aſsimila te
&c. &c.

*Sextus, Cryſtallus, cujus origo ad gla-
ciem aqueam diuturno frigore concre-
tam, ſolidatam, refertur à ſcriptoribus
graviffimis. In hiſt: nat: curioſa Polo-
nie.*

Aliàs

Ratio agendi cum tepido in
DEI ſervitio.

PÆnit: Actus virtutum rarò &
valde frigidè expedito. C. unus
actus intensus facit pro mille re-
miſſis, ait P. Gaſpar Druzbicki f. 99
P. ſine devotionis fervore bona opera
expedito. C. hic panis ſine hoc fru-
mento DEO non placet. P. Coro-
nas B. V. & alias privatas devotiones
ex negligentia omitto, aut volunta-
riè diſtractus perſolvo. C, ſi loquere-

R2

ris Re-

128 ris Regi nunquid ei tergum obver-
 teres, ut cum lixa otiosè confabulare-
 ris. Percellat mentem illud effatum.
 Maledictus, qui opus DEI facit ne-
 gligenter, & illud Nirembergii de-
 ador: inspir: In maximos peccatores
 liberalis est DEUS, at erga negligentes
 quasi avarus & parcus, non dat
 illis, quod sapè dabit potiùs peccatoribus.
 P. aliqua virtutis exercitià intermissi,
 quia sanctuli nomen mihi appingi erubosco.
 C. dic derisori mundo: non erubeseo nomen Christiani,
 nec sanctuli. Utinam sim Sanctus,
 at maximus peccatorum sum! P. aliena dicta
 & facta carpebam &c.
*Septimns, Hyacinthus, qui cæli mutationem
 in se exhibet, tristis die nubilo,
 die sereno amènior.*

Aliàs

Ratio agendi cum inconstante
 Protheo.

PÆnit: mi Pater ego sum Græca
 fidei unitus, amplecti volo ritum
 Roma-

Romanum. C. nefas velle, quod Ec-
 clesia prohibet. P. utiq; fas est Schi-
 smaticis etiam iis, qui quondam erant
 uniti accedere ad ritum Romanum,
 C. id nulla lex vetat. P. at habeo
 causam gravem quæ me fortè excusat
 à lege Ecclesiastica. C. quæ est illa?
 P. uxorem duxi Romani ritûs. Hæc ¹²⁹
 sua Festa & ieiunia servat, ego mea.
 Maxima est turbatio, iurgia, & ma-
 ledictiones domi. Rixa nobis domi-
 natur. C. potes festa, & ieiunia Ec-
 clesie Latinæ observare, neglectis
 Græcis, sed communicare debebis ritu
 Græco. P. accessorium sequitur prin-
 cipale, potius uxor servet mea ieiu-
 nia, & Festa, & communiqueet ritu la-
 tino. C. si volet, licebit. Persvade
 illi hoc. P. si non persvasero. figam
 domicilium in Provincia tali, in qua
 nullum est templum ritûs Græci, &
 ibi servabo ritum latinum, & leges
 Ecclesie Latinæ. An id licebit? C.
 licebit, quia tunc censeberis esse trans-
 latus ad ritum Latinum. Sed si re-

dieris ad Patriam, debebis ad tuum
 regredi ritum. P. in pœnam peccati
 mihi, DEUS hanc dedit uxorem. C.
 cuius peccati? P. religioni nomen
 dedi, sed eam non ingressus vocatio-
 nem abieci, spe divitiarum & hono-
 rum per nuptias obtinendorum. C.
 gemmam pretiosam pro umbra abie-
 cisti. Status hic amplectendus ad quem
 DEUS vocat, non ad quem mundus.
 Multis pessimè celsit, non DEUM
 vocantem, sed mundum sequi. Spe-
 rabant bona caduca, sed & his, & æ-
 ternis bonis exciderunt. P. prospero
 rerum successu nimis efferebar, & re-
 bus in arctis animo cadebam. Pœni-
 tentiam à confessario iniunctam non
 implevi ex negligentia bis. C. an-
 gravem & pro mortalibus pœniten-
 tiam. P. ita est. C. imple quam
 primùm. Pœnitentia gravis pro mor-
 tali obligat sub mortali: quia etiam
 levem pro gravius noxis quondam
 non implevi. C. levis non obligat
 sub mortali. P. petente vidua offi-
 cium

ciun
 ciun
 quic
 fra
 ria

Oz
 rah

P

cofe
 dete
 nibi
 in
 bon
 C.
 con
 sola
 Por
 an
 ver

cium pro defuncto absolvi. C. si officium defunctorum vel parvum B. V. quid hic noxæ? Monstra, quæ monstra sub h c pallio latent? P. adultèria tria &c &c.

Octavus, Magnes, qui non solum ferrum trahit, sed vim communicat attritus.

Aliàs

Ratio agendi cum fure.

PÆnit: Adhuc puer furatus tres aureos, & id in confessione pudor reticuit. C. an id iam in alia confessione detexisti. P. nunc primò detego. C. in quot postea confessionibus hoc nefas scienter reticivist? P. in nulla. Alias enim confessiones bona fide feci, furti istius immemor. C. confitearis peccata mortalia in illa confessione sacrilega, detecta. P. tunc sola venialia confess9, communicavi. Porro hos aureos domino reddendos? an possum dare illi virgini quam scio versari in extrema necessitate Spiritu-

130

R₄

tuali

tuali & corporali, velleq: vitam fame
 attritam, protrahere, pro mercede pa-
 cta, pluribus concedendo sui corporis
 usum? C. licet in extrema necessi-
 tate, dum probabiliter imminet peri-
 culum mortis corporalis vel Spiritua-
 lis, indigentem sublevare etiam ex a-
 lieno. V. Croix P. Alio consilio, &
 hortatu induxi ad faciendum grave
 damnum in horto. C. teneris totum
 restituere. P. vix ego aliquid hinc
 participavi, reddam, quod ipse accepi.
 C. si focii suas restituerint partes, tu
 reddes, quod per te accepisti. P. illis
 hæresis non permittet restitutionem.
 C. hanc in solidum tibi persvadeat
 Sancta fides. Dic an restituestotum?
 P. restituam. C. non satis tibi credo,
 vade prius restitue, & tunc venies pro
 confessione. P. mi Pater ego pere-
 grinus prohibebor ad te reditu, pro-
 pono restitutionem, non differ abso-
 lutionem. C. fors etiam tibi alias
 contigit furta confiteri. an iustus fe-
 cisti restitutionem? P. feci. C. scito
 te pecca^o

te peccaturum mortaliter, si non curabis statim restituere, quoties tibi se occasio restituendi offeret. P. at dubito an tenear ad restitutionem, quia hoc damnum tali Domino intuli, qui mihi mea unius anni obsequia non solvit. C. quanti aestimas stipendium retentum, & quanti damnū hortense? P. damnum fl: 30. p.m. stipendium fl. 50. C. damno per te facto, tibi Dominus solūm debet 20. fl: hoc solūm potes requirere, damno non restituto. P. furatus sum rem meam alteri. C. utiq; furtum est ablatio rei alienæ invito rationabiliter Domino? P. hæc res fuit etiam aliena, quo ad legitimam eius detentionem, & fuit adum quid Depositarii cui volui intentare litem de hæc re. Mihi etiam debitas abstuli debitorum pecunias. C. si probabiliter debitas, teneris restituere. P. certò debitas. C. potuistine eas commodè exigere coram Iudice? P. non potui probare debitam. C. nonne hinc

alii venerunt in suspicionem furti,
 cum gravi suo damno. P, ita est:
 sed ego id non intendi, usus iure
 meo. C. cura, ne tibi debitor iterum
 solvat, quod iam invitus solvit. P.
 furatus sum summam magnam cum
 animo intra quadrantem horæ resti-
 tuendi, an peccavi mortaliter? C.
 non; quia tali furto grave non in-
 fertur damnum, nec est diuturnæ re-
 tentionis periculum, nec Dominus
 graviter invitus, P. post levia fur-
 ta abstuli quandam rem levem, quâ
 gravis quantitas est completa. C.
 restitue, P. utiq; non teneor sub
 mortali. C. teneris: liber enim tuus
 consensus in grave damnum totum,
 fuit pecc: mort: sic peccat si ad gra-
 vem materiam veniat, qui die ieiunii
 comedit sapius pauca, qui omittit
 multas partes Horarum, qui die fe-
 sto multa parva opera servilia exer-
 cet. P. utiq; ultima acceptio solùm
 leviter concurrebat ad quantitatem
 gravem, addendo tantùm aliquid
 leve.

sed priores receptiones non erat mortale. E. nec ultima. C. ita arguit Lessius &c. sed LaCroix negat consequentiam quia ultima acceptio habebat pro obiecto omnes priores materias, priores verò acceptiones non respiciebant posteriores. P. meæ acceptiones priores respiciebant posteriores, quia per singulas earum volui pervenire ad magnam quantitatem. C. singulis acceptioibus his peccasti mortaliter, dic quoties eas fecisti? P. v. 6. De his & aliis doleo &c. &c.

Nonus, Mindan nivei coloris, qui à seferas longè arcere dicitur.

Aliàs

Ratio agendi cum juvene casto.

PÆnit: Quendam ad maledictiones provocavi, libro eius clam combusto. C. compensa damnū P. ille liber tractabat de rebus venereis. C. benè egisti comburendo. P. cantio-

cantiones obscenas, & verba turpia aliquoties auribus excepti. C. an cum turpi delectatione? P. cum torvi vultus indignatione. C. abscedendum erat é loco. P. penetrabile frigus adurebat. C. corripiendum impudens os. P. putavi me nihil mea correptione effecturum, nec teneri ad inutilem actionem. Sine necessitate quidpiam in materia lubrica legi ex curiositate. Hinc exortus in carne motus, sed mox repressus. Sape sollicitatus à puella ad scelus, duris verbis, & verberibus bestiam abegi. C. hoc fac, & vives. Dic tali lupa: nolles peccare in publica platea inspectante populo, & vis peccare in oculis Angelorum & Supremi Iudicis, qui te potest in actu peccati perdere. P. turpia phantasmata & pollutionem habui in somno, sed & tunc tam fortem ponebam dissensum; ut evigilarem præ lucta: expergefactus tamen non repressi sed permisi absolvi pollutionem ex causis naturalibus

ince-^o

inceptam, ne aliàs noceret valetudini.
 C. licere id docent multi, si non sit
 periculum consensùs in delectationem
 P. de tali pollutione gavisus sum,
 quia fuit causa alicuius boni: dubito
 an id licitum? C. Lugo, Sporer,
 docent esse licitum: sed hæc sententia
 vicina est prop: 15. damnata: Lici-
 tum est filio gaudere de parricidio
 Parentis à se in ebrietate perpetrato
 propter ingentes divitias inde ex hæ-
 reditate consecutas. Hinc dico cum
 LaCroix l. 3. p. 1. Sicut licitum est
 gaudere tantùm de hæreditate post
 mortem Patris obtenta, non autem de
 ipsa morte, sic solùm licere gaudere
 de effectu post pollutionem secuto, non
 autem de pollutione secundùm se &c.

*Decimus, Nymphæus, qui pluvii inci-
 dentibus accenditur.*

Aliàs

Ratio agendi cum iracundo.

Pænit:

132 **P**Ænit: Ex indignatione, quòd me indigné tractet, contempſi graviter proximum bis, & odio gravibahui ter. Diutius iram retinui, cogitando modum, & mediã vindictæ gravis ter. Iratus elevata voce multa inordinatè & confusè locutus sum. Ex ira pluviiſ, & ventis ſimul, ut à DEO immiſiſ, maledixi bis. Optavi mortem proximo ter. C. ſi propter Spiritualem utilitatem ſubiecti, vel temporalem communitatis, excuſariſ: P. propter privatum commodum &c.

Undecimus, Astroites, qui eſt ſtellulis nigricantibus inſignitus.

Aliàs

Ratio agendi cum probo defectibus fuſcato.

PÆnit: Nonnulla captandæ populariſ auræ gratiã dixi, & feci. Negligenter attendi concioni, in

templo

templo, neglecta oratione, oculis vagabar, & eos defigebam in vultibus etiam puellarum cum delectatione non turpi, sed tali, qualis est ex visione horti àmæni, vel prati. C. detinendi sunt oculi, quasi quidam raptores ad culpam, ait S. Gregor: & intueri non decet, quod non licet concupiscere. P. tangebam facies puerorum cum delectatione purè sensibili, quæ oritur in appetitu sensitivo, cum aliqua corporis alteratione per motum spirituum vitalium, propter solam proportionem, quam res talis habet, cum organo talis sensus sine ulla commotione circa partes genitales. Et hanc delectationem quæsiui propter ipsam, quia placet sensui, sistendo in ea. V. LaCroix lib: 5. num: 94. Cogitationibus venereis inhæsi cum delectatione merè, quæ in sola voluntate fuit sine ulla turpi commotione. C. fuitne hæc delectatio practica & morosa, seu an illam voluntas tua advertenter, & de-

133

& deliberatè admittit: & in ea morabatur: P. ita est. C. cur huius noxæ non dixisti numerum? P. non habui pro mortali peccato delectationem de re venerea merè Spiritua-lem. C. omnis delectatio morosa venerea est mortale peccatum, si provocet ad amorem vel desiderium obiecti delectabilis. Non enim in materia luxuriæ datur parvitas materiæ. P. Tabaco nasali sum usus ante Communionem, sed audivi id licere. C. est quidem Urbani VIII. constitutio 161. & Synodi Coloniensis p. 88. prohibitio, ne ullus Clericus vel Laicus ante Missam vel communionem sumat tabacum nasale, ut habet LaCroix n. 560. Sed hæc lex vel non est sufficienter promulgata, vel ei per consuetudinem derogatum, cum multi docti & pii viri, ante tempus communionis etiam non compulsu casu necessitatis, utantur talibus tabaci delictis, à quibus si vel unâ horâ abstinerent, non unam in Cælo Coronam mere-

me
si d
Bon
hab
nis
&
luri
peri
non
lam
Rho
dici
le c
levi
pon
per
V.
teiu
tati
mec
cess
die
cidi
qui
qu

mererentur, & quidē maiorem, quā
 si disciplinam per Miserere facerent.
 Bonum est ieiunium etiam nasi, in
 habituatis fortē præferendum tridua-
 nis ieiuniis. P. superfluous fui in cibo
 & potu, unde prævidi secuturas pol-
 lutiones in somno. An per hanc su-
 perfluitatem peccavi mortaliter? C.
 non sed solum venialiter, contra so-
 lam virtutem temperantia, ut docet
 Rhodéz d. 1. q. 3. l. 2. Sporer tamen
 dicit, hunc excessum etiam esse venia-
 le contra castitatem, quia videtur esse
 levis deordinatio contra castitatem,
 ponere sine causa aliquid remotē &
 per accidens causativum pollutionis.
 V. Croix. P. mi Pater ego in arcto
 ieiunio experior me maiores pati ten-
 tationes, quā si ad satietatem co-
 medam? C. id potest refundi in ex-
 cessum in cibo, & potu antecedentium
 dierum, tanquam in causam per ac-
 cidens, vel in damonis ignita tela,
 quibus etiam anachoretæ ardebant,
 quorum membra ieiuniis pallebant.

S

P. pro-

P. proximum temere iudicavi in re
levi. Mentitus sum: conquerebar
in adversis. Tempus otio trivi, ma-
ledixi alteri, & contumeliosa verba
dixi sine læsione gravi. Plura non
memini, de omnibus doleo &c. C.
potuisti ad maius meritum dicere nu-
merum etiam venialium. P. utique
non teneor. C. in te DEUS quotidie
multa congerit beneficia, & tamen ad
nihil tenetur. Pro pœnit: dices 5.
Pater & Ave &c &c.

*Duodecimus, Chalcedonius, qui varios
colores refert, pro diversitate luminis,
cui exponitur.*

Aliàs

Ratio agendi cum obnoxio
variis noxis.

P. Pœnit: Ædificavi homines. C.
quid hic malis ægritudo medico
detegenda non sanitas. P. ædi-
134 ficavi homines. C. quis latet anguis
in herba hac. P. ex fornicatione
trina

trina nata proles gemina. C. sicerat prius scelus pandendum. Teneris providere alimenta proli. P. mater providehit. C. mater primo trien- nio nihil tenetur dare, præter lac proli etiam illegitimæ. P. dubium est, an hæc mea est proles. Nam mater e- tiam fuit cognita ab alio, & dubitat an ex me, an ex alio conceperit. C. bini posuistis causam generationis, bini ad alimenta concurrite, & æqua- liter onus sustinete, nisi alter vestrum est ditior. Hic enim plus tenetur contribuere. P. mi Pater videtur esse iniquum, ut ex dubio fundamento oriatur certa obligatio, hic autem fundamentum obligationis est pater- nitas, quæ respectu utrius est dubia. C. ad quem physi accedit proles. P. ad me. C. similitudo te probat esse Patrem. P. similitudo hæc potest referri in imaginationem matris, me tempore conceptionis in phantasia ha- bentis. C. ita quidem. P. ergo non tensor ad alimenta tali proli? C. sen-

tentia communis apud Lugo de iust:
d. 3. dicit te teneri. Gobat autem &
alii docent in hoc casu neutrum teneri
ad alendam prolem, & hæc à neutro
posset aliquid furripere, ideoq; illi
debere provideri à matre, ac si planè
nesciret quis eam cognovisset, quia
singuli sunt in possessione contra pro-
lem exigentem alimenta, & cum ipsi
sint rei, proles autem sit actor, huic
incumbit probatio, quod ille sit Pa-
ter. Actore autem non probante
absolvitur reus. P. correxi ieiunium.
C an fortè die esuriali nihil comedi-
disti? P. comedi bis carnes residuas
die cinerum. C. sic erat confitendum,
nec ineptis terminis involvendum
nefas. P. volui non intelligi. C. ac-
cusasne te de hac ineptia? P. accuso
C. venisti conscientiam loturus, &
illam in hoc Sacro & pellucido fonte
Inquinas. P. derisi alterum. C. non-
ne ei nocuisti? P. nocui; hucusq; os-
sibus convulsis, nec manibus, nec pe-
dibus valet. C. nonne tu es veneficus?

P. non,

P. non, sed sapiens. C. unde tibi hæc
 sapientia stulta. P. magistro Patre
 cam didici. C. potius magistro dia-
 bolo. Potesne sine novo maleficio per-
 sanare maleficiatum? P. possum
 quibusdam signis sublati. C. fac
 hoc, & damnum compensa. P. si fe-
 cero, dæmon in me deserviet. C. non
 deserviet, tantum ei nuntium remitte,
 & prorsus eiura tyrannum. Rever-
 tere ad DEUM Patrem tuum, ipse
 erit Protector tuus: Imaginem S. I-
 gnatii & alias Reliquias SS. semper
 tecum deporta, non audebit ad te ac-
 cedere stygius hostis. P. Reliquiarum
 nulla mihi est. C. meo beneficio erit
 P. adulterium commisi cum Berta,
 an possum illi nubere, sublato per me
 à vivis eius marito, illam insciam, nec un-
 quam in eadem consensura. C. si
 ideo occidisti maritum, ut cum eius
 consorte liberius peccares, non ha-
 bendo intentionem ei nubendi, potes
 nubere. P. occidi, quia mihi certum
 erat eum propter hoc nefas meæ vitæ

insidiari. C. an cum moderamine
 inculpatæ tutelæ occidisti? P. nihil
 minus sperantem in via silvestri oc-
 cidi. C. intentio nubendi semper
 præsumitur in foro externo, quoties
 occisor vult contrahere cum adultera
 P. at ego certus sum, nunquam me
 habuisse intentionem Bertæ nubendi,
 C. si ita est, licebit illi nubere. - P.
 scelus proximi confitentis auditum u-
 ni revelavi. C. commisisti peccatum
 135 sacrilegii, faciendo contra reveren-
 tiam debitam Sacramento. P. ego
 laicus non teneor ad sigillum confes-
 sionis. C. omnes tenentur, ad quos ex
 confessione sola pervenit notitia pecca-
 ti. P. sed si esset aliquod veniale, an
 peccarem graviter, illud detegendo.
 C. non datur parvitas materiæ in ma-
 teria sigilli. V. P. La Croix & Bu-
 semb: l. 6. t. 4. e. 3. P. meus Parochus
 scrupulū nō habet, revelando peccata
 suorum penitentium etiam de nomine,
 C. secutus es peccātem, sequeris penas
 æternas dātem si penitentiā nō feceris:
 fuitne.

fuitne hæc revelatio cum damno famæ? P. scienti aliunde hoc nefas, mihi alias ignotum dixi. Ieiunium diei unius bis violavi comedendo gulosé lacticiâ, C. nonne obligabar etiam aliunde ad hoc ieiunium. P. obligabar, quia illud & superior mihi graviter præcepit, & confessarius iniunxit, & ego ipse DEO vovi. C. sic tibi erat hoc nefas explicandum. Una die bis lacticiâ edendo violavi ieiunium lege Ecclesiastica, Superioris, confessarii & voti, præceptum. P. utiq; si in quadragesimali Vigilia S. Mathiæ comedam hic in Polonia cum lacticinis non teneor confiteri circumstantias quadragesimæ, Vigiliæ 4 temporum. C. recté iudicâsti: Nam in hoc ieiunio non sunt diversi fines, & motiva diversimodè obligantia, ut in priori. P. Tristabar, apud quendam emi merces, C. cur, an ideo, quod homines non emant potius apud te, quàm apud alium, si ideo fuit æmulatio licita. P. tri-

136 stabar ideo, quia hoc est bonum alteri, & ego ideo negligor. C. an movebaris affectu removendi illud bonum proximi. P. ita est. C. quoties? P. bis. Item bis tristabar bono alterius. C. si ideo, quia hoc bonum fuit tibi vel aliis noxium, aut ideo, quia tu illo cares, vel quia proximus illo est indignus, excusaris. P. tristabar ideo, quod alter me inferior creascit in excellentia, ita ut me fiat superior, & ego apprehendi ipsum incrementum excellentiae, ut mihi malum. Gavissus sum alterius malo. C. an gravi & quoties? P. gravi v. 7. Scripta secreta valde, altero gravissimè invito legi. C. quoties? P. bis. Presentavi bis ad beneficium quendam indignum, solo respectu humano ductus. C. in gratiam lita non auderes offendere Regem. Talis promotio cedit in grave damnum Ecclesiae, cui etiam debetur restitutio. Damna tenetur compensare ante omnes indignus, qui procura

curavit sibi beneficium, post hunc,
 qui providit, deniq; cooperatores.
 P. pollutiones crebras procuravi. C.
 quoties? P. non assequor numerum,
 C. quando es ultimo confessus? P.
 10 menses hodie finiti. C. an sing
 gulis diebus hoc scelus patrâsti? P.
 à mense uno destisti ab hac noxa,
 quàm aliis mensibus singulis diebus
 exercui bis vel ter cum affectu ad
 liberas. Cogitationibus veneris
 delectabar sine affectu ad ullum.
 C. quoties? P. nescio. C. fu
 itne hæc delectatio vicibus 100.
 P. non fuit. C. sed totâ vitâ
 fuit & millies? P. fuit &c.

CRUX

CRUX CORONÆ THEOLOGICÆ.

*Catholici capitis est Corona, non tamen
ei insertis lapidibus pretiosis, addimus
Crucem.*

**Crux erit infensi mordax censura
Theonis,
Fortiter assumptus, Crux fuit
ipse labor.**

*Sed si requiris omnino etiam hic Cru-
cem, sit Crux ex Magnate.*

Aliàs

**Ratio agendi cum Magnate
arrogante.**

PÆnit: Thesauro Regni iniurius
fui, sed calculatione facta eva-
dam. C. restitutione facta eva-
ditur infernus, non fucis, & menda-
ciis. P. utiq; communitas non est ra-
tionabiliter invita, ut pro cura the-
sauri aliquid accipiatur. C. sed non
cum iniuria eius? Respublica pro
cura

cura hac constituit certum salarium,
 sine nota furti, nefas plus accipere.
 P. sed est parvum salarium. C. non
 erat acceptandum officium, si vide- 137
 batur parvum salarium. P. mea ob-
 sequia salario maiora. C. famulus
 nequit sine peccato compensare sibi
 obsequia, quæ iudicat salario maiora
 P. Sacerdotum ista sunt commenta,
 verior est praxis communis. C. pe-
 nes Ecclesiam est veritas, praxis ta-
 lis est contra legem etiam naturæ:
 iniquè accepta restituenda. P. Ver-
 bum, quod semel assumpsit, nunquam
 dimisit. C. nihil huc facit Div:
 Verbum, sed facit muldum lupus,
 qui raptam ovem devorat, nec resti-
 tuit. Non lupus sequendus, sed
 Christus, qui ea, quæ non rapuit, e-
 xolvebat. P. me lupum vocas? C.
 iniustitia vocat. Cui lupi nomen e-
 xosum, reddat unicuiq; ius suum.
 P. utiq; sine restitutione salvari pos-
 sum? C. qui est restituendo, nec
 restituit, salvari nequit. P. ego ca-
 vebo

vebo testamento, ut successores restituant. C. delegationem res ista non recipit. Verum propositum restituendi non differt reddere unicuique ius sum. P. mi Pater turbas me tua importunitate, ne dicam morositate. In trecentis millibus defraudavi bonum commune, & tantam summam deberem restituere, aliud esset de aliquot millibus. C. quo maior summa, maior obligatio restituendi. P. quando restituet lupus ovem assumptam. tunc & ego restituam. C. lupum impotentia excusat. P. sed & ego non sum restituendo, nam ablatam summam expendi in bona immobilia & mobilia. C. hoc ipso potentia est restituendi: sed mihi non est potentia iniquum rei alienae detentorem absolvendi, nisi firmo se obstringat restitutionis proposito. P. summam ablatam fundabo aliquot Collegia Societatis. C. fundationes ex bonis propriis, non alienis DEUS acceptat. P. sumus in mora, da Pater absolutionem.

tionem. C. huic præmittendus dolor cum firmo proposito non peccandi, & restituendi ablata. P. quid faciendum iam doleo, & restitutionem propono. C. quot actibus hæc summa ablata? P. parum refert. C. imò multum ad integritatem materialem Sacramenti. P. tribus actibus, plura non memini. C. præterea nonne aliquod debitum gravat. P. quid ad te mi Pater, si quid debeo, tu non solves pro me. C. modestè respondeat Judici reus. P. confitebar ego aliis, & nunquam sic exagitabar C. confessarii est etiam quærere de debitis, an illa tempore præfixo persolutas an etiam cum gravi damno rationabiliter invitæ creditoris retenta. P. dico itaq; me creditoribus 4. tempore quidem elapso, gravia non reddidisse debita, sed cur me alii confessarii multorum criminum mortuum reum sic non turbabant? C. fors rudes vel surdi erant. P. tales ego sponte quæsi. Nunc panites

in scilolum incidisse. C. qui sponte
 quarit confessarium indoctum, sur-
 dum, cæcum, nec numerum, nec spe-
 ciem peccati interrogantem, hic pæ-
 nitens, est impænitens, confessio eius
 invalida, & repetenda. P. ego non
 pro generali confessione veni. Ab-
 solve me. C. ad generalem instituen-
 dam est obligatio, cùm præteritæ con-
 fessiones non fuerunt integræ mate-
 rialiter, idq; mala fide. Si animus
 comparabitur pro confessione gene-
 rali intra duas horas, confitenti, hoc
 loco aures dabo. At curandum, ut -

Sit simplex humilis confessio,
 pura, fidelis.

PÆnit. Quæram alium mitiorem
 confessarium. C. per me licet,
 at doctus & prudens quæren-
 dus. Non enim imperito medico
 graves morbos permittimus curan-
 dos, sed peritis præsentibus medicis.

Imposita Coronæ Theologicæ cru-

ce ex Magnete svavi, cordis ferrum
 ad astra trahente in ratione agendi
 cum Magnate, [restant indigitanda
 crucis talis brachia. S. Bonaventura
 in Luc: c. 23. ait. Crux quâ mun-
 dus latro crucifigitur, est paupertas
 Spiritûs, cuius 4. sunt brachia: con-
 temptus gloriae, pæcuniæ, Patriæ &
 Parentelæ. Et crucis in Corona
 Theologica erectæ totidem sunt bra-
 chia.

138

*Primum brachium dextrum cum lem-
 mate: Dextera tua Domine percussit
 inimicum.*

Aliàs

Ratio agendi eum Principe
 belli iusti.

PÆnit: Victoriâ ex hoste Patriæ
 relatam, meæ insolenter dexteri-
 tati adscripsi, sed dextera Do-
 mini fecit virtutem. Nam in alio
 conflictu, milite meliùs animato &
 armato, hostium minoribus copiis vi-
 ctri-

Arlicem porrexi herbam. Mea superbia me humiliavit, & elatum cor, militem oppressit. Si mihi prorsus diffusus in DEI adiutorio totam spem posuissem, vincere potuissem. Accuso me etiam de hoc, quòd ante hos conflictus conscientiam non expiaverim; interea ambigo, an tenebar? C. Præceptum Divinum consistendi omnia mortalia obligat per se in articulo mortis, sive hoc sit ex morbo, sive ex periculo mortis in prælio, navigatione, partu periculoso &c. P. respectu consanguinitatis fovi tres tales, qui plures personas in exercitu repræsentabant, ut plura stipendiâ reciperent. C. est obligatio ad restitutionem talis furti, & compensationem damnorum inde fluentium. P. ter offerente se occasione, cum teneret vi officii, non corripui eos, qui pravum & corruptum victum comportabant, cuius causâ milites prope 100 mortui cum damno reipub: quod curabo compensari, Extorsi pecuniam

niam à populis ter, ut eâ acceptâ, exercitum aliò transferrem, sed & hoc gravamen beneficio restitutionis alleviabo. Pro damno levi in horto, facto contra severam prohibitionem, occiduum militem Sacramentis non expiatum, disciplinam militarem meâ conniventâ collapsam volens erigere. Summam trium millium in militem partiendam in meos usus converti, sed restituam &c. &c.

Secundum brachium sinistrum cum Epigraphæ. In sinistra illius gloria & divitiæ.

Aliàs

Ratio agendi cum divite avaro

PÆnit: In necessitate positus negavi eleemosynam. C. in quali necessitate, an in extrema, vel gravi? P. non capio verbum istud. C. necessitas extrema est, ex qua pauperi imminet periculum mortis, quod probabiliter incurretur, si proximi Indigentia

gentiæ non succurreretur; item est illa, ex qua est periculum proximum incidendi in tale malum, quod morti
139 æquiparetur, ut est perpetuus carcer, amissio oculorum, mutilatio manuum proximum peccati gravis periculum, ut si quis ob inopiam vellet se interficere. **Necessitas** gravis est, cum quis ob egestatem est in periculo, ne incidat in miseriam magnam, quæ vitam valde molestant faciat ut si quis é statu comodo deiectus, cogeretur victitare solo pane, & oleribus, vel ita quis esset nudus, ut ei præ frigore immineret periculum gravis morbi, vel qui longo tempore in carcere permolesto tenetur, vel dura premittitur servitute. **P.** in his necessitatibus negavi eleemosynam. **C.** quoties hæc negata in extrema necessitate, etiam ex bonis aliquo modo ad statum necessariis? **P.** 7. **C.** quoties in gravi? **P.** forté non tenemur sub mortali graviter indigentibus dare stipem. **C.** tenemur saltem ex illis, quæ sunt sta-

tui superflua, nec necessaria ad statum
 præsentem satis commodè ducendum,
 præsertim si putemus alios non suc-
 cursuros. P. negavi quinquies. C.
 Christus in paupere eget: si pauperi
 non succurrimus, Christo non succur-
 rimus à quo habemus, quidquid ha-
 bemus. P. timendo malum tempo-
 rale non impedivi peccatum mortale
 proximi, cum facile ter possem. Ni-
 mis sollicitus fui, de divitiis acquiren-
 dis, & conservandis cum inani timo-
 re, ne perdantur, vel non acquiran-
 tur. C. nonne hæc sollicitudo induxit
 superfluum timorem, & ex hoc diffi-
 dentiam ad DEUM? P. induxit ter
 Timore etiam pannico amittendi
 temporale, pridie Festi decrevi non
 audire Missam die Festo quam ta-
 men audivi. C. an cum morali in-
 terruptione repetitum est hoc propo-
 situm, & quoties? P. ter. Lubrican-
 tes famulos pæna gravi non mulcta-
 vi. C. defectui levi pæna debetur
 levis. P. græve fuit delictum in ma-

teria lubrica & venerea. C. an ex hac conniventia pestis hæc propagata, & in quot famulis? P, propagata in tribus. C. non connivemus si damna temporalia in nostris bonis fiant, & connivemus, si gloria DEI sit iactura omni alia gravior. P. turem cum erepto mihi violenter aureo fugientem iussi interfici, sed fors licite, quia in defensionem honoris & aurei. C. defensio honoris respicit hic & I 40 nunc lædendum honorem, & non iam læsum: si occasio hæc fuisset in defensionem honoris ignominiosè lædendi, foret excusatio, sed quia fuit in solam recuperationem aurei, culpabilis mortaliter est. Pro recuperatione enim unius aurei, nefas occidere furem nisi illi, qui ferè unum solùm haberet aureum pro sustentatione sui, & suorum, nec eum posset aliter recuperare. P. cur etiam non licuit mihi? C. furtum aurei respectu divitis est quid leve in ordine a l occisionem, licet sit materia gravis in ordine

ordine ad peccatum. Licet tamen
 furem cum re magni momenti va-
 lente vg: 40. imperiales, fugientem
 occidere si aliter nequeat res recupe-
 rari. Aliàs si liceret absq; vitæ peri-
 culo sic rapere aliena, multùm cresce-
 ret hominum malitia, & audacia. Ta-
 lis enim fugiens re ipsa censetur ag-
 gredi bonum, quod rapit: non item
 censetur aggredi honorem, dum im-
 pactâ vg: alapâ fugit. Vide Ilfung
 t. 3. n. 94. P. fæminam coegi ad mo-
 nasterium. C. Concilium Trident:
 Sef: 25. de Reg: c. 18. excommunicat
 cogentes ad Monasterium aliquam
 mulierem effectu secuto. P. utiq; non
 incurrerem excommunicationem, si
 aliquem è masculis cogerem. C. Tri-
 dent: solùm loquitur de femina. P.
 sed levi tantùm metu coegi. C. si
 levi solùm metu, non incurristi hanc
 censuram sed cur hæc coactio facta?
 P. ut renuntiaret bonis Paternis. C.
 hoc est invito eripere ius notabile, &
 talis renuntiatio supponit gravem me-

tum nec est valida, & à iure repro-
 bata. Vide Sanchez consil. 4. c. 1. d. 34.
 P. sed ingressa Monasterium iuravit
 se non revocaturam, nec usuram be-
 neficio rescindendi. C. si ita, tenetur
 stare renuntiatione, nisi dispensatio-
 nem in iuramento obtinuerit. Vide
 Lugo de iust: l. 22. P absq; causa col-
 lationem sumpsit mane die esuriali, &
 vespere cœnavi. Quoties die ieiunii
 bibi toties 5. amigdala comedi. C.
 141 qua ratione P. ne potus noceat, sed
 aliquibus diebus comedi sapius in
 fraudem ieiunii ad tollendum eius in-
 commodum. C. an in fraudem tã-
 lem comedendo perventum fuit ad
 eam quantitatem, quæ sufficit ad sati-
 andum appetitum. P. fuit perven-
 tum una die. V. Dian; p. 1. ref: 24
 Comedi carnes in cœna die Snbbati,
 dubitans, an sit hora 12. noctis, sed
 fors per id non peccavi mort: C. in
 die Sabbati præceptum est in posses-
 sione, ne comedas nisi horâ 12. P. tunc
 etiam peccavi mort: feriâ 5tâ come-
 dendo

dendo carnes in dubio, an sit hora noctis 12. C. in tali dubio libertas est adhuc in possessione edendi, nisi sit 12. P. curavi non dari operariis esuriales cibos, cum gravi eorum murmure, & maledictionibus, nisi in ea quantitate, quæ sufficit laborantibus leviter. C. factoribus, pictoribus & aliis, quorum labor levis est, hæc quantitas debetur: sed agricolæ, & graviter operantes, excusantur à quantitate Non alligabis os bovi trituranti. P. pro salvanda vita ex consilio medicorum, directe procuravi bis pollutionem C. impium consilium iuxta omnes. P. semen hoc erat aggressor vitæ meæ. C. erat aliâ viâ occurrendum tali aggressori. P. hæc non supererat, uxore valde distante, & morte vicinâ. C. non tamen erat procuranda pollutio, cum in ea sit periculum consentiendi in delectationem P. utiq; ad conservationem vitæ matris aliâs morituræ, licita est expulsio directa fætus inanimati, adeoq; idem dicendum de

pollutione, in meo casu. C. ne tunc
I 42. licita est directa expulso fatus, quia
 semper est periculum homicidii, cum
 incertum sit, quando nam fatus ani-
 metur: sunt gravissimi Authores di-
 centes fatum quandoq; primâ vel 2dâ,
 vel 3tia die animari post concep-
 tionem. V. Croix. P. utiq; aggressorem
 vitæ licet occidere privata autoritate,
 semen autam in meo, & fatus in al-
 lato casu est aggressor vitæ. C. etiam
 aggressorem non licet directè occide-
 re, nam id esset agere ultra modera-
 men inculpatae tutelæ. Nam sine hac
 directa intentione potest se quispiam
 sufficienter tueri, intendendo tantum
 defensionem sui. Vide S. Thom: 22.
 q. 64 ar 7. Et si etiam opposita sen-
 tentia Less: l 2. c. 9. &c. sit satis pro-
 babilis. P. in servi adscriptitii glebæ,
 aliquoties sine iusta causa profugi
 fonte, iussi artificialis aquæ morsu ex-
 primi aliquot initiales literas, signan-
 tes nomen meum, & eius conditio-
 nem, sed id feci sine damno sanitatis,
 & in

& in vim alterius gravioris pænæ, du-
 bito an licitè. C. pænâ hanc exo-
 ticam, nec lege vel consuetudine sta-
 tutam, Viri docti censent rectæ ratio-
 ni dissonam, & per eam hic servus in
 locis, in quibus posthac versabitur,
 reddetur infamis, nec poterit propter
 talem infamiæ obicem sibi fugâ consu-
 lere etiam in casibus, in quibus fas
 est servo, à Domino fugere, ut si sit
 periculum proximum mortis corpo-
 ralis, vel Spiritualis, nisi fugiat. P.
 credulâ aurem dedi detrahentib9 duo-
 bus in re gravi cum damno magno
 famæ. C. præpediendâ erat detractio
 tristi vultu, vel abscessu, aut exemplo
 de S. Vitale publicè infami ob falso si-
 bi affectos cum scortis concubitus, vel
 illo dicto. Non omnia veritati conso-
 nant, quæ per hominum ora sonant.
 P. requisitus ad solvendum pium Pa-
 tris mei legatum, ineptè reposui, vel
 meus inferni, vel purgatorii ignibus
 examinatur Pater? si primum, non
 indiget ullis suffragiis: si secundum,
 det

det pœnas delictorum: patiatur interea, certus æternæ vitæ. Pro mensura peccati sit plagarum modus. C. hominem exiit talis filius, qui Patrem in extrema necessitate non iuvat, feris, quàm hominibus similior. Redde quod debes. P. at fortè nihil debeo, quia Patris testamentum causâ pietatis factum, caret sollemnitate requisita à iure C. probabilius est ultimas voluntates obligare saltim in conscientia, quamvis fiant sine sollemnitatibus à iure requisitis. P. mihi licebit sententiam solùm probabilem sequi. C. & licebitne Patri é flammis purgantibus manus tendenti non succurrere?

143 P. quis scit an est in purgatorio? si non est. damnum patiar, pium legatum reddendo. C. hæc redditio si non animæ Patris certè danti, vel à nimabus consanguineorum multùm proderit. Ergo nec in Patrem, nec in te vis esse pius? An ignoras? quòd Psaltes ait: Beatus qui intelligit super egenum & pauperem, in die mala

libera-

liberabit eum Dominus. Impietas in animam Patris non meretur in die mala liberari. P. mi Pater ne me impietatis argue. Utiq; quovis Festo Pater & Ave pro anima Patris, & pretium rei legatae dabo Ecclesiae. C. Plebeius quidam legavit pretium pro bove vendendo accipiendum, dandum loco pio. Uxor satisfactura ultimae voluntati mariti, bovem simul cum capone venalem exposuit. Pretium bovis gr: 15 caponis fl: 30. assignavit, nec posse se unum sine altero vendere. Empta merx designato pretio. Dati Ecclesiae g 15. pro bove accepti; nonne animus est dandi cum simili fraude pretium rei legatae? P. quidni? debitis enim aliis realibus gravor. C. cur eorum non fuit restitutio? P. nemo tenetur ad actum heroicum. C. vel tanta est difficultas restitutionis? fors non est, unde haec fiat P. gloriae & divitiae in domo mea, sed non habeo donum dandi; dando aliquid mærore contabesco. C.

vince

vince te, vince, nam si te viceris,
 longe maiorem coronam habebis,
 quam alius facillioris naturæ. Nec dic-
 nemo tenetur ad actum heroicum
 Nam id est verum de actu, qui est
 solum de consilio, non de præcepto.
 P. quid tamen prius debeo solvere?
 C. si non esses solvendo omnibus,
 deberes primò debita realia exsol-
 vere, postea ultimæ voluntati Patris sa-
 tisfacere. At quia es tanti, succurre
 quantocyùs animæ Patris, sicut tibi
 quondam succurri velles, nec alia sol-
 vere differ. Non sis vir divitarum.
 Non tibi ut mancipio dominantur
 opes, potiùs tu earum esto Dominus.
 Quæ DEUS subiecit pedibus homi-
 nis, hæc non in capite, vel corde fe-
 renda. &c. &c.

*Tertium brachium superius cum in-
 scriptione.*

*Durissimum Judicium, his, qui præ-
 sum fiet.*

Aliàs

Ratio agendi cum Prælato
claustrali.

Pœnit: Per dissimulationes sui
causa, quòd subditi passim pec- 144
cent venialiter, sed hoc non ha-
beo pro mort: C, notabile malum est,
si in communitate Religiosa invale-
scat consuetudo peccandi venialiter,
& reus peccati gravis est Superior, si
per eius conniventiam, ut plurimum,
& passim non servetur aliquà Regula
vg: silentii, vel ingressus in aliena
cubicula sine venia, licet violatio talis
Regulæ, nec veniale esset. Observa-
tio enim talis Regulæ multum con-
fert ad decorem, ædificationem, & u-
tilitatem talis communitatis, & sæpe
arceat in subditis gravia mala, talia
itaq; dissimulans Superior, infideliter
fungitur suo officio, & valde nocet
communitati, graviusq; delinquit,
quàm si administrando temporalia,
gravem committeret negligentiam.
Vide

Vide Lugo de iust: d. 9. P. subditos oneravi laboribus, ipse nihil digito tangens. Causavi murmur in subditis negando &c. non providendo necessaria. Dubius hæreo, an hanc prælaturam retinere possim, defectum natalium habendo. C. solent omnes Religiones gaudere hoc privilegio, non solum, ut eorum Religiosi, & si defectum natalium habeant, in prælatos eligi possint, sed etiam ut in omnibus eorum irregularitatibus possint dispensare etiam in homicidio voluntario occulto, ut habet Castropalao n. 2. P. malè consului communitatis paupertati vendendo fructus agrorum sine necessitate, pretio quidem corrente, sed cum damno domûs, nam hoc verè triplo maius pretium claustris pro hac merce obveniret &c.

Quartum brachium inferius cum lem-
mate,

Potestatibus subditos esse, dicto obedire:
ad Tir. 30

Aliàs

Aliàs

Ratio agendi cum subdito Religioso Regulari.

Pænit: Regulas mei Ordinis sub 145
 nulla culpa obligantes non servavi. C. singulæ Regulæ Religionis vix possunt violari absque peccato; ut habet Dicast: de pænit: d. 9. & Less: in auctul: docens singulas Regulas cuiuscunq; Ordinis vix violari posse sine peccato, quia in eo est saltem deordinatio, quòd membrum plerumq; non conformat se toti, & qui ita transgreditur, ordinariè nimium servit suæ sensualitati, vel valde iudicii proprii est tenax, vel impatiens, aut acediosus. P. ego & propositum habui tales regulas non servandi. C. certum videtur esse, te per tale propositum peccasse venialiter, quia cum secundum tuum statum tenearis tendere ad perfectionem, consistentem in observatione Regularum, si has non serves, negligis media ad perfectionem imò

nem imò Elizalde docet, tale propositum esse pecc: mort. P. absq; venia egressus sum de die ex clauistro. C. si animo pernoctandi extra, peccasti mort: Si id fecisti ex causa iusta, cum præsumpta saltem facultate, quando conveniri non poterat Superior, nec fuit veniale pecc: P. fuit hic egressus sine iusta causa, sine animo pernoctandi. V. Croix n. 93. Remunam ex tacita, quam defacto censebam existere, alteram ex præsumpta seu interpretativa, quæ defacto non existit. sed existeret, si Superior peteretur, tertiam ex nulla licentia consumptam non detexi Superiori, sed dubito an tenebar detegere? C. non tenebaris, utpote non usurus amplius illa re, circa quam etiam Superior non poterat amplius disponere. V. Lugo Unam etiam rem donavi, alteram vendidi sine facultate, an teneor manifestare? C. teneris, quia ad rem hanc repetendam adhuc habet ius monasterium. V. Croix. At hæ res an erant^d

erant materia peccati gravis? P. una erat pretiosa, altera vilis. Deliberavi, an velim in mortale consentire. C. hoc est hærere, an DEUM velis præferre, an peccatum? Sic te exposuisti periculo proximi consensûs, sed in quale peccatum? P. in mollitiem: Dubito tamen an per hæc peccata deliqui contra vota Religiosa, quia ego servus originarius cuiusdam Domini feci vota Religiosa. C. putat Suarez servos invito Domino valide vovere, nec ius positivum induxit invaliditatem, sed Sanchez, dicit eos invalidè profiteri l. 5. c. 4. Si autem scivit Dominus suum subditum Religionem ingressum, nec repetiit intra annum, iuxta Suarez censetur iuri suo celsisse, nec posse postea repetere. P. scivit Dominus meum ingressum. In via longa existens temere dimisi habitum. C. si ad horam tantum peccasti venialiter. P. ad longius tempus. C. cur dimisisti? P. ut

sic celarem statum & liberius vaga-
 rer. C. excommunicationem incur-
 risti. P. alia autem hebdomada po-
 sui ex principali fine rem gravem
 furandi, an & per hoc incurri excom-
 municationem? C. excommunicatio
 incurritur tunc, cum prima intentio
 est, occultare statum, etiam per su-
 perinductas vestes seculares habitus
 Regulari; ut docet Sanchez & CC.
 contra Suarez &c. cum alias facile
 posset eludi legis finis qui est ne quis
 vagetur. P. cum essem periculosè
 infirmus extremam unctionem susci-
 pere nolui ratus, me statim moritu-
 rum. C. imò extrema unctione
 suscepta, multi aliàs morituri super-
 vixerunt, & sine hac multi satis ces-
 serunt, qui supervixissent. Refertur
 in Gemma Prædicantium tr: 2.
 Anonymus magnæ Vir existimatio-
 nis extremè æger, interrogatus vel-
 letne Sacro Oleo ungi? Nolite, in-
 quit, nolite talia loqui: nam omnes,
 qui in-

qui inunguntur, statim moriuntur: hæc ubi dixit, vixit, stultissimæ vaticinationis fidem, mendax altoquin vates, in se expertus. Cùm vero ferali linteo indueretur, de repente sibi redditus, elata voce, reclusisq; oculis, quia inquit, ab extremæ unctiois Sacramento ita abhorruï, annos centum purgatoris in ignibus distinebor, reddendus haud dubiè sanitati, nisi salutarem Olei Sacri medicinam respuissem. Sacra enim unctio non est, ut ego malè opinabar, mortis acceleratio, sed dilatio. Sic locutus iterum vivere desuit. Tu quòd mortem evaseris, debes in acceptis DEO. P. mihi à Superiore licentiã iniuste negatã usus sum re, dubitans an liceret? C. non licebat. Sic si iniuste negetur dispensatio, non ideo deobligamur. P. usus sum etiam licentiã quam superior antecedens dedit, iam ipse officio perfunctus. C. si hæc licentiã non fuit revocata à Successore, licebat eã uti, P. fuit revocata,

cata. A quopiam habente licentiam dandi, accepi 100. imagines, non habitam veniam acceptandi. C. si dans erat eiusdem Superioris subditus, non erat necessaria licentia acceptandi; dare quippe & accipere, sunt correlativa, P. dans erat subditus diversi Superioris. C. accipe licentiam pro re accepta a tuo Superiore. P. a Praelato inferiore obtinui pro quadam re licentiam, quam mihi negavit Praelatus Superior, imo eam dare prohibuit inferiori. Dubito an haec facultas valet? C. multa fieri prohibentur, quae tamen facta tenent supposito quod prohibeantur non irritando actum. V. Croix. P. aliquoties nolui Superiori praecipienti obedire in re levi, asserendo me nolle parere C. si expressisses hinc, te esse paratum obedire in materia gravi, sed nunc te non obedire, quia res nunc praecipita levis est, excusareris a mortali inobedientiae formalis delicto. P. at id non expressi, paratus tunc non obedi-

obedire etiam in gravi re. C. quoties
 sic deliquisti? P. ter. V. Tamburi-
 num. Hæc sunt mea Religiosi, sed
 irregiliosi crimina, impia verò mea
 nequam Sacerdotis sunt hæc delicta.
 Baptisavi aliquos solenniter non be-
 nedictâ aquâ. C. quot sic baptisasti?
 P. tres. C. an ex commissione Pa-
 rochi? P. ita est. Monstrum pro-
 creatum ex homine masculino & bestia
 baptisavi. C. si sub conditione, benè
 fecisti, quia fortè fuit homo. P. ba-
 ptisavi absolutè. Infantem expositum
 cum chartula testante de Baptismo
 rebaptisavi. C. poteras sub conditi-
 one rebaptisare, quia Baptismus ob-
 stetricum meritò censetur dubius, nisi
 sint probè & ritè instructæ. Ad hæc
 infans posset à Jndæo vel alio exe-
 crante Baptismum esse expositus. V.
 Gobat t. 2. n. 397. P puerum pro-
 ximum morti, veritus parentes iudæ-
 os, nolui baptisare. C. & vita expo-
 nenda est pro proximo in extrema ne-
 cessitate Spirituali constituto. P. ante

sumptionem calicis, certò deprehendi me consecrâsse aquam pro vino, & sumpsi. C. effundenda erat aqua cum particula consecrata in aliud vas, & consecrandum vinum post tacitam eius oblationem, quo sumpto, sumenda erat aqua cum particula. P. ego nec vinum turbatus consecravi. Sine speciali approbatione confessiones mortalium bis excepi. Ulusum notitiâ confessionis. C. an cum gravamine penitentis? P. ita est, sed multò maius gravamen eiusdem penitentis sequeretur ex non usu scientiæ in confessione habitæ. C. per hoc non excusaris à pecc: gravi, quoties fuit talis usus. P. his. Sponso confesso mihi multas fornicationes à se cum sponsa commissas post Pascha sponsam eandem dicentem se in Paschate ultimò confessam, negantem omnes fornicationes, quas sciebat esse noxas mortales absolvi. C. absolvere non debuisti. (Ita Lacr: mox citandus,)

sed tacendo prorsus sponsi crimina:
 debebas dissimulanter super eam di-
 cere: *Misereatur &c.* P: tunc uterer
 notitiâ confessionis. C. licet uti no-
 titiâ confessionis, quando usus nul-
 lum infert gravamen, vel incommo-
 dum pœnitenti, nec confessio reddi-
 tur odiosa. Item si ex non usu scien-
 tiæ confessionis deberet confessarius
 facere aliquid intrinsecè malum, usus
 illius scientiæ est licitus, & necessarius.
 DEUS enim obligando ad sigillum
 non potest velle id; quod est intrin-
 secè malum. Exemplum ponit La-
 Croix l. 6. p. 2. n. 1969. P. non præ-
 missio saltem actu contritionis consci-
 us pecc: mort: Sacramenta ministra-
 vi C. quæ Sacramenta? P. pœ-
 nitentiæ & matrimonii. C. de ma-
 trimonio minus est huius enim soli
 coniuges sunt ministri. Dic quo-
 ties confessiones reus pecc: mort:
 excepisti, & quot hominum? P. ex-
 cepi ter, sed quot hominum? curiosa
 est quæ.

184

est quæstio. C. non curiosa. Nam licet Gobat, Stoz &c. dicunt sufficere si dicatur: plures absolvi in mortali; sed verius Bonac: Croix &c. docent, debere dici clarè numerum confessionum, seu absolutionum, quia quavis absolutio est in se completa nec una spectat ad alteram, & per singulas fit gravis Sacramentis iniuria. P. transiens, Lutheranum ex duello letaliter saucium, non iuvi ad fidem, & actus supernaturales, licet moneretur ab aliis officii, hinc in hæresi animam exhalavit. Extremam unctionem invito Parocho bis dedi. Missam coram excommunicato vitando celebravi. C. quoties? P. vicibus 30. p. m. Alienas Reliquias pro Reliquiis Sanctorum proposui bis; falsa miracula prædicavi tertio ætatis meæ Anno, horâ 12 inchoando, præbyteratum horâ 11 accepi, putans me excusari parvitate materiæ. C. non hic parum pro nihilo

nihil reputatur, quia ab hoc, quod 149
 est parum pender, impletio totius
 præcepti. P. hæc sunt mea regula-
 ris verè irregularis omnia delicta,
 quæ me excruciant, ut penè in de-
 sperationem agant. C. vide, quàm
 verum sit illud D. Chrysostomi de
 Laz: conc: 4. effatum. Mulieribus
 ante partum labor est ingens, post
 partum vero relaxatio, sed dum par-
 turimus corruptos affectus, delecta-
 mur gaudemusq; cæterum ubi fue- 150
 rimus enixi malum illum puerum pec-
 catum, tum conspecta fæditate partûs
 discruciamur gravius, quàm mulie-
 res parturientes: hæc aureum os &c.

CLAU-

CLAUSULA CORONÆ.

Sacra litera perhibetne viginti quatuor Seniores mittebant Coronas suas ante Thronum. Ego Coronam Decennii Theologici, unâ cum Capite coronato mitto, seu potius submitto infallibili Sacræ Romanæ Ecclesiæ iudicio. Tibi vero Lector prænotata ante Rationes agendi cum penitentibus impensè commendo, ut mentem Authoris, & modum procedendi in Sacro Tribunali faciliùs assequaris. Porro ut in concurrentibus quotidie difficultatibus scias, quo recurrere sit necessum, ostendet viam, & manuducet, numerum marginalem indicans, sequens.

IN-

Index A Coronæ Theologicæ.

A.

Abortum fetus inanimati, an licet procurare numero 142.

Absolutio an danda defuncto sensu? 61. 75.

Absolvi non debet, qui ex Confessione complicitis, scitur reticere nefas. I.

Absolutio cum onere sistendi se Superiori 70. 73.

Adulterium 119. 134. *Affinitas ex matrimonio.* 76.

Alimenta proli etiam illegitimæ an debet Parens providere? 134.

Ambitio 127.

Approbatus in una Diœcesi, in alia peregrinus. an possit excipere confessiones n. 58.

Aspectus coitus bestialis 12.

Asylum n. 78. *Attentionis in oratione modi.* 86.

Avaritiæ peccata que sunt? 139.

B.

Baptismus dubius iterandus 58. 147

Baptismus monstri 147.

Bellum ex ratione probabiliori susci-
piendum 88.

Bona caduca spernenda 117.

Beneficium ex quali simonia acceptum
debet restitui: 67. 68.

Beneficium datum indigno 136.

In beneficio vexam quando redimeri
fas: 70.

Bulla cæne an est in eo rigore in Par-
tibus Septentrionalibus: 18.

C.

Cantiones obscene: 12. 125.

Carnium comestio in ieiunio an licita
ante septennium? 100.

Casus reservati an & quando à quo-
cunq; approbato possint absolvi 24.

Cæli quæ gaudia 108.

Censura per absolutionem tollenda 106.

Clerici percussio cui est reservata? 22.
23. 24.

Clerici percussor 97.

Cognatio Spiritualis 42.

Cogitationes turpes vide veneræ.

Cogere ad monasterium non licet 140.

Collatio in ieiunio 141.

Communio non danda in nigris 86.

Communionem quando dare non licet 63.

Comper

- Decime cur solvendæ?* 36. 60. 91.
Defensio honoris, & rei 140.
Delectatio sensualis, & merè Spiritua-
lis venerea 133.
Derisio 118. *Detractio* 14. 72. 142
Dispensare quis possit in impedimentis
matrimonii 8. *in lege ieiunij* 71. 98.
in irregularitate 144.
Dispensatio requirit causam 89.
Dissimulatio perniciosa 144.
Dolor præmittendus Confessioni 74. 94.
Domini quæ peccata? 33.
Duellum ex condicito svadere 19. *acce-*
ptare 47. & *ad illud provocare ve-*
ritum sub excommunicatione 119.
Dubium iuris Canonici quomodo tolli-
tur? 58.

E

- Ebrietas* 27. 28. 49. 96. 122. 123. 124.
Egressus è claustro sine scitu 145.
Elemosynæ dandæ sub quo peccato? 139
Emptio infra dimidium an valet? item
rei alienæ? 117. 111.
Excommunicatio minor 42.
Excessus in cibo & potu. si causet pol-
lutionem, quale est peccatum? 133.

Extrema unctio vitam prorogat 138.
an danda saucijs in duello? 60.

*Extrema necessitas facit omnia commu-
nia.* 130.

F

Fama restitutio 51.

*Famulus ultra stipendium an possit ali-
quid surripere?* 137.

Festo die labor damnificat. 16. 31.

Fides quæ bona? 76.

Filij impietas in animam Patris 133.

Furti gravis quantitas unde sumenda
- - 51. 73.

Fur ut possit restituere 120. *vide tit:
restitutio.*

Fur fugiens an possit occidi? 140.

*Furtum rei parvæ, an & quando est
mortale?* 130.

Furtam rei propriæ 130.

H.

Habitus Religiosi dimissio 146.

*Habituato interdum differenda absolu-
tio* 49.

Habitus malus extirpandus 123.

*Heresis an in partibus Septentrionali-
bus sit casus reservatus?* 21. 29.

Homicidium Sacerdotis 96.

Jejunium

I

Jejunium naturale 64. *Ecclesiasticum*
15. 17. 100. 141. *ex diversis motivis*
præceptum 135, *ab eo qui excusatur*.

41

Incestus 85. *Incendiarij* 20.

Infirmis providendus Confessarius, 44.

Focus turpis 18.

Ira 122. *Ira remedium* 41.

Inimicis parcendum 120 *Invidia* 146.

Inobedientia in re levi an pec: mori? 147

Interdictum contra populum 65. 107.

Irregularitas ex homicidio 96, *dispensatio*
ab ea, 144.

Judex imperitus 127.

Judici munera an licet acceptare? 105.

Juramentum dare indifferenti an obligat? 47.

Juramentum 31. *sine animo jurandi*,

46. *sine animo implendi*. 47. *juramentum*

mercatoris 102.

Jurata sponsalia 104

L

Laudare delinquentes quale pec: 104.

Lectio librorum hereticorum & prohibitorum 19. 34.

Legere

Legere secreta alterius quale peccatum?

136.

Lex naturæ obligat ad impossibilia moraliter 53.

Liberare reum à pœna an licet? 88.

Licentia seu facultas quotuplex? 146.
quali uti licet? 196.

Ligamen matrimonij, 44.

M

Maledictio 14. 71. *quando peccatum mortale?* 86.

Malum imprecari quando licet? 132.

Matrimonij minister quis? 126.

Matrimonium dirimit metus gravis, cognatio Spiritualis, 42. 95. 109.

affinitas, honestas, crimen 76. 134

clandestinum an valet? 59. *requirit assistentiam proprii Parochi,* 60. 108.

invito præsentè Parocho contractum an subsistit? 103.

Martyres strictè an sint, qui in obsequio pestiferorum decedunt? 102.

Merces corruptæ 138.

Missæ die Pestis omissa 15. 73. *propositum non audiendæ* 139. *celebrata sine cingulo &c.* 64 *in Ecclesia polluta,*

nox observatis ritibus 60. *coram ex-*

communicato vitando. 188. X

Monere Confessarius quando debet 3

Moneta falsæ usus 106

Morbi, sanitas animæ 71.

*Mortem optare nefas propter leve in
commodum* 39.

*Motiva credibilitatis fidei, 25. vitæ
peccati* 4.

Mulier excantans 92.

Mutuator iniquus 32.

N.

Necessitas extrema & gravis quid sint
139.

Necessitas extrema facit omnia committenda 84. 130.

Numerus peccati explicandus & interrogandus. 1. 136.

O.

Occidere directè aggressorem vitæ licet 142.

Occidere hominem privato quando licet
39. 140.

Oculorum defixio in facie 85.

Officium Divinum qualem attentionem requirit 54.

Officia danda dignis 88.

Offensæ remissio 110.

Operarius ignavus 31.

Osculo

Oscula turpia 85.

Ordo requirit certam etatem 139. &
contactum materiae 65.

P.

Parochi in beneficio residentia 55.

obligationes 56. 57. Assistentia ma-
trimonio 91.

Pater alere tenetur prolem etiam ille-
gitimam 134.

Parrini in baptismo à quo designandi?

95.

Patroni causarum piacula 82.

Penitentiae Sacramentum à conscio mor-
talis collatum. 148.

Penitentia sacrilegae confessionis an o-
bligat? 15. quomodo obligat ritè con-
fessos? 114.

Penitentia qualis injungenda? 2. 95. 16.

Peccati periculum proximum 124.

Peccatum minus eligendum præ majori
112. in causa 123.

Peccati numero additum, circiter, quid
sonat? 82.

Peccatum oblitum ante Communionem
confitendum 47.

Perjurium 6. 48. 123.

Pestiferis ministrare cuius est? 102.

- Pia legata solvenda* 143.
Pollutio 30. 89. 87. 131. *cam procurare*
an licet aliquo casu? 141.
Pollutioni species adiectæ 11. *eius reme-*
dia 11 86.
Prægnans ad ieiunium an tenetur? 99.
Præcepti negativi & affirmativi disse-
rentia, 100.
Praelati defectus 134.
Pretium mercis, an & quando augere
licet? 120.
Probabilis sententia quando sequenda?
 - - 80.
Propositum quale debet esse in Confes-
sione? 94.
Pudor sacrilegus 72. 77.
Puniendi nocentes 129.

R.

- Rapina post intestatum Clericum* 28.
Regulæ Regularium an possint violari
sine peccato? 145.
Religiosi defectus 146.
Renuntiare bonis 140.
Reservati casus Religionum an refer-
vantur laico Superiori? 86. *à Reser-*
vatis an, & quando possit absolvere
quivis approbatus? 10. 28. 35. 88.

Restitutio

Restitutio 30. 125. *ex homicidio &c.* 50.
cum equali damno detentoris 52.
difficilis 137.

Restitutio fructuum horis respponden-
tium 54.

Restitutionis modi, 34. 73. 83. 85. 120.
occisio 130.

Restituendum cui? 101.

Restitutio simoniacè acceptorum 89
bonorum immobilium 121.

Reus capitis quid docendus ante Confes-
sionem 84.

Rudis Confessio 31. 90.

Rusticus à Domino profugus tenetur re-
dire 32.

Rustici cum nobili sponsa inscia condi-
tionis valet matrimonium 37.

S.

Sacrilegæ confessiones repetendæ 9. 72.

- - 130.

Servi profugi pæna nova, 142.

Scandalum 13. 87. 125.

Sapientia mundi stulta 109.

Servorum religiosa vota an valent? 148.

Sigillum Confessionis 135. 147.

Simonie pæna & absolutio 67. 69.

divisio 66. 69.

Simula-

Simulatio administrationis Sacramen- Tu
torum 126.

Sponso inferi, ea licent in materia co- Va
stitatis, quae non sponso, 37.

Sponsalia iurata 104. *per quid dissol- V*
vuntur? 91. 103. 104.

Sponsalibus mutuo consensu dissolutio- V
non cessat impedimentum publica bo- F
nestatis? 103. V

Stipendium operarius an possit sibi oc-
cultè compensare) 38.

Stipendium pro Missa 63.

Stuprum ad quid obligat? 35.

Superbia 117.

Superstitio 91. 146.

Superior defectus subditorum dissimu-
lans 144.

Suspensionis censura violata an inferi
irregularitatem? 106.

T

Tabaco an fas est ante Communionem uti-
133. Tactus impudicus 38.

Testamentum non solenne an valet? 143.

Tentationes contra fidem quomodo vit-
cendae? 72. *contra castitatem quo-*
modo? 86,

Tepiditas in servitio DEI 128.

Tortura 79.

Turpi-

Turpium locutio 125.

V.

Venditio ad creditum supra pretium
summum, 103.

Verbum DEI omittens Parochus toto
mense, an peccat mort? 56.

Venditor vitia mercis an debet dicere? 103

Beneficus 124.

Veneræ cogitationes & desideria, 12.
34 85.

Vesperarum quod est tempus? 62.

Vexam iniustam in beneficio an redi-
mere licet? 68.

Unitus vel Schismaticus an possit am-
plecti ritum Latinum? 129.

Vocatio ad Religionem abjecta 129.

Votum non bibendi certum potum 92.
faciendi omnia ex voto 101.

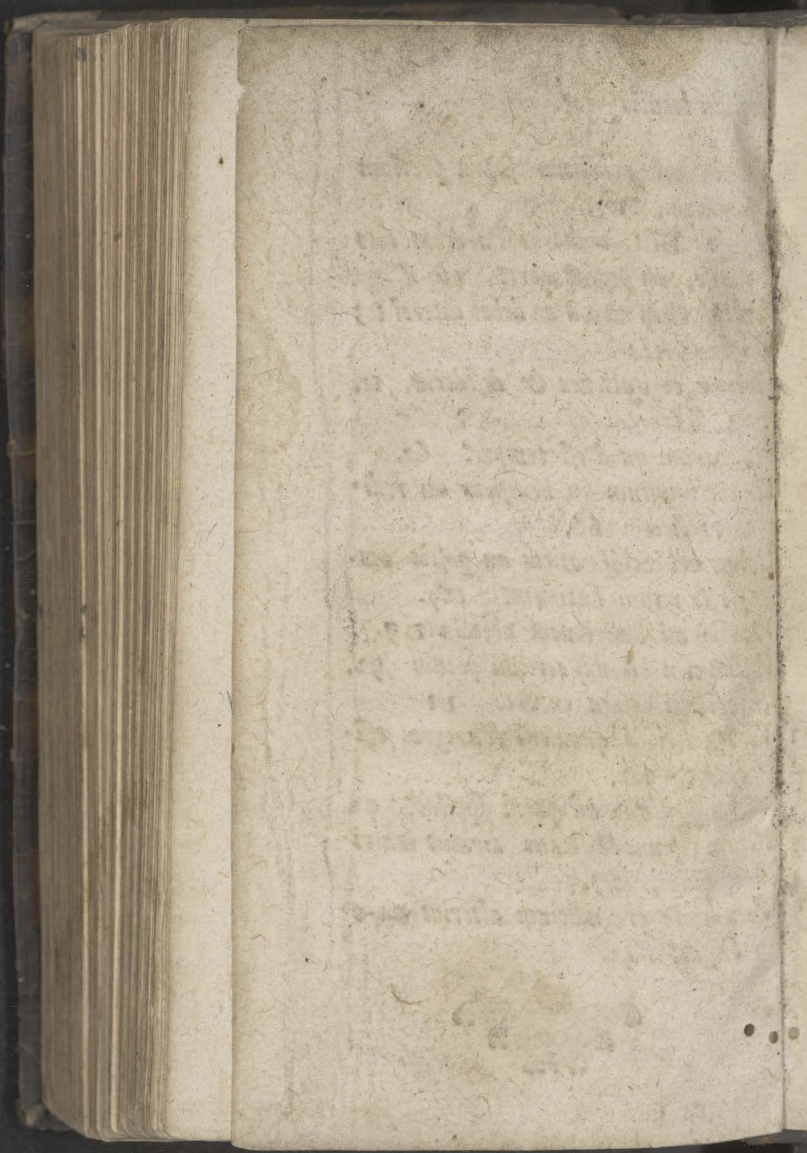
Vota Religiosa quomodo Martyres effi-
ciunt? 102.

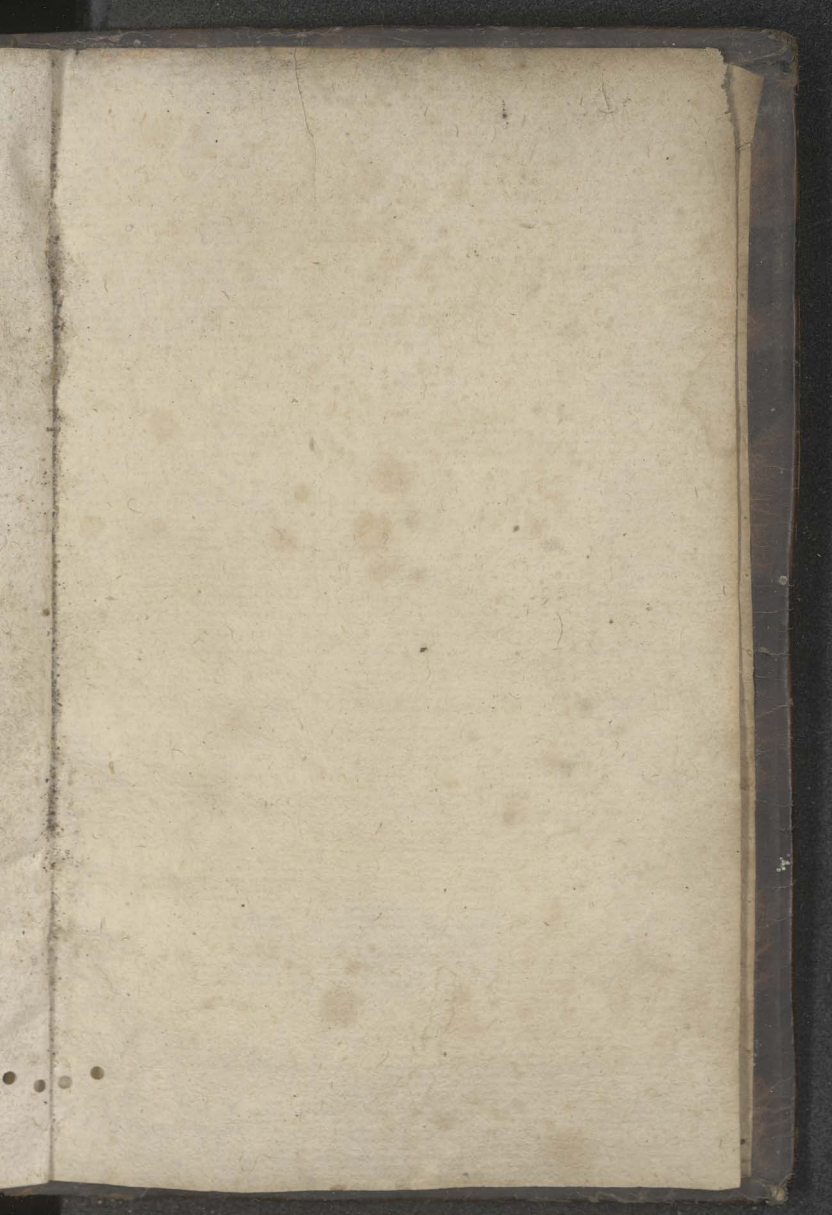
Voti dispensatio ad quem spectat? 92.

Votum solenne castitatis dirimit matri-
monium, 27.

Votum in præjudicium alterius an ob-
bligat? 44.

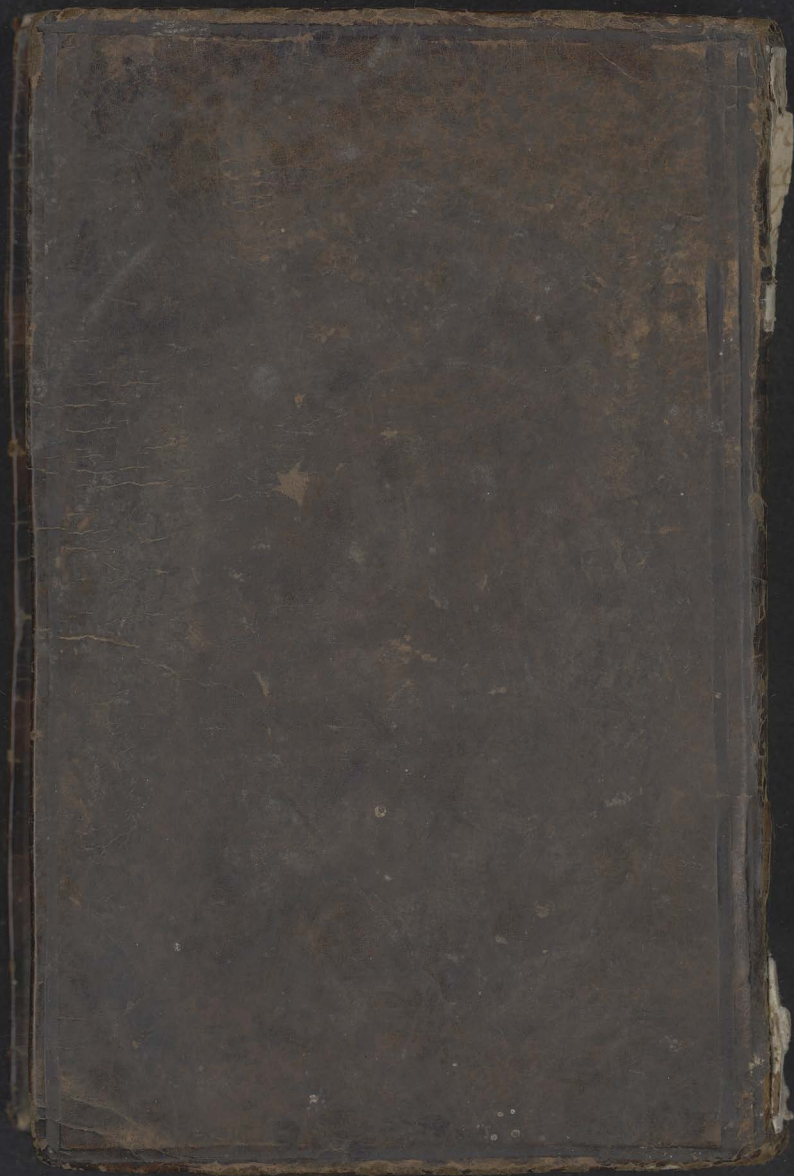

111

Biblioteka Jagiellońska

stdr0029437

Porto
Cortina
Decem
C. su
plematio
Theol. No

Fragment of parchment or paper with faint, illegible markings.